

2013

RİZE

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ

RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
RİZE ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU
(2013)

Raporu Hazırlayanlar

Murat FIRAT (İş ve Meslek Danışmanı)

Leyla PANK (İş ve Meslek Danışmanı)

Oğuz ÇELİKTAŞ (İş ve Meslek Danışmanı)

GÖREVLERİMİZ

İş Gücü Piyasası İzleme ve Değerlendirme Servisi

İşe Yerleştirme ve Danışmanlık Servisi

Basın ve Halkla İlişkiler Servisi

İPA KOORDİNATÖRLERİ

Soner KARAKAYA (Şef)

Oğuz ÇELİKTAŞ (İş ve Meslek Danışmanı)

Leyla PANK (İş ve Meslek Danışmanı)

İPA DIŞ SAHA EKİBİMİZ

MURAT FIRAT

LEYLA PANK

BURAK TUĞCU

BELKIS KÖSE

MUSTAFA KURŞUN

DERYA TAŞPINAR

MAKBULE ŞAHİN

ÖZGE EYÜBOĞLU

OĞUZ ÇELİKTAŞ

TAYFUN KAĞANOĞLU

DERYA ŞANAL BEKAR

ÜMMÜYE BALIKÇILAR

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam oluşturamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmuştur. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Rize İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışması'nın ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Nurullah ÇAKIR

Rize Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2013 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden 100 bin 852 işyerine, kurum personelimiz işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda ulaşılan işyeri sayısı 87 bin 719'dur. İlimizde bu kapsamda 795 işyeri tespit edilmiş ve 747 işyerine ulaşılmıştır.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2013 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 il için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Hasan KIRAZ

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ	i
ÖNSÖZ	ii
TABLolar LİSTESİ.....	vii
GRAFİK LİSTESİ	viii
KISALTMALAR	ix
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	5
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ.....	5
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN	5
1.1. EKONOMİK VERİLER	5
1.1.1. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer (GSKD).....	5
Sektörlere Göre Bölgesel Paylar	6
Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları.....	7
1.1.2. Kamu Yatırımları	7
1.1.3. Yatırım Teşvikleri	8
1.1.4. Rize İli Şirket İstatistikleri.....	10
1.2. NÜFUS GÖSTERGELERİ	11
1.2.1. Yerleşim Yerine Göre Nüfus.....	11
1.2.2. Yaş Gruplarına Göre Nüfus	11
1.2.3. Yaş Bağımlılık Oranı	12
1.2.4. Nüfusun Eğitim Durumuna Göre Dağılımı	13
1.2.5. Net Göç ve Net Göç Hızı	13
1.3. EĞİTİM GÖSTERGELERİ.....	14
1.3.1. Okullaşma Oranı	14
1.4. GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ.....	15
1.4.1. Kurumsal Olmayan Nüfus.....	16
Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfus.....	16
Cinsiyete ve Yıllara Göre Kurumsal Olmayan Nüfus.....	16
1.4.2. İşgücü.....	17
Eğitim Durumuna ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranı	17
Geniş Yaş Grubuna Göre İşgücüne Katılım Oranı	18
Cinsiyetlerin Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılım Oranları	19

Geniş Yaş Grubunun Eğitim Durumuna Göre İşgücü.....	20
1.4.3. İşsiz	20
1.4.4. İstihdam.....	22
İstihdam Oranlarının Cinsiyet ve Eğitim Oranları	23
İstihdam Oranlarının Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Oranları	24
İstihdam Oranlarının Sosyal Durum, Eğitim ve Cinsiyet Dağılımı	25
İstihdam Oranların Kayıtlı ve Kayıt Dışıların Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Dağılımı	25
İstihdam Oranların İktisadi Faaliyetlerin Yıllara ve Cinsiyete Göre Dağılımı	26
İstihdam Oranlarının Cinsiyete Göre İşteki Durumu	27
1.4.5. İşgücüne Dahil Olmayanlar.....	28
İşgücüne Dahil Olmama Nedenleri.....	28
İşgücüne Dahil Olmayanların Geniş Yaş Grubuna Göre Dağılımı	29
İşgücüne Dahil Olmama Nedenlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı.....	30
1.4.6. İl Bazında Temel İşgücü Göstergeleri	30
1.5. İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ	31
1.5.1. Kayıtlı İşsizler	31
Cinsiyete Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler	31
Mesleklere Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler.....	32
Yaş Gruplarına Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler	32
Eğitim Durumuna Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler	33
1.5.2. Açık İşler	33
Mesleklere Göre Açık İşler.....	34
Meslek Gruplarına Göre Açık İşler.....	35
İktisadi Faaliyetlere Göre Açık İşler	36
1.5.3. İŞKUR'a Başvuru	37
Yıllara ve Cinsiyete Göre Başvurular.....	37
Eğitim Durumuna Göre Kuruma Başvurular.....	37
Mesleklere Göre Kuruma Başvurular	38
1.5.4. İşe Yerleştirmeler.....	39
Yıllara ve Cinsiyete Göre İşe Yerleştirmeler.....	39
Rize İlinde İşe Yerleştirmelerin Kamu-Özel Dağılımı.....	39
Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler	40

Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler	40
1.5.5. İşgücü Yetiştirme Kursları	43
1.5.6. İşsizlik Ödeneği	43
İşsizlik Ödeneği Başvuruları	43
İKİNCİ BÖLÜM	45
İşGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAşTIRMASI SONUÇLARI	45
AMAÇ VE YÖNTEM	45
İşYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	48
2.1. İşyerleri ve Mevcut İstihdam	48
2.1.1. Sektörlere Göre İşyeri Sayıları	48
2.1.2. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları	49
2.1.3. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayısı	50
2.1.4. Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı.....	51
2.2. AÇIK İşLER.....	52
2.2.1. Sektörlere Göre Açık İşler	53
2.2.2. Meslek Gruplarına Göre Açık İşler	54
2.2.3. Mesleklere Göre Açık İş Sayıları	55
2.2.4. Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri	56
2.2.5. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri	57
2.2.6. Mesleklere Göre Açık İşlerin Karşılanma Yolları.....	57
2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	58
2.3.1. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler.....	58
2.3.2. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler.....	60
2.3.3. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	61
2.3.4. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	62
2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EğİLİMLERİ	62
2.4.1. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi (NİD) ve Değişim Oranları (NİDO).....	62
2.4.2. Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi (NİDO) ve Değişim Oranları (NİDO)	63
2.4.3. İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	64
2.4.4. İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	65

SONUÇ	66
KAYNAKÇA	69
EKLER	70
Ek 1: İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu.....	70
Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi.....	73
Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar.....	73
Ek 2- C: Tamsayım ve Örneklemeye Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012).....	75
Ek 2- D: Tamsayım ve Örneklemeye Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013).....	76
Ek 3- A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü	77
Ek 3- B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri.....	83
Ek 4- Diğer Tablolar	87

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1:Sektörlere Göre Bölgesel Paylar	7
Tablo 2:Yatırım Teşvikleri, 2012	9
Tablo 3:Sektörlere Göre Yatırım Teşvikleri 2012, Rize	10
Tablo 4:Rize İli Kurulan ve Kapanan Şirket İl İstatistikleri.....	10
Tablo 5:Yerleşim Yerine Göre Nüfus	11
Tablo 6:Yaş Gruplarına Göre Nüfus, 2012	11
Tablo 7:Net Göç ve Net Göç Hızı, Rize.....	14
Tablo 8:Rize İline İlişkin Göç Verileri, 2012	14
Tablo 9:Rize İli Okullaşma Oranı.....	15
Tablo 10:Yıllara Göre Kurumsal Olmayan Nüfus, Türkiye-TR90 (Bin, Kişi)	17
Tablo 11:Geniş Yaş Grubunun Eğitim Durumuna Göre İşgücü TR90 (Bin, Kişi).....	20
Tablo 12:İstihdam Oranları.....	22
Tablo 13:İstihdam Oranların Kayıtlı ve Kayıt Dışılığın Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Dağılımı TR90 (Bin Kişi)	25
Tablo 14:İşgücüne Dahil Olmama Nedenlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı (Bin Kişi)(TR90 Bölgesi).....	30
Tablo 15:İl Bazında Temel İşgücü Göstergeleri, (HİA)	30
Tablo 16:Mesleklere Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler (2012).....	32
Tablo 17:Yaş Gruplarına Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler (2012).....	32
Tablo 18:Eğitim Durumuna Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler (2012).....	33
Tablo 19:Mesleklere göre açık işler (2012)	35
Tablo 20:İktisadi Faaliyetlere Göre Açık İşler (2012).....	36
Tablo 21:Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Kuruma Başvurular (2012)	38
Tablo 22:Mesleklere Göre Kuruma Başvurular (2012).....	38
Tablo 23:Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler (2012).....	40
Tablo 24:Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler (2012)	41
Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre İşe Yerleştirmeler (2012, 2013 Ocak-Eylül).....	41
Tablo 26:Sosyal Duruma Göre İşe Yerleştirmeler (2012, 2013 Ocak-Eylül)	42
Tablo 27:İşgücü Yetiştirme Kursları (2012).....	43
Tablo 28:Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları (2012).....	44
Tablo 29:İşsizlik Ödeneği Faaliyetleri (2012)	44
Tablo 30:İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012).....	46
Tablo 31:Sektörlere Göre Açık İş, Açık İş Dağılımı ve Açık İş Oranları	53
Tablo 32:Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı Türkiye-Rize	55
Tablo 33:Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen İşyerleri.....	58
Tablo 34:Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler ,Rize-Türkiye.....	59
Tablo 35:Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	61
Tablo 36:Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimleri	63
Tablo 37:Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi (NİD) ve Değişim Oranları(NİDO).....	64
Tablo 38:Gelecek Dönem Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	64
Tablo 39:İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler(31 Aralık 2013- 30 Haziran 2014).....	65

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1:Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer,(TL) TR90 - Türkiye	6
Grafik 2:Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer Bir önceki yıla göre değişim oranları- Türkiye – TR90.....	6
Grafik 3:Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları	7
Grafik 4:Sektörlere Göre Kamu Yatırımları 2012, Rize-Türkiye	8
Grafik 5:Sektörlere Göre Kamu Yatırımları 2013 Rize-Türkiye	8
Grafik 6:Yaş Gruplarına Göre Nüfus, 2012	12
Grafik 7:Yaş Bağımlılık Oranları 2012, Türkiye – Rize	12
Grafik 8:Nüfusun Eğitim Durumuna Göre 15+ Yaştaki Nüfusun Dağılımı 2012, Türkiye – Rize	13
Grafik 9:Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfus	16
Grafik 10:Cinsiyete ve Yıllara Göre Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücüne Katılım Oranları, TR90	17
Grafik 11:..... Eğitim Durumunun İşgücüne Katılma Oranı, TR90 (2012)	18
Grafik 12:Geniş Yaş Grubuna Göre İşgücüne Katılım Oranı, Erkek-Kadın TR90 (2012).....	19
Grafik 13:Cinsiyetlerin Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılım Oranları	19
Grafik 14:Geniş Yaş Grubuna Göre İşsizlik Oranları TR90	21
Grafik 15:Eğitim Durumlarına Göre İşsizlik Oranları TR90	21
Grafik 16:Cinsiyete ve Yıllara Göre İşsizlik Oranların Dağılımı,(%) TR90	22
Grafik 17:Yıllara Göre İstihdam Oranı TR90 Bölgesi	23
Grafik 18:İstihdamın Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Oranları, (%) (TR90 Bölgesi)	24
Grafik 19:İstihdam Oranlarının Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Oranları (TR90 Bölgesi)	24
Grafik 20:İstihdam Oranlarının Sosyal Durum, Eğitim ve Cinsiyet Dağılımı (TR90 Bölgesi)	25
Grafik 21:İstihdam Oranların İktisadi Faaliyetlerine ve Yıllara Göre Dağılımı(TR90 Bölgesi)	26
Grafik 22:İstihdam Oranların İktisadi Faaliyetlerine ve Cinsiyete Göre Dağılımı, (%) (TR90 Bölgesi)	27
Grafik 23:İstihdam Oranlarının Cinsiyete Göre İşteki Dağılımı (TR 90 Bölgesi)	28
Grafik 24:İşgücüne Dahil Olmayanların Nedenleri (TR90 Bölgesi)	29
Grafik 25: İşgücüne dahil Olmayanların Geniş yaş Grubuna Göre Dağılımı (TR 90 Bölgesi).....	29
Grafik 26:Cinsiyete Göre Kuruma Kayıt İşsizler (2012)	31
Grafik 27:Yıllara Göre Açık İşler (2012)	34
Grafik 28:Meslek Gruplarına Göre Açık İşler (2012).....	35
Grafik 29: Yıllar itibariyle Cinsiyete Göre Rize Çalışma ve İş Kurumuna Başvurular	37
Grafik 30:Yıllara ve Cinsiyete Göre İşe Yerleştirmeler	39
Grafik 31:İşe Yerleştirmelerin Kamu-Özel Dağılımı	40
Grafik 32:Sektörlere göre işe yerleştirmeler (2012 – 2013 Ocak-Eylül Oransal Karşılaştırması)	42
Grafik 33:Sektörlere Göre İşyeri Sayıları, Rize	48
Grafik 34:Sektörlere Göre Çalışan Sayıları Rize	49
Grafik 35:Sektörlere Göre Çalışan Sayılarının Cinsiyet Dağılımı	49
Grafik 36:Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları Türkiye - Rize	50
Grafik 37:Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayılarının Cinsiyet Dağılımı	51
Grafik 38:Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı.....	52
Grafik 39:Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı	53
Grafik 40:Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	54
Grafik 41:Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı Türkiye - Rize.....	55
Grafik 42:Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri	56
Grafik 43: Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri	57
Grafik 44:Mesleklere Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları	58
Grafik 45:Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler.....	60
Grafik 46:Temininde Güçlük Çekilen Meslek Grupları Rize-Türkiye.....	60
Grafik 47:Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	62

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: *Bakınız*

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: işsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YÖNETİCİ ÖZETİ

Rize ilinin de içinde yer aldığı **TR 90** bölgesinde 2010 yılı genel ekonomik duruma bakıldığında, sektörler göre Gayri Safi Katma Değer (GSKD) ilk sırada % **64,6**lık bir oranla hizmetler sektöründe gelmekte, bu sektörü sanayi ve tarım sektörleri takip etmektedir. 2012 yılında yatırım teşvik belgelerinin ülke genelinde sabit yatırımlara göre dağılımında Rize, **106 milyon TL** ile 60. sırada yer almaktadır.

Rize ilinin 2012 yılı toplam nüfusu **324.152** kişidir. Nüfusun %49,5'i erkek ,%50,5'i kadınlardan oluşmaktadır. İldeki çalışma yaşı (15-64) nüfusun toplam nüfus içindeki oranı %68,4'dür. Rize ilinde toplam nüfusun %64,1 'i il veya ilçe merkezlerinde ,%35,9'u ise belde veya köylerde yaşamaktadır.

Rize ilinde nüfusun yaş yapısına bakıldığında çalışma çağındaki nüfusun (15-64 kabulü ile) tüm nüfusun % 68,4'ünü oluşturduğu görülür. Rize ilinde 0-14 yaş aralığında yer alan çocukların tüm nüfus içindeki payı % 20,9'dur. İldeki 65 yaş üstü nüfusun ilin toplam nüfusuna oranı ise % 10,9'dur. İlde çalışma yaşı nüfusa ilişkin eğitim istatistiklerine; çalışma yaşı nüfusun en büyük oranla (% 26,8) ilköğretim mezunu olduğu görülür. Bunu % 22,9'luk oranla lise veya dengi okul mezunları izler. İlde yükseköğretim veya fakülte mezunlarının oranı % 9,5 iken okuma yazma bilmeyenlerin oranı ise % 4,9'dır.

Rize ilindeki göç sayılarına bakıldığında 2012 yılında 12315 kişi Rize'ye göç ederken, 13.856 kişi ilden ayrılmıştır.

Rize ilinde net okullaşma oranına eğitim seviyelerine göre bakıldığında, ilköğretim (%99,22) ve ortaokul (%89,72) öğretim seviyelerinde yüksek iken, genel(%40,53) ile mesleki ve teknik ortaöğretim(%49,18) oranları düşüktür.

2012 yılı TR90 Bölgesindeki, kurumsal olmayan nüfusun eğitim düzeyi incelendiğinde, ilk sırada %59 ile lise altı eğitim yer alırken ikinci sırayı %17 ile okuma- yazma bilmeyenler ile lise ve dengi meslek okulu bitirenler paylaşır. En düşük eğitim düzeyi ise %8 ile yükseköğretim mezunudur.

TR90 bölgesi için cinsiyet ve yıllara göre işgücü katılım oranlarına bakıldığında, erkek katılım oranı bayan katılım oranından fazladır. Bunun yanı sıra 2008 ile 2012 yılları arasında toplam işgücü katılım oranı sürekli azalır.TR90 bölgesinde, eğitim düzeyi ile işgücüne katılım oranı paralellik göstermektedir. Yani eğitim düzeyi arttıkça işgücüne katılım oranı da artmaktadır. Eğitim durumlarına göre erkek ve kadınların işgücüne katılım oranlarına bakıldığında, katılımın en çok olduğu eğitim düzeyi, yükseköğretimdir. Lise ve dengi eğitim düzeyinde erkeklerde katılım oranı %73,7'lik bir oranda iken kadınlarda bu oran %37,3'tür.

TR90 bölgesinde 2012 yılında geniş yaş gruplarına göre işsizlik oranlarına bakıldığında en yüksek oranın %22,2 ile 20-24 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bu yaş grubunu sırasıyla; 15-19, 25-34, 35-54 ve 55+ yaş grupları izlemektedir. TR90 bölgesinde 2012 yılında eğitim durumlarına göre işsizlik oranlarına bakıldığında, en yüksek oranın %11,7 ile yükseköğretim mezunlarında olduğu görülmektedir.

TR 90 bölgesinde 2012 yılı verilerine göre toplam 883 bin kişi işgücüne dahil olmamaktadır. Eğitim durumuna göre işgücü dışında kalma nedenleri incelendiğinde lise altı eğitim seviyesindeki grubun % 57 ile en yüksek paya sahip olduğunu görülmektedir. Lise altı eğitimli kişilerin iş gücüne katılmama nedenlerinin başında ev işleri ile meşgul olmaları gelmektedir. Yaş grubuna göre bakıldığında ise ilk sırada % 38 ile 55 yaş üstü grup yer almaktadır. İşgücü dışında kalma nedenleri "emeklilik" veya "özürlü, yaşlı veya hasta" kriteri gelmektedir.

2012 yılı itibariyle Rize Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işsiz sayısı 17.353'dir. Kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında erkeklerin bayarlardan daha fazla olduğu görülmüştür. Kayıtlı işsizlerin eğitim durumuna göre dağılımında en büyük pay % 51 ile ilköğretim mezunlarına aittir. Bunu % 29 ile ortaöğretim mezunları takip etmektedir.

2012 yılı işverenlerden toplam 6.462 açık iş alınmıştır. Açık iş sayısının %33'ü kamu ilanı iken %67'si özel iş ilanlarıdır. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŞKUR'daki iş ilanlarında ilk sırada beden işçisi (genel) mesleği yer almaktadır. İkinci sırada satış danışmanı mesleği, üçüncü sırada ise garson(servis elemanı) mesleği yer almaktadır. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize ili iktisat faaliyet alanlarına göre açık iş ilanlar incelendiğinde, iktisadi ve destek hizmetleri sektörü birinci sıradadır. İmalat sektörü ikinci sırayı alırken, inşaat sektörü ise üçüncü sıradadır.

2012 yılında Rize Çalışma ve İş Kurumuna 14.252 başvuru alınmış bunların 4.075 kişisi işe yerleştirilmiştir. 2012 yılı işe yerleştirme sayısının Rize ilinde fazla olduğu ilk üç meslek, beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik) ve güvenlik görevlisidir.

2012 yılı işgücü yetiştirme kurs verilerine bakıldığında, Rize ili için toplam 275 kurs açılarak 4.101 kişi bu programdan yararlandığı görülür. En fazla katılımcının faydalandığı kursun işgücü yetiştirme kursu/TYP'dir.

Rize ilinde 2012 yılında toplam 1707 işsizlik ödeneği başvurusu alınmış, bunların 1.041 kişisi ödeneği almaya hak kazanmıştır.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre Rize'de faaliyet gösteren işyerlerini sektörlere göre incelediğimizde; işyeri sayıları ilk sırada %31,3 ile toptan ve perakende ticaret, ikinci sırada %20,2 ile inşaat sektöründeki işyerleri almaktadır. Türkiye işyerleri incelendiğinde ise en çok %25,8 ile imalat sektörü, ikinci sırada %24,7 ile toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır. Rize genelindeki sektöre göre çalışan sayısında birinci sırada %34,1 ile imalat sektörü, ikinci sırada %21,0 ile toptan ve perakende ticaret ve üçüncü sırada ise %14,3 ile inşaat sektörü izlemektedir.

Meslek gruplarına göre çalışan sayıları Rize için incelendiğinde, en çok çalışanın bulunduğu meslek grubu %27,0 ile nitelik gerektirmeyen meslekler, ikinci sırada %22,1 ile tesis ve makine operatörleri meslekler grubu, üçüncü sırada ise hizmet ve satış elemanlar meslek grubudur. Rize ili için çalışanların mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, %13,7 ile beden işçisi (genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bunu %10,7 ile imal işçisi ve %4,5 ile beden işçisi (inşaat) mesleği izlemektedir.

Saha çalışmasından elde edilen veriler doğrultusunda Rize genelinde açık iş oranı yüzde 3,3 olarak hesaplanmıştır. Rize 'da açık iş oranı en yüksek olan ilk üç sektör sırasıyla, toptan ve perakende sektörü (%38,6), imalat (%20) ve imalat (% 15,9)'dur.

Meslek grupları itibariyle açık iş oranı en yüksek ilk üç sektör hizmet ve satış elemanları meslek grubu (%29,5), tesis ve makine operatörleri ve montajcılar (%17,6) ve sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu(%15,3)'dur. Araştırma kapsamında toplanan açık işlerin mesleklere göre sıralaması yapıldığında Rize'de ilk sırayı imal işçisi mesleği alırken Türkiye genelinde makineci (dikiş) mesleği almaktadır. Bu sırayı Rize'de beden işçisi (genel) ve satış danışmanı meslekleri izlerken Türkiye genelinde beden işçisi (genel) ve güvenlik görevlisi meslekleri izlemektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işverenlerce açık işler için iş arayanlardan talep edilen ek beceriler incelendiğinde ise; yüzde 77,9'unun mesleğe ilişkin yeterli bilgiyi, yüzde 60,1' inin fiziksel yeterliliği, yüzde 40,2' sinin iletişim ve ifade etme becerisini talep ettiği tespit edilmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre işverenlerin yarısından fazlası personel teminini akraba-eş dost vasıtasıyla karşılanmaktadır. Açık işlerin aranma yollarında İŞKUR, Türkiye genelinde olduğu gibi Rize’de da ikinci sırada yer almaktadır.

Araştırma yaptığımız dönemde, temininde güçlük çekilen meslekleri sektörel bazda incelediğimizde en fazla zorluk çekilen sektörün toptan ve perakende ticaret olduğu görülmektedir. Bu sektörü imalat sektörü ve inşaat sektörü takip etmektedir.

Araştırma yaptığımız dönemde, temininde güçlük çekilen meslekleri meslek gruplarına göre incelediğimizde ilk üç sırada; , hizmet ve satış elemanları meslek grubu, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu ve nitelik gerektirmeyen mesleklerdir.

Rize ilinde en fazla temininde güçlük çekilen meslekler; beden işçisi (genel), satış danışmanı, imal işçisi, pazarlamacı ve aşçıdır.

Rize il geneli için işverenlerin yüzde 31,8’i eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak “tecrübeli eleman bulunamamasını”, yüzde 27,6’sı “yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamamasını”, yüzde 25,8’i “meslekte eleman bulunamamasını”, yüzde 9,2’ si “çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesini” ve yüzde 5,6’sı “önerilen ücretin yeterli bulunamamasını” göstermiştir.

İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarına göre 31 Aralık 2013 tarihi için Rize İl geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği sektör 164 kişi ile inşaat ve en fazla azalışın görüldüğü sektör 439 kişi ile imalat işçileridir. 30 Haziran 2014 tarihi için Rize İl geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği sektör 594 kişi ile imalat ve ilgili işler meslek grubundadır ve azalış beklenen bir meslek grubu görülmemektedir.

31 Aralık 2013 tarihi için Rize İl geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği meslek grubu 148 kişi ile hizmet ve satış elemanları ve en fazla azalışın görüldüğü sektör 484 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur. 30 Haziran 2014 tarihi için Rize İl geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği meslek grubu 700 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubundadır ve azalış beklenen bir meslek grubu görülmemektedir.

Rize ili için 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihlerine kadar beklenen net istihdam artışın en fazla beklendiği meslek, beden işçisi (inşaat) mesleğindedir. Bunu sırasıyla elektrik teknisyeni ve satış danışmanı takip etmektedir. Rize il geneli verilerine göre, 31 Aralık 2013 tarihine kadar en çok azalma beklenen meslekler içinde bekçi birinci sırayı alırken akaryakıt satış elemanı ikinci sıradadır. 30 Haziran 2014 tarihine kadar en çok azalma beklenen ilk iki meslek ise doğalgaz ısıtma ve sıhhi tesisat teknikeri ve direksiyon eğitmenidir.

GİRİŞ

Rize ili işgücü piyasası analiz raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibarıyla yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımınıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hanehalkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibarıyla idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibarıyla değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Rize ili için 15 Mayıs - 30 Haziran 2013 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Rize işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analiz Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla bulunduğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır, bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası, nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi faktörlerden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik indeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir.

TÜİK İktisadi Bölge Birimleri (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR90** olarak sınıflandırılan iller Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane'dir.

Bu bölümde TR90 bölgesinin ekonomik durumu, demografik yapısı, eğitim durumu ve genel işgücü göstergeleri ele alınacaktır.

1.1. EKONOMİK VERİLER

İşgücü piyasasını şekillendiren en önemli faktörlerin başında ekonomik veriler gelmektedir. İlin yarattığı katma değer, kişi başına düşen gelir, büyüme hızı, özel ve kamu sektörü yatırımları gibi ekonomik değişkenler ilin sosyo-ekonomik yapısını ve dolayısıyla ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurları oluşturmaktadır.

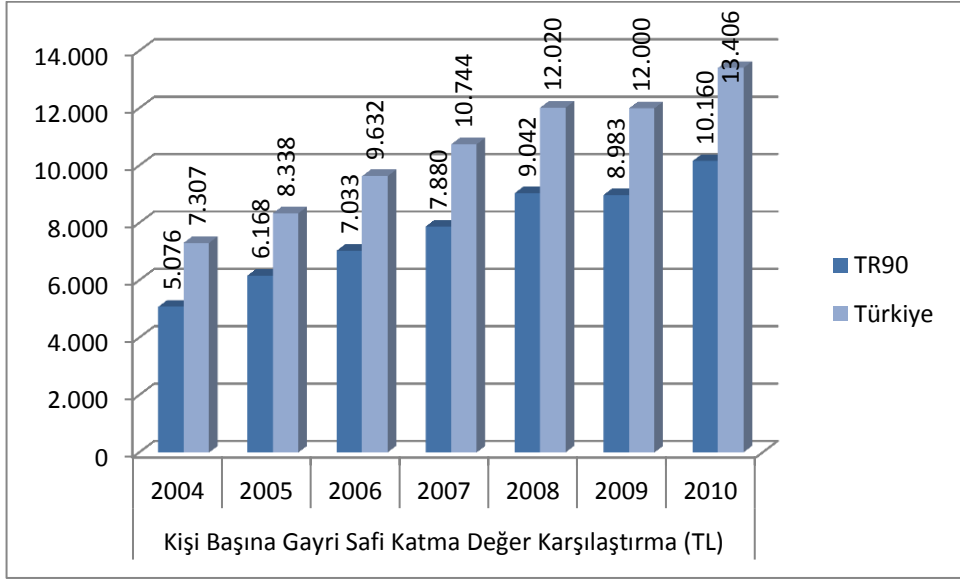
1.1.1. Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer (GSKD)

TR90 bölgesinde kişi başına gayri safi katma değer 2010 yılı için 10.160 TL iken bu değer Türkiye için 13.406 TL'dir. Bu değer ile bölgedeki kişi başına düşen gayri safi katma değer, Türkiye'de kişi başına düşen gayri safi katma değerden %24,2 daha azdır.

Kişi başına gayri safi katma değerın yıllara göre değişimi Türkiye ve TR90 Bölgesi için aşağıdaki grafiklerde verilmiştir.

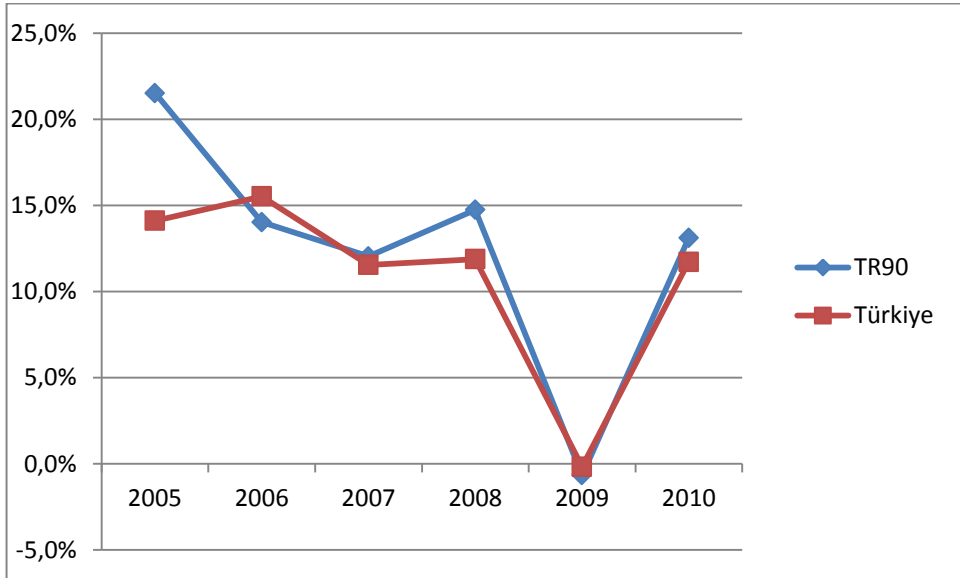
Grafikler incelendiğinde 2004 ile 2008 yılları arasında kişi başına gayri safi katma değerde sürekli bir artış gözlenirken, 2009 yılında Türkiye için bu veri aynı olup, TR90 bölgesi için ise azalma olduğu görülmektedir. Bu durumun temel sebebi 2008 yılındaki mali krizdir.

Grafik 1: Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer, (TL) TR90 - Türkiye

Kaynak; TÜİK

Grafik 2: Kişi Başına Gayri Safi Katma Değer Bir önceki yıla göre değişim oranları- Türkiye – TR90

Kaynak; TÜİK

Sektörlere Göre Bölgesel Paylar

TR90 bölgesindeki sektörler göre bölgesel payların dağılımı incelendiğinde, sanayi ve hizmetler sektörlerinde yıllar içindeki paylarında fazla bir dalgalanma olmazken, tarım sektöründe sürekli bir dalgalanma söz konusudur. Türkiye geneline bakıldığında ise hizmetler sektörü en büyük payı oluşturmaktadır. Hizmetler sektörünü sanayi sektörü ve onu da tarım sektörü takip etmektedir. Bu sektörel paylar bölgemizde de aynı sıralamayı takip etmekte olup, tarım sektörü Türkiye'ye kıyasla bölgemizde daha fazla oransal paya sahiptir.

Tablo 1:Sektörlere Göre Bölgesel Paylar

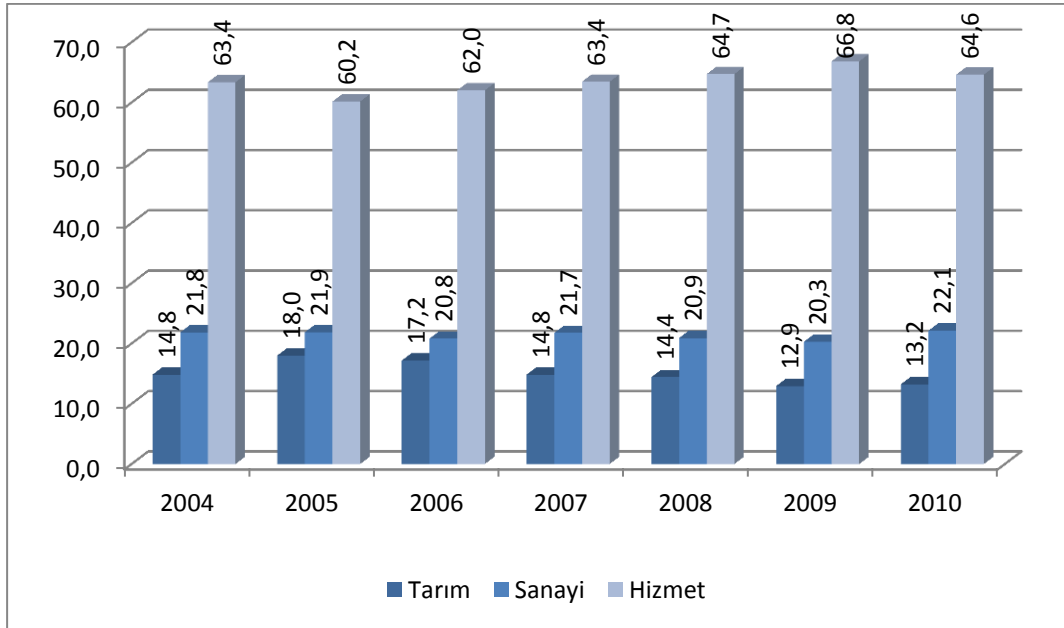
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tarım	14,8	18,0	17,2	14,8	14,4	12,9	13,2
Sanayi	21,8	21,9	20,8	21,7	20,9	20,3	22,1
Hizmet	63,4	60,2	62,0	63,4	64,7	66,8	64,6
Türkiye							
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Tarım	10,7	10,6	9,4	8,5	8,5	9,1	9,5
Sanayi	28,0	28,0	28,2	27,8	27,2	25,3	26,4
Hizmet	61,3	61,3	62,4	63,7	64,3	65,6	64,1

Kaynak; TÜİK

Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları

TR 90 bölgesinde sektörlerin gayri safi katma değer içindeki paylarına bakıldığında, 2004 – 2010 yılları arasında en büyük payı her zaman hizmetler sektörü alırken, ikinci sırayı sanayi, üçüncü sırayı tarım sektörü almaktadır.

Grafik 3:Sektörlerin Gayri Safi Katma Değer İçindeki Payları –TR90

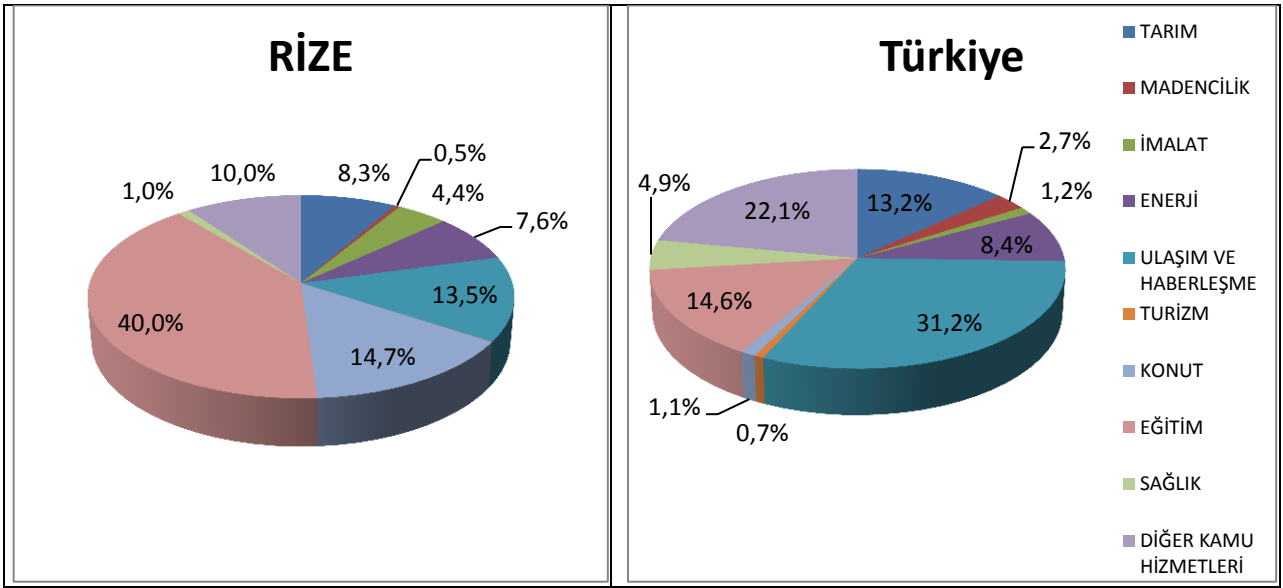

Kaynak; TÜİK

1.1.2. Kamu Yatırımları

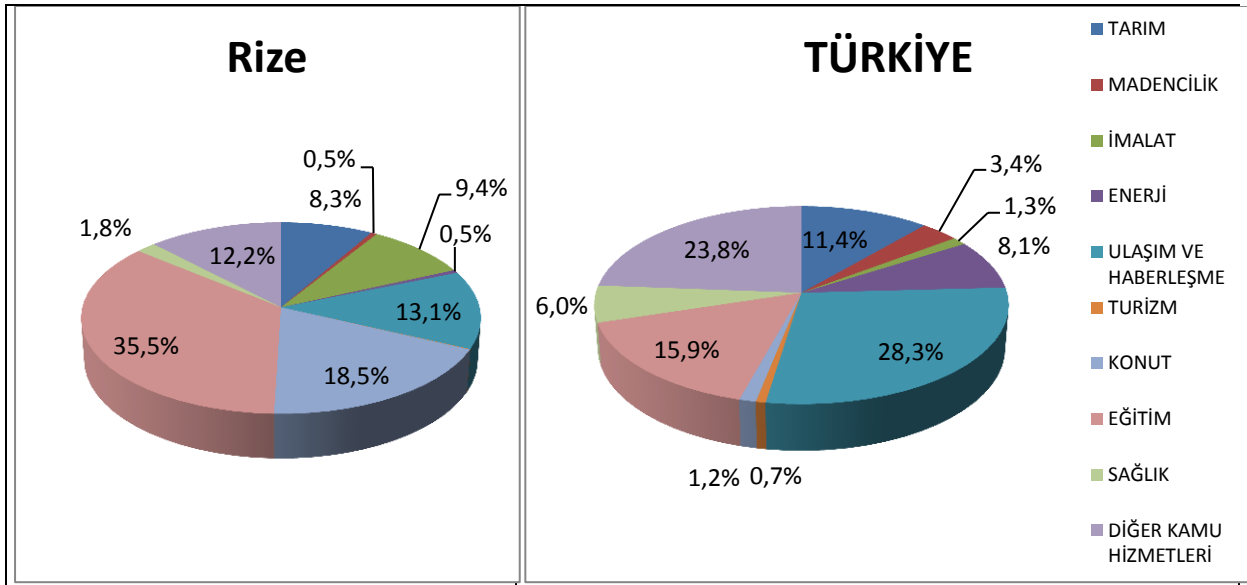
Kamu yatırımları Rize ili için 2012 yılı incelendiğinde, ilk sırayı eğitim hizmetleri alırken bu sırayı konut, ulaşım ve haberleşme hizmetleri izlemektedir. 2012 yılında Türkiye verilerine bakıldığında ilk sırayı ulaşım ve haberleşme alırken, ikinci sırayı diğer kamu hizmetleri, üçüncü sırayı ise eğitim hizmetlerinin aldığı gözlemlenmektedir. 2012 yılında Rize iline yapılan kamu yatırımları Türkiye geneli ile kıyaslandığında oransal olarak yatırım yapılan sektörlerin ağırlıklarının farklılaştığı gözlenmiştir.

Grafik 4:Sektörlere Göre Kamu Yatırımları 2012, Rize-Türkiye

Kaynak: <http://www.dpt.gov.tr>

Grafik 5:Sektörlere Göre Kamu Yatırımları 2013 Rize-Türkiye

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

Kamu yatırımları Rize ili ve Türkiye için 2013 yılı incelendiğinde;2012 yılıyla sektörel bazda aynı sıralama ile yatırım yapıldığı gözlenmektedir.

2012-2013 yılları arasında Rize ili incelendiğinde;

Eğitime yapılan kamu yatırımları %40'tan %35,5 e düşmüştür.

Konuta yapılan kamu yatırımları ise %14,7' den %18,5'e yükselmiştir.

1.1.3. Yatırım Teşvikleri

Tablo 2:Yatırım Teşvikleri, 2012

Sıra	İller	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam	Sıra	İller	Belge Adedi	Sabit Yatırım (Milyon TL)	İstihdam
	Türkiye Geneli	4.329	57.691	147.258	41	Kastamonu	29	313	821
1	İzmir	210	8.910	7.367	42	Van	68	301	1.377
2	İstanbul	573	4.993	18.245	43	Erzincan	17	292	255
3	Adana	89	2.837	2.017	44	Giresun	21	251	413
4	Kocaeli	164	2.783	5.835	45	Kars	14	235	557
5	Bursa	215	2.572	6.744	46	Karaman	18	233	717
6	Hatay	67	2.278	2.088	47	Çanakkale	16	217	433
7	Gaziantep	227	1.865	4.515	48	Niğde	22	213	795
8	Antalya	115	1.813	6.952	49	Batman	38	172	3.731
9	Ankara	178	1.714	8.323	50	Sivas	39	164	902
10	Manisa	102	1.479	2.979	51	Kırıkkale	16	163	338
11	Kahramanmaraş	74	1.428	2.092	52	Erzurum	18	156	301
12	Mardin	48	1.193	2.865	53	Yozgat	28	143	809
13	Tekirdağ	121	1.177	3.736	54	Elazığ	31	125	567
14	Eskişehir	52	1.117	3.058	55	Zonguldak	25	124	609
15	Mersin	95	1.110	2.282	56	Siirt	7	123	731
16	Muş	19	1.042	432	57	Tokat	28	119	1.036
17	Balıkesir	68	952	1.915	58	Burdur	30	115	542
18	Aydın	51	912	2.262	59	Bitlis	28	115	954
19	Konya	199	860	3.926	60	Rize	14	106	407
20	Yalova	24	718	1.651	61	Çorum	22	102	641
21	Aksaray	24	697	1.801	62	Ordu	24	100	1.268
22	Afyonkarahisar	59	670	1.449	63	Isparta	17	96	293
23	Bilecik	19	641	1.132	64	Sinop	13	84	416
24	Adıyaman	29	622	1.264	65	Nevşehir	30	78	552
25	Şanlıurfa	99	601	5.624	66	Ağrı	17	78	1.704
26	Muğla	57	597	2.024	67	Edirne	17	78	422
27	Sakarya	45	568	2.409	68	Bingöl	14	76	540
28	Bolu	14	537	658	69	Amasya	21	73	770
29	Kayseri	66	522	1.816	70	Bartın	7	53	224
30	Kırşehir	11	501	188	71	Kilis	8	48	244
31	Düzce	48	499	3.495	72	Karabük	3	46	155
32	Malatya	45	487	2.425	73	Artvin	12	45	205
33	Kırklareli	25	450	634	74	Şırnak	12	33	338
34	Denizli	71	408	1.364	75	Bayburt	5	33	99
35	Samsun	45	396	840	76	Iğdır	10	28	406
36	Diyarbakır	68	352	2.614	77	Hakkâri	7	23	103
37	Uşak	31	350	489	78	Çankırı	9	23	99
38	Kütahya	36	342	1.151	79	Tunceli	4	17	86
39	Osmaniye	27	326	505	80	Gümüşhane	5	14	79
40	Trabzon	40	318	933	81	Ardahan	3	8	26

Kaynak; Kalkınma Bakanlığı

Kendi kaynakları ile yatırım teşviklerinden ve kamu yatırımlarından aldıkları paylar, illerin ekonomik gelişmelerini birlikte etkilemektedir. 2012 yılında sabit yatırımlara göre sıralamaya bakıldığında Rize 60.sıradadır. Aynı yılda Rize'ye yapılan yatırım teşviki 106 milyon TL'dir.

Tablo 3:Sektörlere Göre Yatırım Teşvikleri 2012, Rize

	SABİT YATIRIM (Milyon TL)	İSTİHDAM (ADET)
ENERJİ	45	20
HİZMETLER	20	56
İMALAT	20	281
MADENCİLİK	21	50
TARIM	0	0
TOPLAM	106	407

Kaynak; TÜİK

Sektörlere göre yatırım teşvik verileri incelendiğinde;

- Sektörlerin yatırım dağılımına bakıldığında en yüksek oran, %42,5 ile enerji sektörüdür.
- Yatırımlar sonucunda en fazla istihdam artışı %69 ile imalat sektörüdür.
- Rize ilinde bir kişilik istihdam maliyeti (toplam yatırım miktarı/toplam istihdam miktarı), 0,260 milyon TL'dir.
- Sektörlere göre bir kişilik istihdam maliyetini hesaplırsak, en yüksek 2,25 milyon TL ile enerjidir. (İstihdam Maliyeti = Sabit Yatırım/İstihdam Sayısı)

1.1.4. Rize İli Şirket İstatistikleri

Rize ilinde kurulan ve kapanan firma istatistiklerine TOBB verileri ile hazırlanan tablo:4'e bakıldığında;

- 2012 yılı kurulan işyeri sayısı 246 iken kapanan işyeri sayısı 245'tir.
- 2011 yılı göz önüne alındığında 2012 yılına göre daha yoğun bir şirket kapanışı söz konusu olmuştur.
- 2011 yılına oranla 2012 yılında şirket kuruluşu %10,31 oranında artmıştır.
- 2012 yılında 2011'e oranla kapanan şirket oranı %32,1 kadar azalma göstermiştir.

Tablo 4:Rize İli Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri

	KURULAN			TASFİYE		KAPANAN		
	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.	ŞİRKET	KOOP.	ŞİRKET	KOOP.	GER. KİŞİ TİC. İŞL.
Rize (2012)	78	11	157	50	15	38	11	131
Rize (2011)	106	11	106	55	11	35	4	256

Kaynak; TOBB, www.tobb.org.tr

1.2. NÜFUS GÖSTERGELERİ

İşgücü piyasası ile demografik yapı arasında ciddi bir ilişki vardır. İlin demografik yapısı, yani çalışma yaşı, nüfusun yaş ve eğitim dağılımı, aldığı ve verdiği göç gibi veriler işgücü piyasasını şekillendiren en önemli unsurlardandır. Örneğin Türkiye geneline bakıldığında işgücü piyasasının temel özelliklerinden birisi çalışma çağı nüfusunun istihdamdan daha hızlı artması ve artan nüfusa yeterli iş imkânlarının sağlanamamasıdır.

1.2.1. Yerleşim Yerine Göre Nüfus

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemine göre 2012 sonu itibariyle Rize'nin toplam nüfusu 324.152 olarak belirlenmiştir. Bu sayının 160.351'ini (%49,5) erkekler, 163.801'ini (%50,5) kadınlar oluşturmaktadır. Rize nüfusunun %35,9'u Belde/köylerde yaşarken %64,1'i merkezde yaşamaktadır.

Rize il geneli nüfusun yıllara göre dağılımına bakıldığında toplam nüfusun azaldığı düzenli bir artış gösterdiği dikkat çekmektedir.

2008-2012 döneminde il-ilçe merkezlerinde toplam nüfus sürekli artarken belde ve köylerde azalmaktadır. Bu durum şehirleşme oranının arttığını göstermektedir.

Tablo 5:Yerleşim Yerine Göre Nüfus

Rize	İl/İlçe Merkezleri			BELDE/KÖYLER			TOPLAM		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
2009	195.569	96.888	98.681	124.000	60.865	63.135	319.569	157.753	161.816
2010	197.520	97.370	100.150	122.117	59.791	62.326	319.637	157.161	162.476
2011	202.636	100.329	102.307	120.376	58.975	61.401	323.012	159.304	163.708
2012	207.631	102.928	104.703	116.521	57.423	59.098	324.152	160.351	163.801

Kaynak; TÜİK, ADNKS Sonuçları

1.2.2. Yaş Gruplarına Göre Nüfus

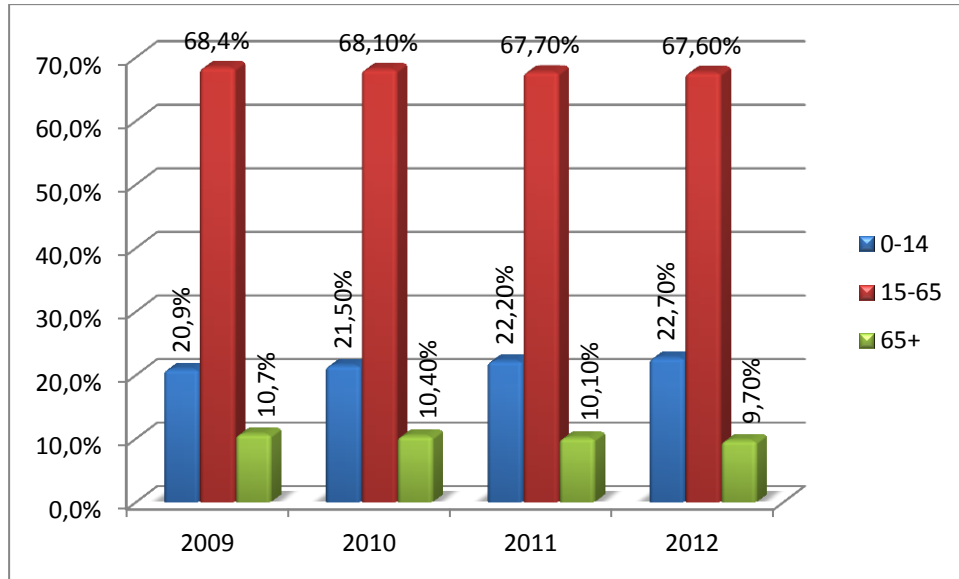
Rize ili genelinde 2012 nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, toplam nüfusunu %68,4%'ünü çalışabilir nüfus (15-64), %20,9'unu çocuk nüfus (0-14), %10,9'unu da yaşlı nüfus(65+) oluşturmaktadır. Çalışma yaş grubu (15-64) 221.803 kişinin, erkek nüfusu %50,5'ini, kadın nüfusu da %49,5 olup oranları birbirine çok yakındır.

Tablo 6:Yaş Gruplarına Göre Nüfus, 2012

Rize İli Yaş Gruplarına Göre Nüfus Sayısı				
Yaş Grubu	2009	2010	2011	2012
0-14	72545	70861	69480	67778
15-64	216065	216355	219953	221803
65+	30959	32421	33579	34571
Toplam	319569	319637	323012	324152

Kaynak; TÜİK, ADNKS Sonuçları

Grafik 6:Yaş Gruplarına Göre Nüfus, 2012 - Rize

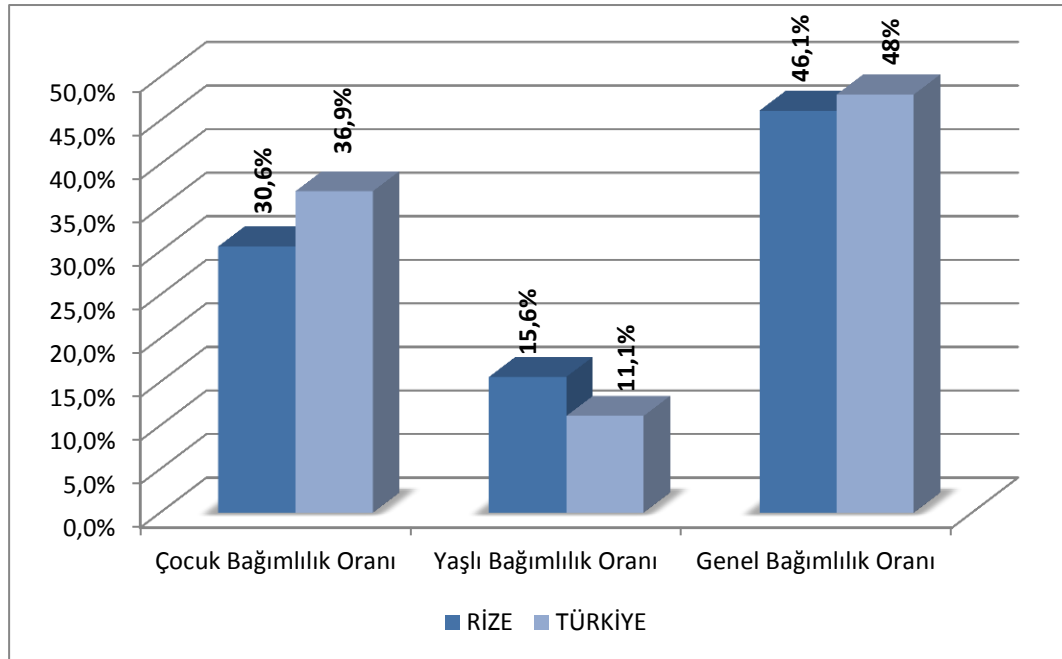

Kaynak; TÜİK, ADNKS Sonuçları

1.2.3. Yaş Bağımlılık Oranı

Rize ilinin yaş dağılımı incelendiğinde çalışabilir nüfus, toplam nüfusun %68,4'ünü oluşturmaktadır. Rize ili yaş dağılımı ile Türkiye yaş dağılımı farklılık göstermektedir. Türkiye'nin yaşlı bağımlılık oranı 11,1 iken Rize'nin 15,6'dır. Çocuk bağımlılık oranı ise Rize'de 30,6 iken, Türkiye'de 36,9'dur.

Grafik 7:Yaş Bağımlılık Oranları 2012

Kaynak; TÜİK, ADNKS Sonuçları

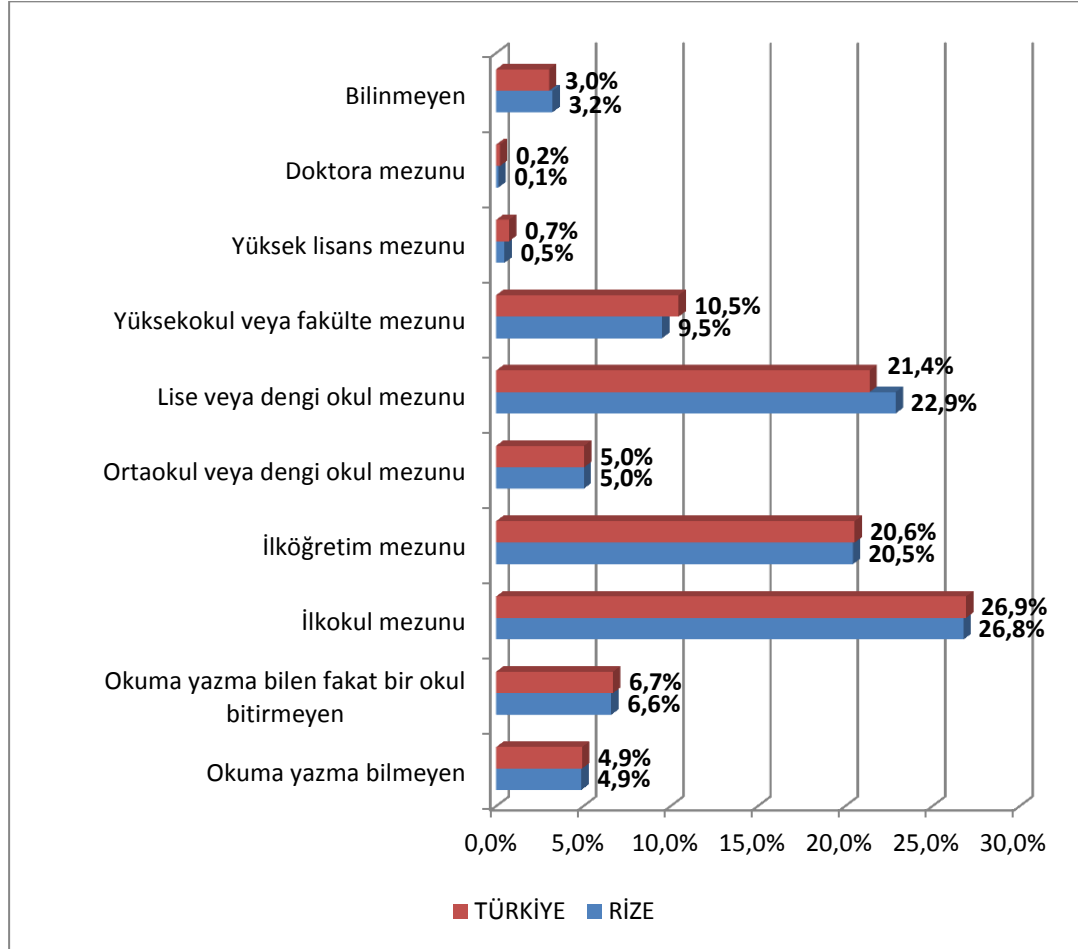
Rize ili ve Türkiye'nin toplam bağımlılık oranı karşılaştırıldığında; Rize ilinin oranı 1,9 azdır.

1.2.4. Nüfusun Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

Türkiye ile Rize il geneli, nüfus-egitim ilişkisi incelendiğinde, ilkokul mezunu olanlar ilk sıradadır. Türkiye genelinde ikinci sırayı ilköğretim ve lise dengi okullar paylaşmaktadır. Rize ilinde ise ikinci sırada lise dengi okullar ile üçüncü sırada ilköğretim mezunları bulunmaktadır.

Rize il geneli okur-yazar olmayan ve okur-yazar olup da okul bitirmeyen eğitim düzeyindeki nüfusa bakıldığında Türkiye ortalamasına neredeyse eşdeğer olduğu dikkat çekmektedir. Genel anlamda Rize ilinin nüfusunun eğitim düzeyi dağılımı Türkiye ortalamasıyla paralellik göstermektedir.

Grafik 8:Nüfusun Eğitim Durumuna Göre 15+ Yaşta Nüfusun Dağılımı 2012, Türkiye – Rize

Kaynak; TÜİK, ADNKS Sonuçları

1.2.5. Net Göç ve Net Göç Hızı

Rize ili göç veren bir ildir.2010-2011 dönemi net göç hızı binde 0 iken 2011-2012 dönemi net göç hızı -4,7'dir. Bu verilere göre Rize ili net göç hızı bir önceki yıla göre artmıştır. Rize ilindeki göç sayılarına baktığımızda ise 2012 yılında 12315 kişi Rize'ye göç ederken, 13.856 kişi ise ilden ayrılmıştır. İlin en fazla göç aldığı ilk üç il İstanbul, Trabzon ve Ankara iken, en fazla göç verdiği ilk üç il, İstanbul, Trabzon ve Ankara'dır.

Rize'nin 2012 yılına kadar, il dışına verdiği göçün il dışından aldığı göçe göre fazla olduğu görülür. Ancak 2011 yılında bu durum tersine dönerek, net göç hızı dengede kalmıştır.

Tablo 7:Net Göç ve Net Göç Hızı, Rize

Rize				
Yıllar	Aldığı göç	Verdiği göç	Net göç	Net göç hızı (%)
2009	12 428	14 575	- 2 147	-6,7
2010	13 070	14 819	- 1 749	-5,5
2011	14 558	14 560	- 2	0,0
2012	12 315	13 856	-1541	-4,7

Kaynak: ; TÜİK, ADNKS Sonuçları

Rize ili göç oranlarına bakıldığında Rize'nin göç veren bir il olduğunu söylemek mümkündür. Tablo:7' de görüldüğü üzere Rize'nin verdiği göç sayısı yıllar itibariyle benzer rakamlardır. Fakat Rize ilinin verdiği göç 2010 yılında 14.819 kişi ile en yüksek rakamına ulaşmıştır.

Tablo 8:Rize İline İlişkin Göç Verileri, 2012 -Rize

En Fazla Göç Aldığı İller	En Fazla Göç Verdiği İller
İstanbul	İstanbul
Trabzon	Trabzon
Ankara	Ankara
Artvin	Samsun
Samsun	Artvin
Ordu	İzmir
Erzurum	Kocaeli
İzmir	Bursa
Bursa	Ordu
Kocaeli	Erzurum

Kaynak; TÜİK, ADNKS Sonuçları

1.3. EĞİTİM GÖSTERGELERİ

Günümüzde bilgi yoğunluğunun hızla artması sonucu, işgücü piyasasında sürekli değişim ve yenilenme gerekliliği artmakta, bir yandan da yaşanan yenilik ve gelişmelerin gerisinde kalmama adına öğrenme ve bilgi edinmenin önemi hızla artmaktadır. İşgücü piyasasındaki söz konusu bu ihtiyaç ve beklentilerini karşılayabilecek temel fonksiyon eğitimidir.

Bireyin sahip olduğu eğitim, hem ekonomik faaliyetlerin, niteliğine hem de işgücüne katılım oranını etkileyen faktördür.

Bu bölümde Rize ilinin eğitim göstergeleri hakkında bilgi vermek üzere; okullaşma oranı ve ortaöğretimde kayıtlı öğrenci sayıları üzerinde durulacaktır.

1.3.1. Okullaşma Oranı

Brüt okullaşma oranına eğitim seviyelerine göre bakıldığında, en yüksek oran %128,42 ile ortaokul olup, bunu %109,98 ile ilkokul takip etmektedir. Bu oranların 100'ün üzerinde çıkmasının

sebebi, öğrencilerin uygun yaş dönemlerinde okula gitmemesidir. Brüt okullaşma oranlarını ortaöğretim açısından incelersek, mesleki ve teknik ortaöğretimde oranın fazla olduğu görülür. Öğrencilerin meslek liselerini tercih etmelerinin temel iki nedeni vardır. Birincisi okul bittikten sonra iş hayatına atılmak istemeleri, ikincisi ise yükseköğrenime devam etmelerini engel teşkil eden katsayı uygulamasının ortadan kaldırılmasıdır.

Net okullaşma oranına eğitim seviyelerine göre bakıldığında ise, ilkokul ve ortaokul öğretim seviyelerinde yüksek iken, genel ile mesleki ve teknik ortaöğretim oranları düşüktür. Rize ilinin nüfus dağılımını Grafik:8’de incelediğimizde, nüfusun ilkokul ve lise veya dengi okul mezunlarında yoğunlaştığını görmüştük. Net okullaşma oranları da bu verimizi doğrulamaktadır.

Tablo 9:Rize İli Okullaşma Oranı

		BRÜT	NET
İLKOKUL	Toplam	109,98	99,22
	Erkek	108,7	99,62
	Kadın	111,32	98,8
ORTAOKUL	Toplam	128,43	89,72
	Erkek	133,94	92,08
	Kadın	122,75	87,29
GENEL ORTAÖĞRETİM	Toplam	59,1	40,53
	Erkek	55,34	37,41
	Kadın	62,97	43,75
MESLEKİ ve TEKNİK ORTAÖĞRETİM	Toplam	69,33	49,18
	Erkek	78,6	54,67
	Kadın	79,78	43,54

Kaynak; MEB İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2012-2013

1.4. GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

İşgücü arzı bireylerin her türden işgücü piyasasına sundukları işgücüdür. Bu bölümde TR90 bölgesi için işgücü piyasasının en temel ayaklarından biri olan işgücü arzının temel nitelikleri hakkında bilgi verilecektir.

İşgücü piyasasında işgücünün temel özelliklerini ve istihdamın yapısını değerlendirmek için kullanılacak başlıca kaynak TÜİK’ in “Hane Halkı İşgücü” Anketleridir.

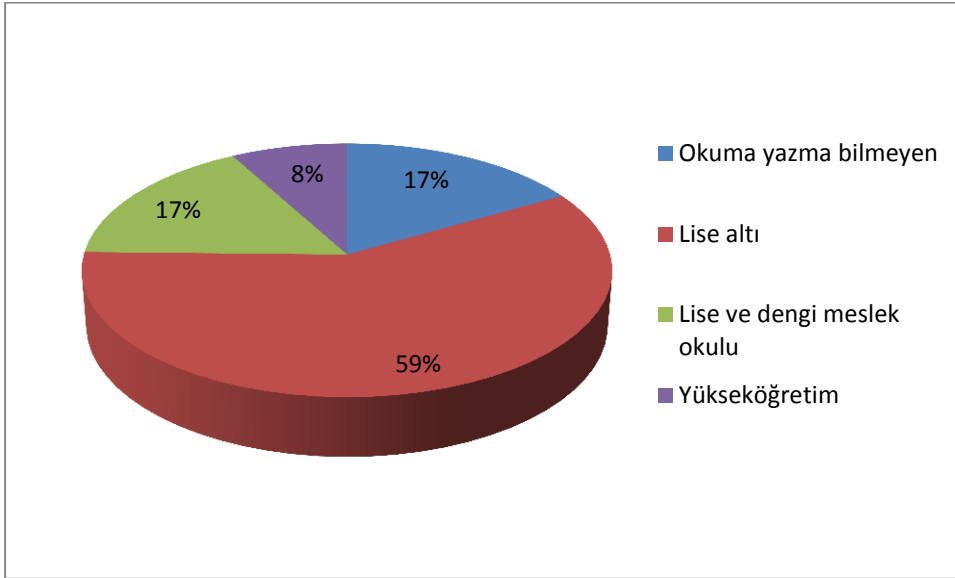
1.4.1. Kurumsal Olmayan Nüfus

Kurumsal olmayan nüfus, okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastane, hapishane, kışla ya da orduevinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfus

2012 yılı TR90 Bölgesindeki, kurumsal olmayan nüfusun eğitim düzeyi incelendiğinde, ilk sırada %59 ile lise altı eğitim yer alırken ikinci sırayı %17 ile okuma - yazma bilmeyenler ile lise ve dengi meslek okulu bitirenler paylaşır. En düşük eğitim düzeyi ise %8 ile yükseköğretim mezunudur.

Grafik 9:Eğitim Durumuna Göre Kurumsal Olmayan Nüfus

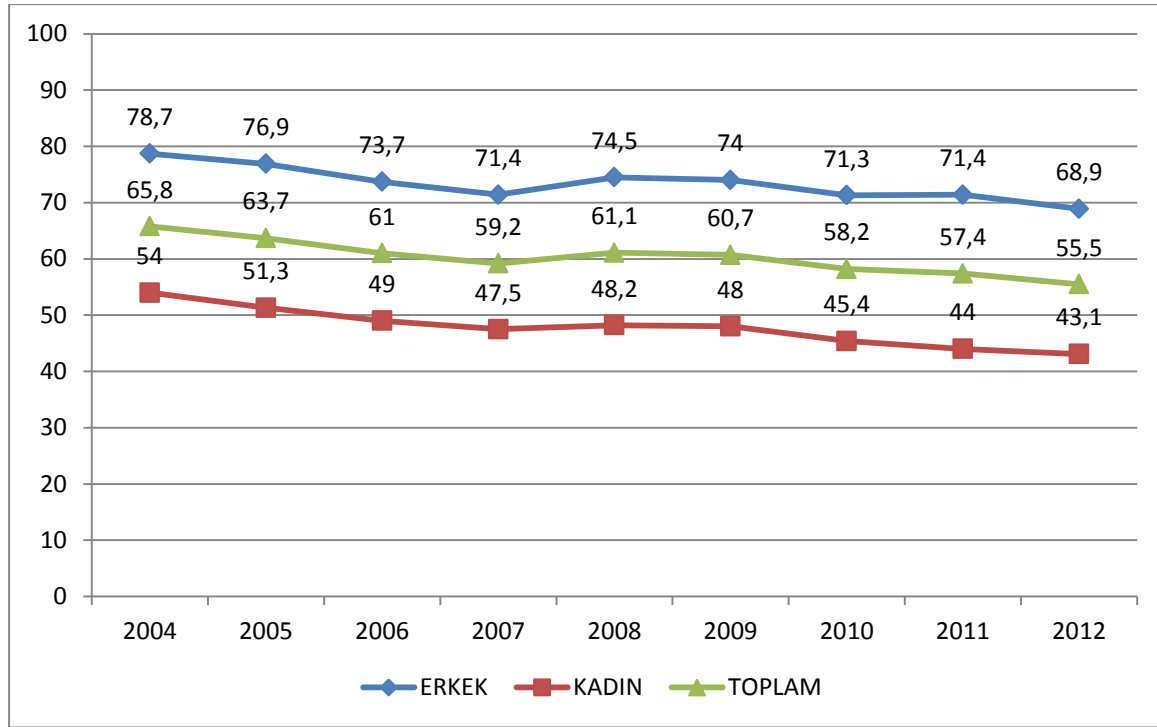

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

Cinsiyete ve Yıllara Göre Kurumsal Olmayan Nüfus

TR90 bölgesi için cinsiyet ve yıllara göre işgücü katılım oranlarına bakıldığında, erkek katılım oranı bayan katılım oranından fazladır. Bunun yanı sıra 2008 ile 2012 yılları arasında toplam işgücü katılım oranı sürekli azalır.

Grafik 10:Cinsiyete ve Yıllara Göre Kurumsal Olmayan Nüfusun İşgücüne Katılım Oranları, TR90

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İşgücü ve istihdam edilenler açısından kurumsal olmayan nüfus incelendiğinde, TR90 bölgesi istihdam edilenler oranı tüm yıllarda Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Tablo 10:Yıllara Göre Kurumsal Olmayan Nüfus, Türkiye-TR90 (Bin, Kişi)

		15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşsiz	İşgücüne dahil olmayan nüfus
2010	TR 90	1.897	1.104	1.037	68	793
	TÜRKİYE	52.541	25.641	22.594	3.046	26.901
2011	TR 90	1.930	1.107	1.036	71	823
	TÜRKİYE	53.593	26.725	24.110	2.615	26.867
2012	TR 90	1.982	1.100	1.031	69	883
	TÜRKİYE	54.724	27.339	24.821	2.518	27.385

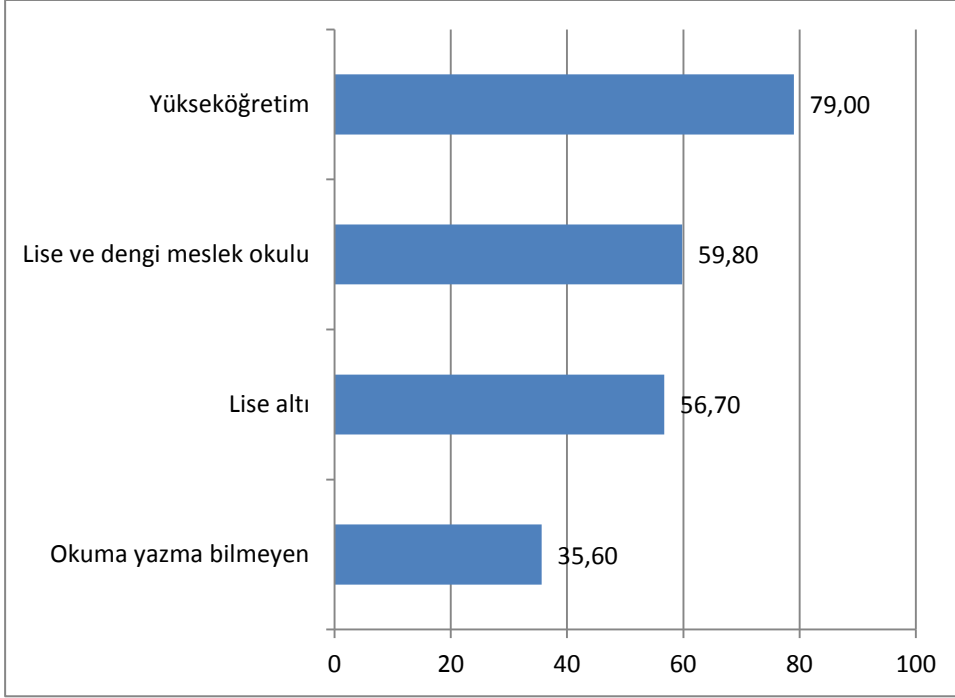
Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

1.4.2. İşgücü

Eğitim Durumuna ve Yıllara Göre İşgücüne Katılma Oranı

TR90 bölgesinde, eğitim düzeyi ile işgücüne katılım oranı paralellik göstermektedir. Yani eğitim düzeyi arttıkça işgücüne katılım oranı da artmaktadır. Bu durum aşağıdaki grafikte de açıkça görülmektedir. Örneğin yükseköğretimden mezun olan her 100 kişiden 79'u işgücüne katılmaktadır.

Grafik 11:..... Eğitim Durumunun İşgücüne Katılma Oranı, TR90 (2012)

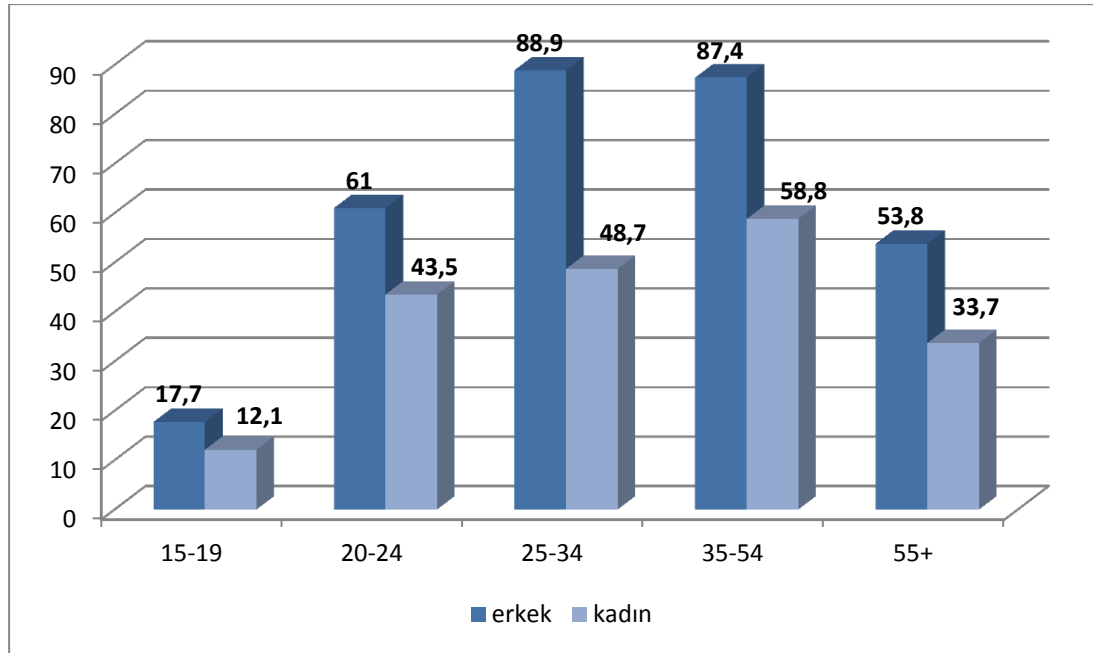

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

Geniş Yaş Grubuna Göre İşgücüne Katılım Oranı

TR90 bölgesindeki geniş yaş grubu, işgücüne katılım oranı açısından incelendiğinde, en yüksek oran; erkeklerde %88,9 ile 25-34 yaş grubu, kadınlarda %58,8 ile 35-54 yaş grubudur. Kadınların erkeklere göre daha geç yaşta işgücüne katılmaları, kadınların 25-34 yaş grubunda ailevi sorumluluklarının(çocuk bakımı, vb.) fazla olmasıdır. 35-54 yaş grubunda ise ekonomik açıdan ihtiyacın(çocukların eğitim giderleri, vb.) artmasıyla kadınlar işgücüne katılmaktadır.

Grafik 12:Geniş Yaş Grubuna Göre İşgücüne Katılım Oranı, Erkek-Kadın TR90 (2012)

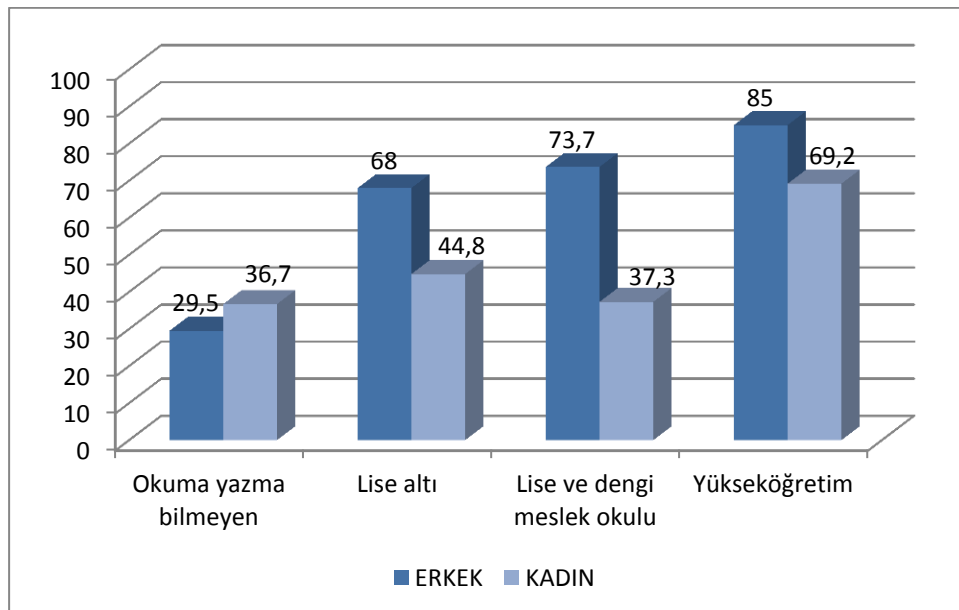

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

Cinsiyetlerin Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılım Oranları

Eğitim durumlarına göre erkek ve kadınların işgücüne katılım oranlarına bakıldığında, katılımın en çok olduğu eğitim düzeyi, yükseköğretimdir. Lise ve dengi eğitim düzeyinde erkeklerde katılım oranı %73,7'lik bir oranda iken kadınlarda bu oran %37,3'tür. Bu ğrenim seviyesindeki kadınların işgücüne katılma oranlarındaki düşmesinin en önemli nedenlerinden biri genç yaşta evlenmeleridir. Kadınların işgücüne katılma oranlarında, erkeklerden fazla olduğu tek eğitim durumu okuma-yazma bilmeyendir. Bunun nedeni TR90 bölgesinin ekonomik geçim kaynağının tarım sektörünün fazla olması ve kadınların buradaki işgücünü oluşturmasıdır.

Grafik 13:Cinsiyetlerin Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Katılım Oranları

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

Geniş Yaş Grubunun Eğitim Durumuna Göre İşgücü

TR90 bölgesi için, geniş yaş grubunu eğitim durumuna göre incelediğimizde,

- Lise altı eğitimin en fazla olduğu yaş grupları, %51 ile 35-54, %23 ile 55+ ve %19 ile 25-34'tür.
- 20-24 yaş grubunda ise en yüksek eğitim seviyesi %40,6 ile lise ve dengi meslek okuludur.

Tablo 11: Geniş Yaş Grubunun Eğitim Durumuna Göre İşgücü TR90 (Bin, Kişi)

	15-19	20-24	25-34	35-54	55+	Toplam
Okuma yazma bilmeyen	0	0	3	34	80	118
Lise altı	24	30	122	335	149	659
Lise ve dengi meslek okulu	6	35	70	73	13	198
Yükseköğretim	0	21	43	52	10	125
Toplam	30	86	238	495	251	1.100

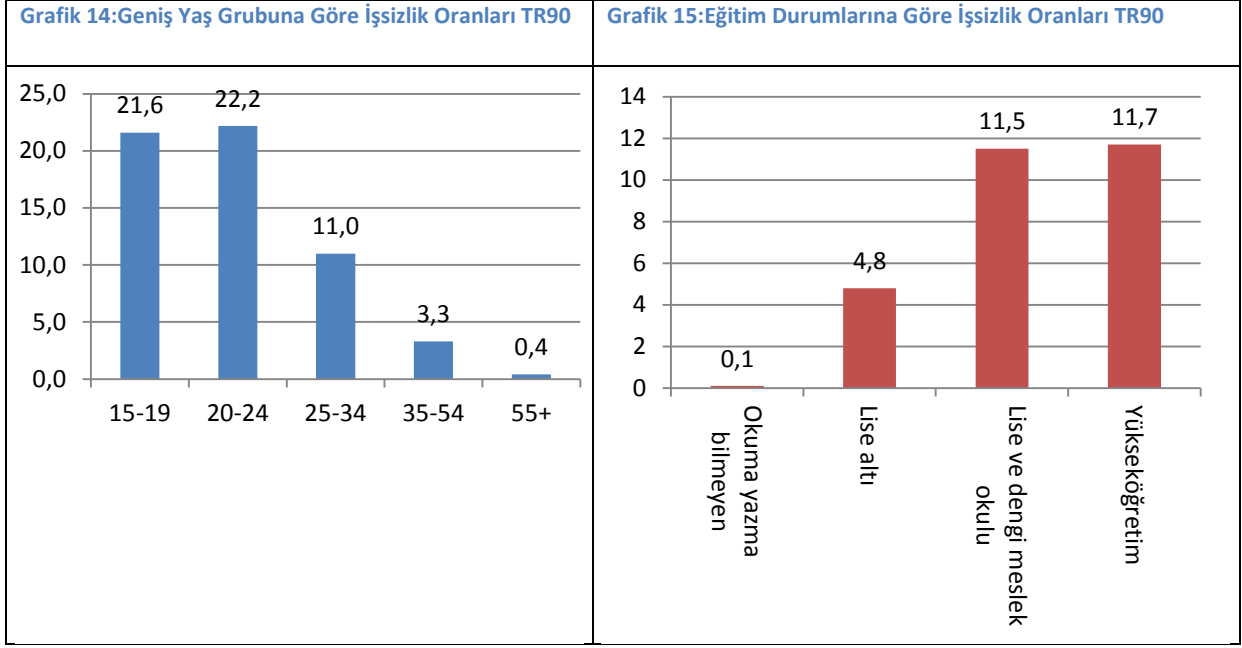
Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

1.4.3. İşsiz

İşsizlik oranı, medyanın da üzerinde durduğu, en önemli işgücü piyasası göstergesidir. İşsizlik oranı toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmayıp, gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

TR90 bölgesinde 2012 yılında geniş yaş gruplarına göre işsizlik oranlarına bakıldığında en yüksek oranın %22,2 ile 20-24 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Bu yaş grubunu sırasıyla; 15-19, 25-34, 35-54 ve 55+ yaş grupları izlemektedir.

TR90 bölgesinde 2012 yılında eğitim durumlarına göre işsizlik oranlarına bakıldığında, en yüksek oranın %11,7 ile yükseköğretim mezunlarında olduğu görülmektedir. Yükseköğretim mezunlarını sırasıyla; lise ve dengi meslek okulu, lise altı ve okuma yazma bilmeyen öğretim seviyesindeki kişiler izlemektedir. Bu verilere bakıldığında eğitim seviyesi arttıkça işsizlik oranı da artmaktadır.

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

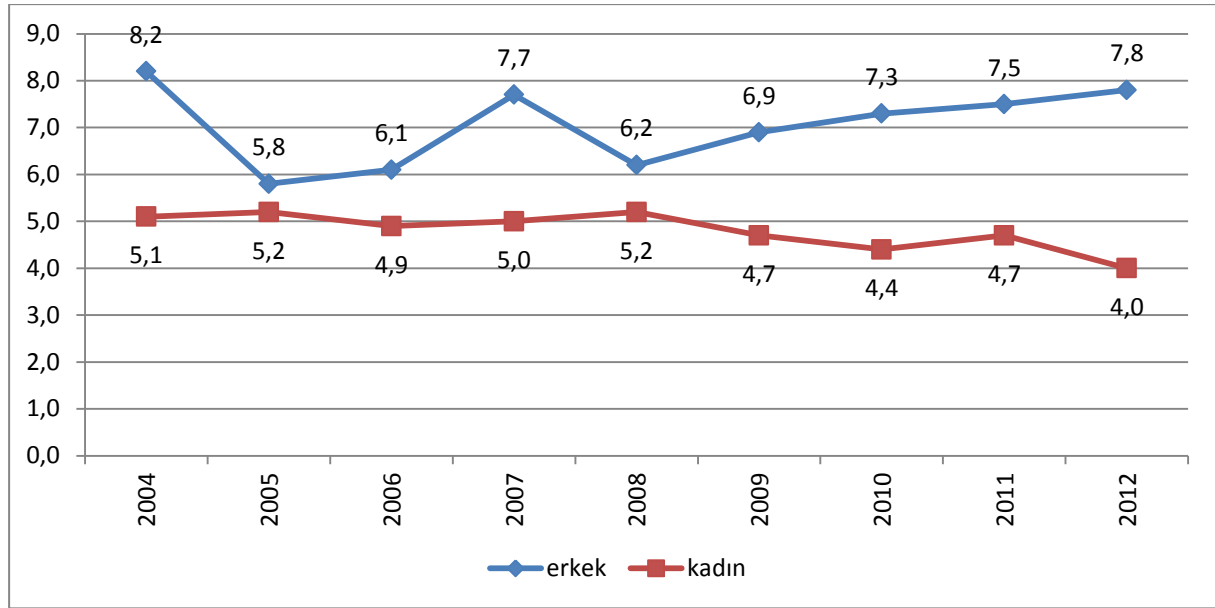
Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

Sonuç olarak yukarıdaki iki grafik incelendiğinde, yükseköğretim mezunlarının çoğunluğunu 20-24 yaş grubundaki genç işsizler oluşturmaktadır. Buda geniş yaş grubu ile eğitim durumuna göre işsizlik grafiklerinin birbirini doğruladığını göstermektedir.

Aşağıdaki grafik, TR90 bölgesinin 2004-2012 yılları arasındaki cinsiyete göre işsizlik oran dağılımını göstermektedir. Buna göre;

- Tüm yıllarda, erkek işsizlik oranının kadın işsizlik oranından fazla olduğu görülmektedir.
- En yüksek işsizlik oranları, erkeklerde %8,2 ile 2004 yılında iken kadınlarda %5,2 ile 2005 ve 2008 yıllarındadır.
- Kadın ve erkek işsizlik oranlarının birbirine en yakın olduğu yıl 2005 yılı iken, oranlar arası farkın en fazla olduğu yıl 2012 yılıdır.
- 2008 ve 2012 yılları arasındaki döneme bakıldığında, erkek işsizlik oranı sürekli artış gösterirken, kadınlarda bu oran dalgalanma gösterir.

Grafik 16:Cinsiyete ve Yıllara Göre İşsizlik Oranların Dağılımı,(%) TR90

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

1.4.4. İstihdam

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli veri ise, istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurdur.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

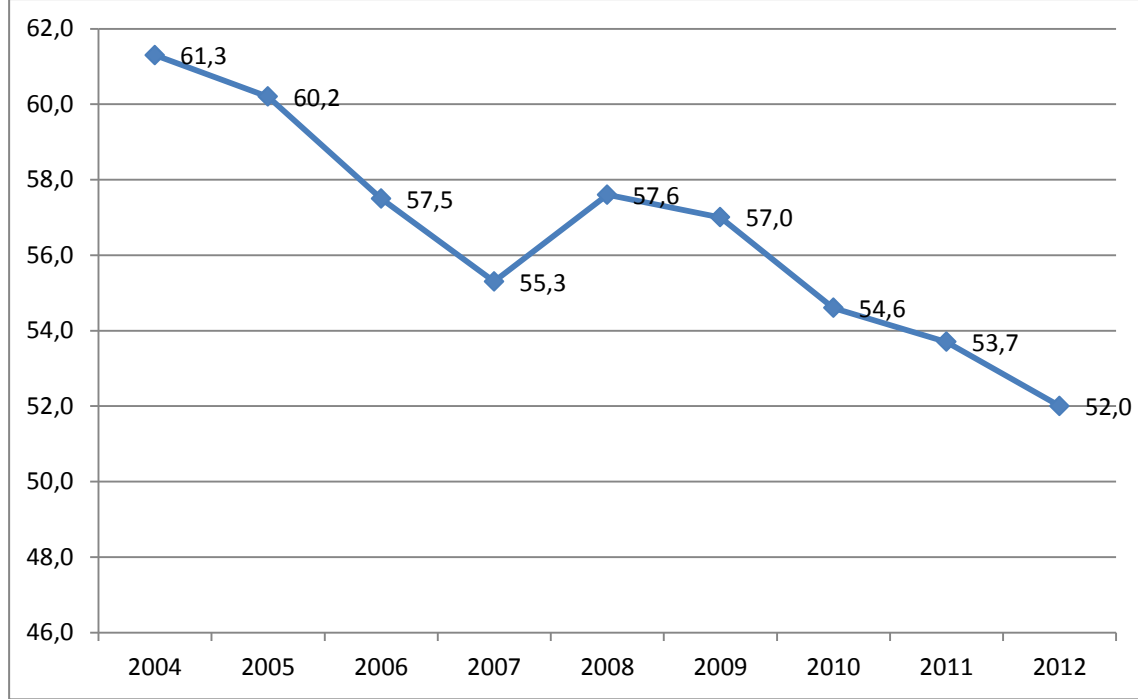
TR90 bölgesindeki işgücü arzına ait genel bilgiler aşağıdaki tabloda görüldüğü gibidir.

Tablo 12:İstihdam Oranları

	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam edilenler	İşsiz	İşgücüne katılma oranı (%)	İşsizlik oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşgücüne dahil olmayan nüfus
2004	1.788	1.177	1.096	81	65,8	6,9	61,3	611
2005	1.806	1.151	1.088	64	63,7	5,5	60,2	655
2006	1.817	1.108	1.046	62	61,0	5,6	57,5	709
2007	1.827	1.081	1.010	71	59,2	6,6	55,3	746
2008	1.859	1.137	1.071	66	61,1	5,8	57,6	723
2009	1.885	1.144	1.075	69	60,7	6,0	57,0	742
2010	1.897	1.104	1.037	68	58,2	6,1	54,6	793
2011	1.930	1.107	1.036	71	57,4	6,4	53,7	823
2012	1.982	1.100	1.031	69	55,5	6,3	52,0	883

Genel anlamda istihdam oranının yıllara göre değişimine bakıldığında, 2008 yılında bir artış görünse de 2012 yılına kadar istihdam oranında sürekli azalma gözlemlenmektedir.

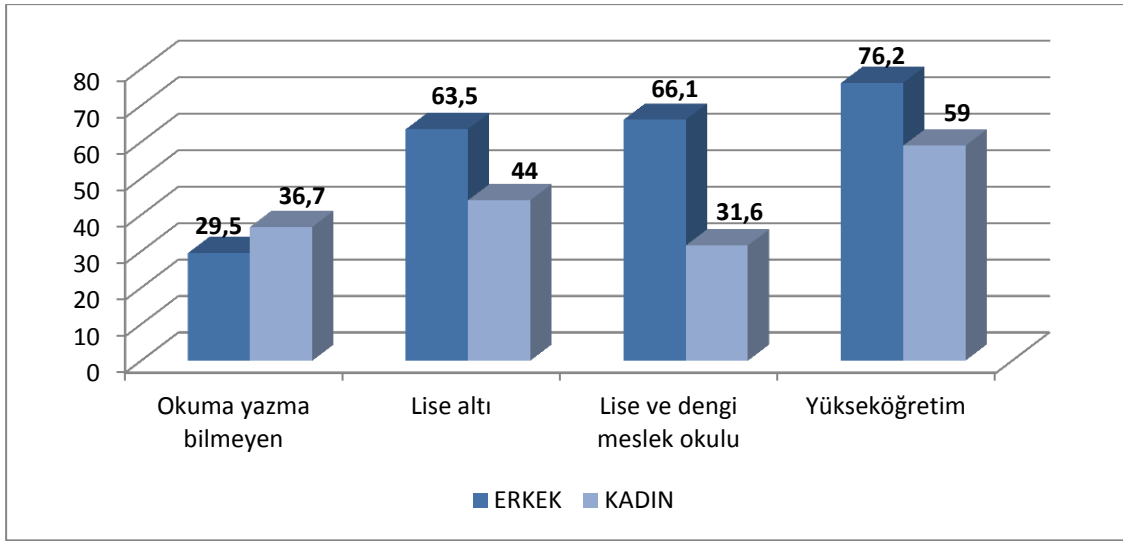
Grafik 17:Yıllara Göre İstihdam Oranı TR90 Bölgesi

İstihdam Oranlarının Cinsiyet ve Eğitim Oranları

2012 yılı için TR90 bölgesinde, istihdam edilenler cinsiyet ve eğitim durumlarına göre incelendiğinde, en yüksek istihdam oranı yükseköğretim mezunlarındadır. Erkeklerde eğitim seviyesi arttıkça istihdam oranı da artmıştır. Kadın istihdam oranının erkek istihdam oranından yüksek olduğu tek eğitim seviyesi okuma-yazma bilmeyenlerdir. Kadın istihdam oranına bakıldığında lise ve dengi okullarındaki oran en azdır.

Grafik 18:İstihdamın Cinsiyet ve Eğitim Durumlarına Göre Oranları, (%) (TR90 Bölgesi)

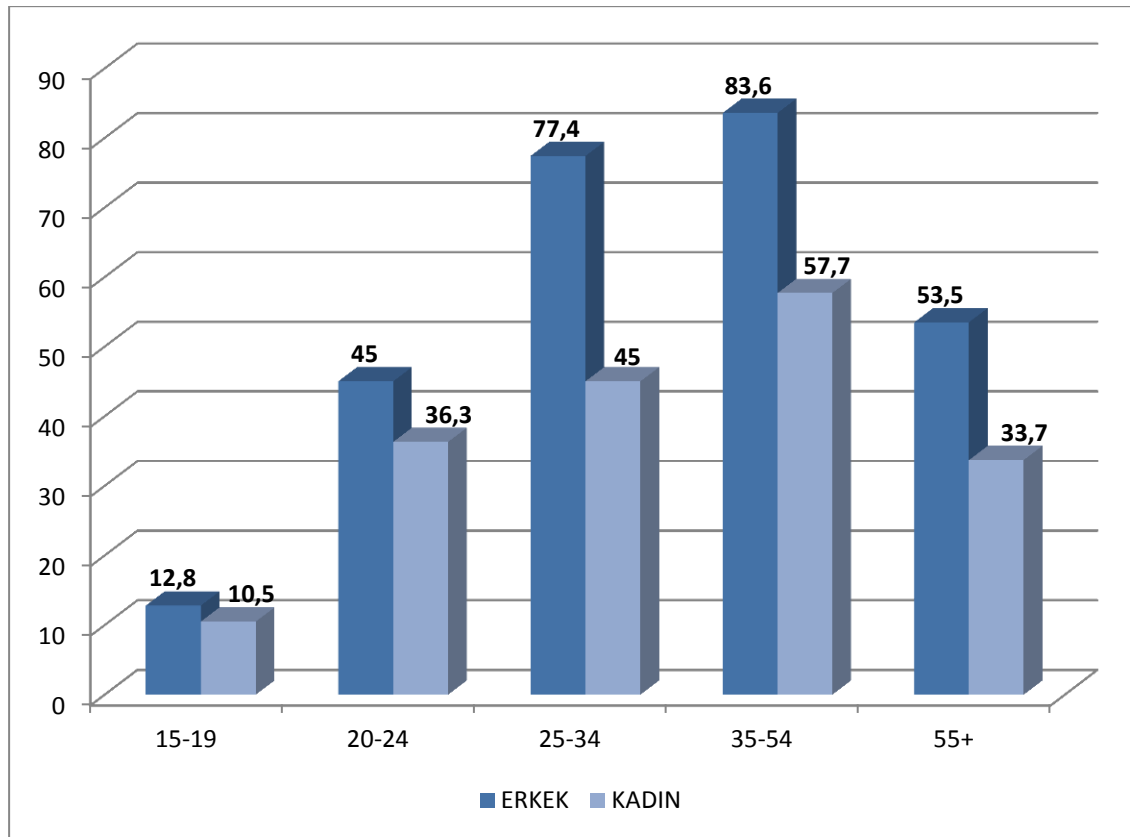

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İstihdam Oranlarının Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Oranları

Grafik:19'da TR90 bölgesi için, geniş yaş gruplarına ve cinsiyete göre istihdam oranları verilmiştir. Buna göre en yüksek istihdam oranı 35-54 yaş grubundadır. İstihdam oranının en düşük olduğu yaş grubu ise 15-19'dur. İstihdam oranı 55+yaş grubu haricindeki yaş grupları, her iki cinsiyet için sürekli artış gösterir.

Grafik 19:İstihdam Oranlarının Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Oranları (TR90 Bölgesi)

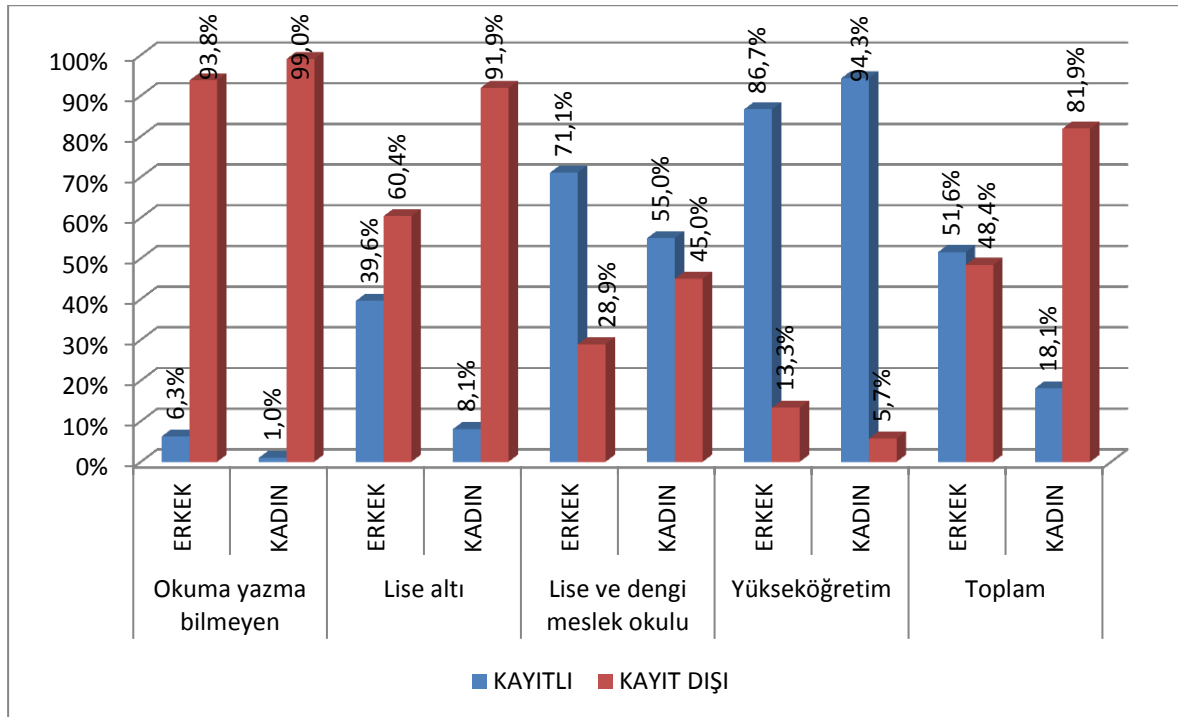
Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İstihdam Oranlarının Sosyal Durum, Eğitim ve Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyete göre kayıtlı ve kayıt dışı istihdam oranlarının toplam değerine bakıldığında, erkeklerin kayıt dışı istihdam oranı %48,4 iken, kadınlarda bu oran %81,9'dur. Kadınlardaki bu oranın çok yüksek olmasının temel sebebi, kadın istihdamının büyük bir bölümünü, ücretli ve yevmiyeli çalışanlar ile ücretsiz aile işçisinin oluşturmasıdır.

Grafik:20'deki veriler incelendiğinde, erkek ve kadın için kayıt dışı istihdam oranının fazla olduğu eğitim seviyeleri, okuma yazma bilmeyenler ile lise altı mezunları iken bu oranın en az olduğu eğitim seviyeleri ise yükseköğretim ile lise dengi meslek okulu mezunlarıdır.

Grafik 20:İstihdam Oranlarının Sosyal Durum, Eğitim ve Cinsiyet Dağılımı (TR90 Bölgesi)

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İstihdam Oranların Kayıtlı ve Kayıt Dışılığın Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Dağılımı

2012 yılı TR90 bölgesinde, sosyal kayıtlılığın yaş grubu ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, erkeklerin kayıtlılık oranının tüm yaş gruplarında büyük olduğu görülmektedir. Erkeklerde kayıtlılık oranının en fazla olduğu yaş grubu, %72,2 ile 25-34 iken kadınlarda bu oran %50 ile 20-24'tür. Kayıt dışılık oranının en fazla olduğu yaş grubu ise her iki cinsiyet için 55+ yaş grubudur.

Tablo 13:İstihdam Oranların Kayıtlı ve Kayıt Dışılığın Cinsiyet ve Geniş Yaş Grubu Dağılımı TR90 (Bin Kişi)

YAŞ GRUBU	ERKEK				Toplam
	Kayıt Dışı		Kayıtlı		
	Bin Kişi	Oran	Bin Kişi	Oran	
15-19	9	69,2%	4	30,8%	13
20-24	13	35,1%	24	64,9%	37
25-34	37	27,8%	96	72,2%	133
35-54	115	40,9%	165	58,7%	281
55+	119	84,4%	22	15,6%	141
Toplam	293	48,4%	312	51,6%	605

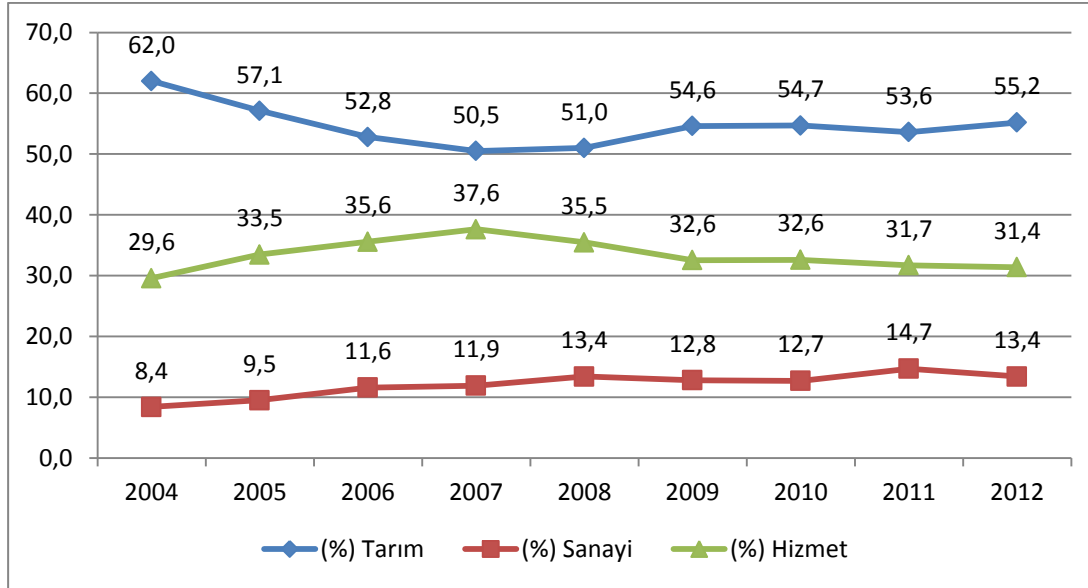
YAŞ GRUBU	KADIN				
	Kayıt Dışı		Kayıtlı		Toplam
	Bin Kişi	Oran	Bin Kişi	Oran	
15-19	10	90,9%	1	9,1%	11
20-24	15	50,0%	15	50,0%	30
25-34	53	67,1%	26	32,9%	79
35-54	165	83,8%	33	16,8%	197
55+	107	98,2%	2	1,8%	109
Toplam	349	81,9%	77	18,1%	426

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İstihdam Oranların İktisadi Faaliyetlerin Yıllara ve Cinsiyete Göre Dağılımı

İstihdam edilenlerin iktisadi faaliyet grupları ve yıllara göre değişimine bakıldığında, tarım sektöründe istihdam edilenlerin oranı, sanayi ve hizmet sektöründe istihdam edilenlerin oranından fazladır. 2004 ile 2012 yılları arasında her iktisadi faaliyette dalgalanmalar gözlenmiştir. Ancak 2004 ve 2012 yıllarını baz alırsak, her sektörü kendi içinde değerlendirdiğimizde tarım sektöründe istihdam edilenlerin oranı %6,8 azalırken, sanayi sektöründe %5, hizmet sektöründe de %1,8'lik bir artış meydana gelmiştir. Bu durum işgücünün tarım iktisadi faaliyetinden sanayi ve hizmet iktisadi faaliyetine kaydığını gösterir.

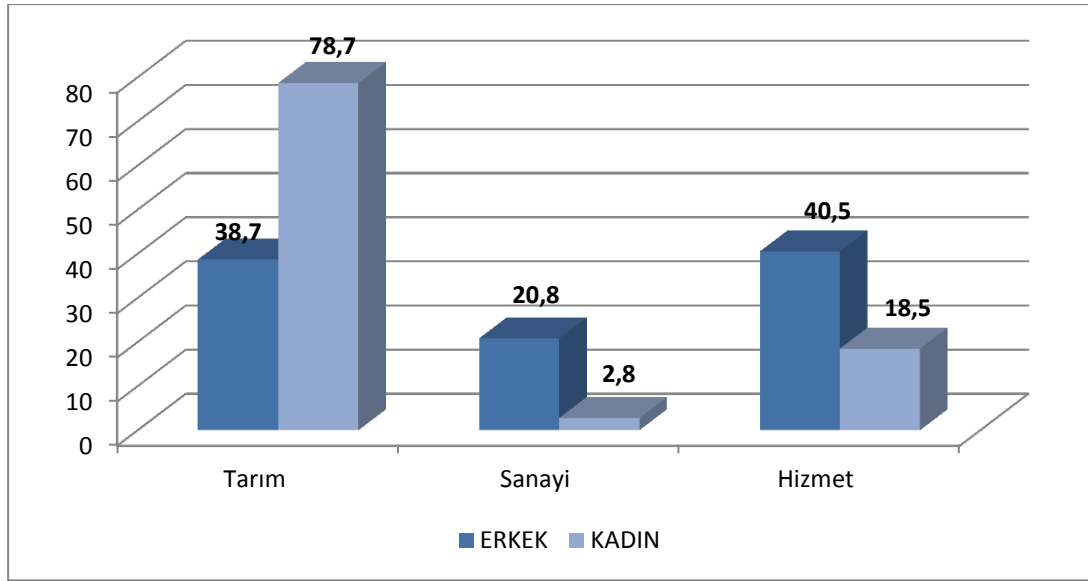
Grafik 21:İstihdam Oranların İktisadi Faaliyetlerine ve Yıllara Göre Dağılımı(TR90 Bölgesi)

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İstihdam edilenlerin cinsiyete göre iktisadi faaliyet dağılımına bakıldığında, kadınların %78,7'lik bir oranla tarım iktisadi faaliyetinin büyük bir kısmını oluşturur. Sanayi ve hizmet iktisadi faaliyetlerinde ise erkek yoğunluğunun fazla olduğu göze çarpmaktadır.

Grafik 22:İstihdam Oranların İktisadi Faaliyetlerine ve Cinsiyete Göre Dağılımı, (%)(TR90 Bölgesi)

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

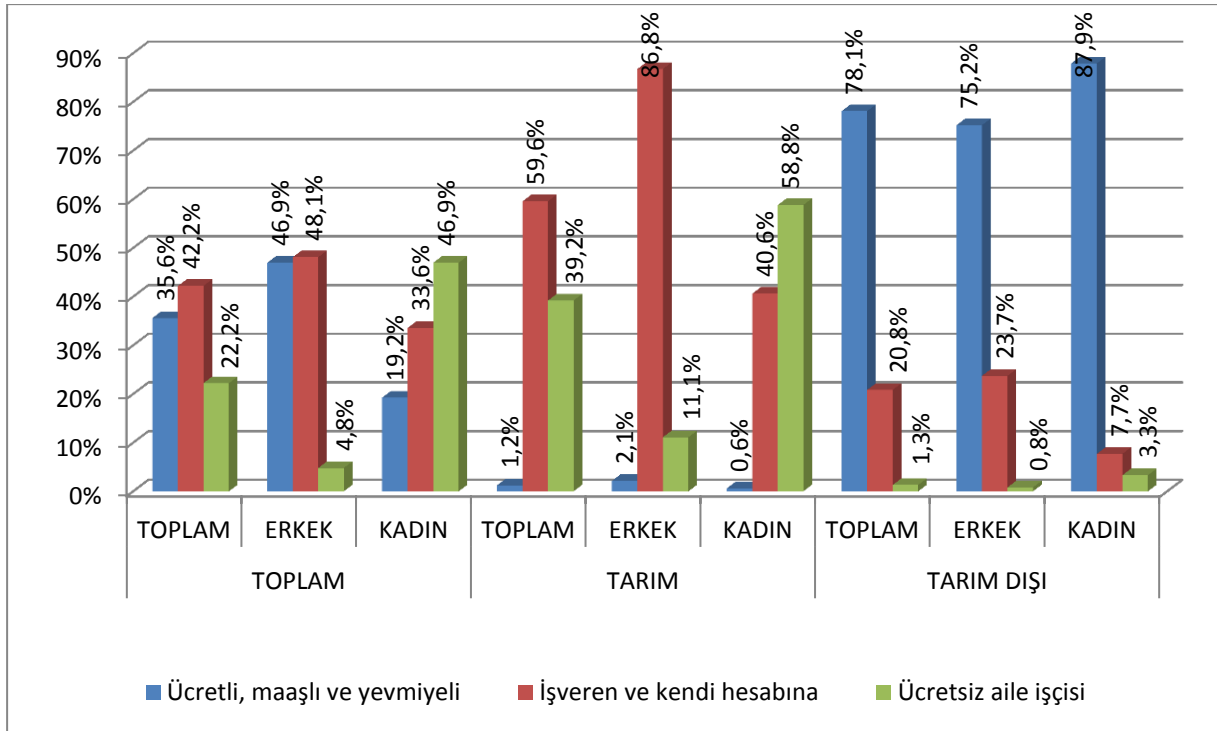
İstihdam Oranlarının Cinsiyete Göre İsteki Durumu

İstihdam edilenlerin cinsiyete göre işteki durumuna bakıldığında, çalışanların toplamda %35,6'sı ücretli, maaşlı ve yevmiyeli, %42,2'si işveren ve kendi hesabına, %22,2'side ücretsiz aile işçisi olarak çalıştığı görülmektedir. Ücretsiz aile işçisindeki erkeklerin oranı %4,8 ile düşük bir oran iken kadınlar %46,9 ile yüksek bir orana sahiptir.

Tarım iktisadi faaliyetlerinde toplam çalışanların %59,6'sı işveren ve kendi hesabına çalışmaktadır. İşveren ve kendi hesabına çalışan erkek oranı %86,8 iken kadın oranı %40,6'dır. Kadınların ücretsiz aile işçisi oranının %58,8 gibi yüksek bir değerde olması, toplamdaki ücretsiz aile işçisinin değerini de yükseltmektedir. Kadınların genellikle tarımda ücretsiz aile işçisi olarak istihdam edilmelerinin sebebi, tarımda işveren ve kendi hesabına çalışan erkeklere yardımcı olmalarıdır.

Tarım dışı toplam çalışanların %78,1'i ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışmaktadır. Tarım dışında çalışan erkeklerin %75'i, bayanların ise %87,9'u ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışmaktadır. Tarım dışında ücretsiz aile işçisinin oranı çok düşük olmakla beraber, kadın oranı erkek oranından, tarım iktisadi faaliyetindeki gibi daha fazladır. Tarım dışındaki iktisadi faaliyette ücretsiz aile işçisi %1,3 gibi küçük bir paya sahiptir. Bu pay içerisinde ücretsiz aile işçisindeki kadınların oranı erkeklerden daha fazladır. Tarım iktisadi faaliyet için de aynı durum gözlenir.

Grafik 23:İstihdam Oranlarının Cinsiyete Göre İşteki Dağılımı (TR 90 Bölgesi)

Kaynak: TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

Grafik:23'e bakıldığında, işveren ve kendi hesabına çalışanlar tarımda, ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışanlar tarım dışında yüksek olduğu görülür. Bu durum toplamdaki bu iki değerin birbirine yakın olmasını açıklamaktadır.

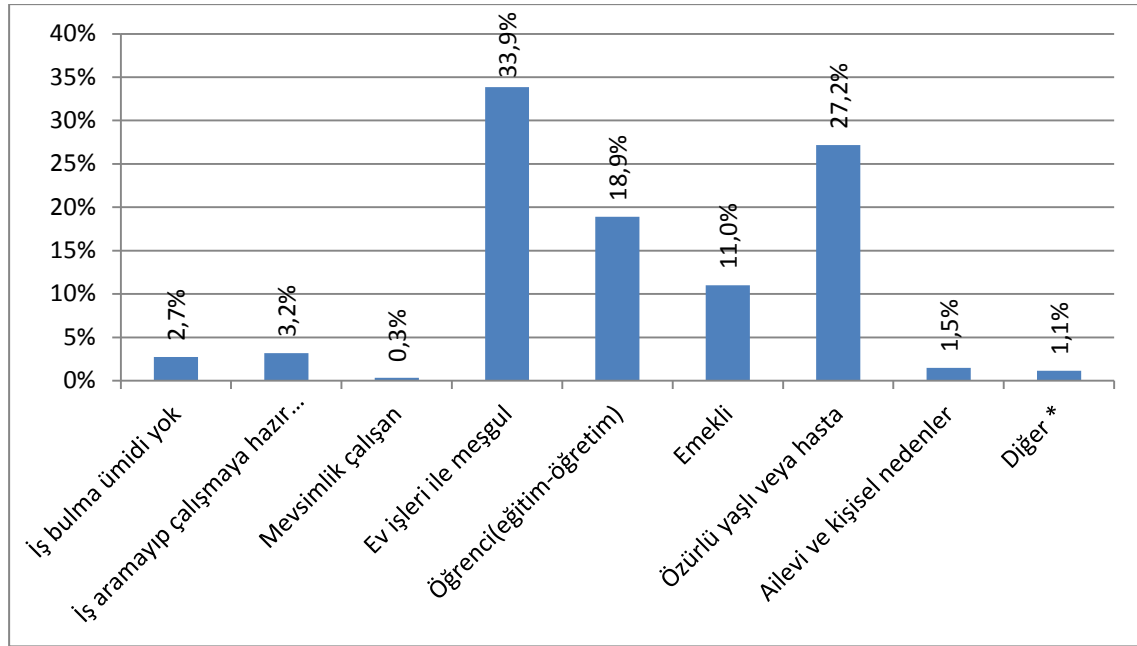
1.4.5. İşgücüne Dahil Olmayanlar

Bu bölümde işgücüne katılmayanların işgücüne dahil olmama nedenleri, eğitim durumu ve yaş grupları hakkında bilgi verilecektir.

İşgücüne Dahil Olmama Nedenleri

Bireylerin işgücüne dahil olmalarını engelleyen bir çok faktör vardır. Bu faktörlerden ev işleri ile meşgul olanlar %33,9 ile birinci sırayı alırken, %27,2 ile özürlü, yaşlı ve hasta olanlar ikinci sırayı, %18,9 ile öğrenciler üçüncü sırayı ve %11,0 ile emekliler dördüncü sırayı alır. İşgücüne dahil olmayı engelleyen bu dört neden %91 gibi büyük bir paya sahiptir.

Grafik 24:İşgücüne Dahil Olmayanların Nedenleri (TR90 Bölgesi)

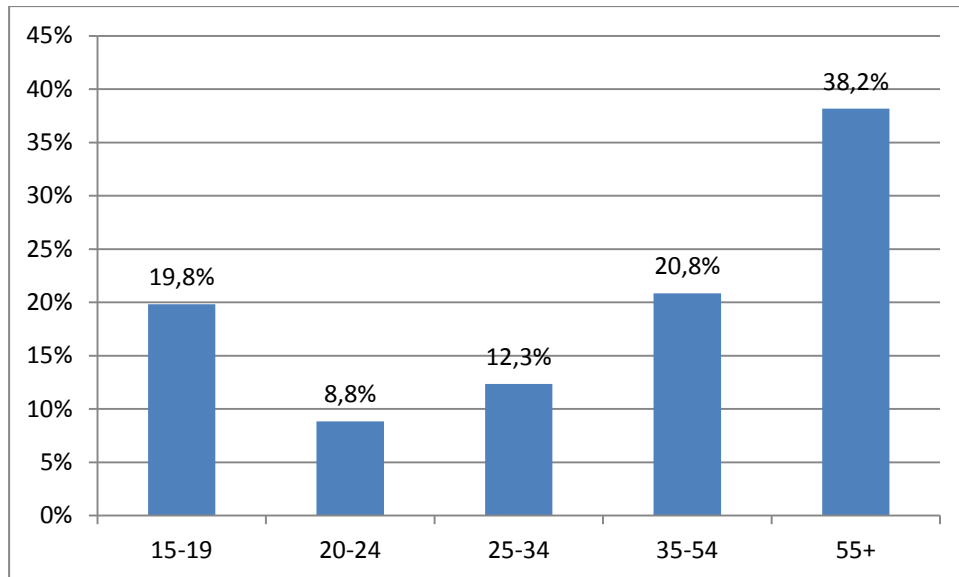
Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İşgücüne Dahil Olmayanların Geniş Yaş Grubuna Göre Dağılımı

İşgücüne dahil olmayanların geniş yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, en büyük oran %38,2 ile 55+ yaş grubundadır. Bunun temel nedeni, bu yaş grubundaki bireylerin, emekli olmaları veya hastalık, yaşlılık gibi sebeplerle çalışmamalarıdır.

Doksanlı yıllarda uygulanan Sosyal Güvenlik politikaları nedeniyle birçok insan 50 yaş civarında emekli olmuşlardır ve böylece ilimiz insanının büyük bir çoğunluğu emekli olmuştur. 15-19 yaş aralığındaki birçok gencimiz ise çalışma hayatına hemen girmediğinden veya okulu erken bıraktığından ve herhangi bir vasıf sahibi olmadığından ötürü çalışma hayatına atılamamaktadır.

Grafik 25: İşgücüne dahil Olmayanların Geniş yaş Grubuna Göre Dağılımı (TR 90 Bölgesi)

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

İşgücüne Dahil Olmama Nedenlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı

İşgücüne dahil olmama nedenlerini eğitim açısından incelendiğinde,

- Okuma-yazma bilmeyenlerin işgücüne dahil olmamalarının en önemli nedeni emekli olmalarıdır.
- Lise altı mezunlarının işgücüne dahil olmamalarının en önemli nedeni ev işlerine yardımcı olmalarıdır.
- Lise ve dengi meslek okullu mezunlarının işgücüne dahil olmamalarının en önemli nedeni öğrenci olmalarıdır.
- Yükseköğretim mezunlarının işgücüne dahil olmamalarının en önemli nedeni emekli olmalarıdır.

Tablo 14:İşgücüne Dahil Olmama Nedenlerinin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı (Bin Kişi)(TR90 Bölgesi)

	Okuma yazma bilmeyen	Lise altı	Lise ve dengi meslek okulu	Yükseköğretim	Toplam
İş bulma ümidi yok	0	16	6	2	24
İş aramayıp çalışmaya hazır olan/Diğer	1	14	8	5	29
Mevsimlik çalışan	0	3	0	0	3
Öğrenci(eğitim-öğretim)	0	114	50	4	168
Emekli	6	66	14	11	96
Özürlü yaşlı veya hasta	158	80	3	0	241
Ailevi ve kişisel nedenler	0	5	6	2	13
Ev işleriyle meşgul olanlar	47	205	42	5	299
Diğer *	0	3	4	3	10
Toplam	212	506	133	32	883

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

1.4.6. İl Bazında Temel İşgücü Göstergeleri

Aşağıdaki tabloda Rize ili için işgücüne katılma, işsizlik ve istihdam oranları verilmiştir. Bu verilere göre, 2008 ile 2011 yılları arasındaki toplam değişimde, işgücüne katılım ve istihdam oranı azalırken, buna bağlı olarak işsizlik oranı da artar.

2011 yılında, Türkiye'deki işgücüne katılım oranı 47,5, istihdam oranı 43,7 ve işsizlik oranı 7,9'dur. Buna göre Rize il geneli, işgücüne katılım ve işsizlik oranlarında Türkiye ortalamasından fazladır fakat istihdam oranı ise %0,9 Türkiye ortalamasından daha düşüktür.

Tablo 15:İl Bazında Temel İşgücü Göstergeleri, (HİA)

Rize	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	66,3	5,2	62,8
2009	65,8	4,6	62,8
2010	61,8	6	58,1
2011*	47,6	10,5	42,6

Kaynak; TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları, 2012

1.5. İŞKUR'A KAYITLI İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ

Bu kısımda İŞKUR istatistiklerinden yararlanılarak, ilin işgücü piyasası değerlendirilmiştir. İŞKUR istatistikleri sadece, İŞKUR'a kayıtlı kişilerin özelliklerine(yaş, cinsiyet, meslek, eğitim, gibi) göre düzenlenmiştir. Bu veriler ışığında Rize ilinde kayıtlı işsiz, açık iş sayıları, işe yerleştirmeler, kuruma başvurular, işsizlik ödeneği ve işgücü yetiştirme kursları özetlenecektir.

1.5.1. Kayıtlı İşsizler

Bu kısımda, İŞKUR'a kayıtlı mevcut işsizlerin cinsiyete, mesleklere, bekleme sürelerine, yaş gruplarına ve eğitim durumlarına göre dağılımları hakkında bilgi verilecektir.

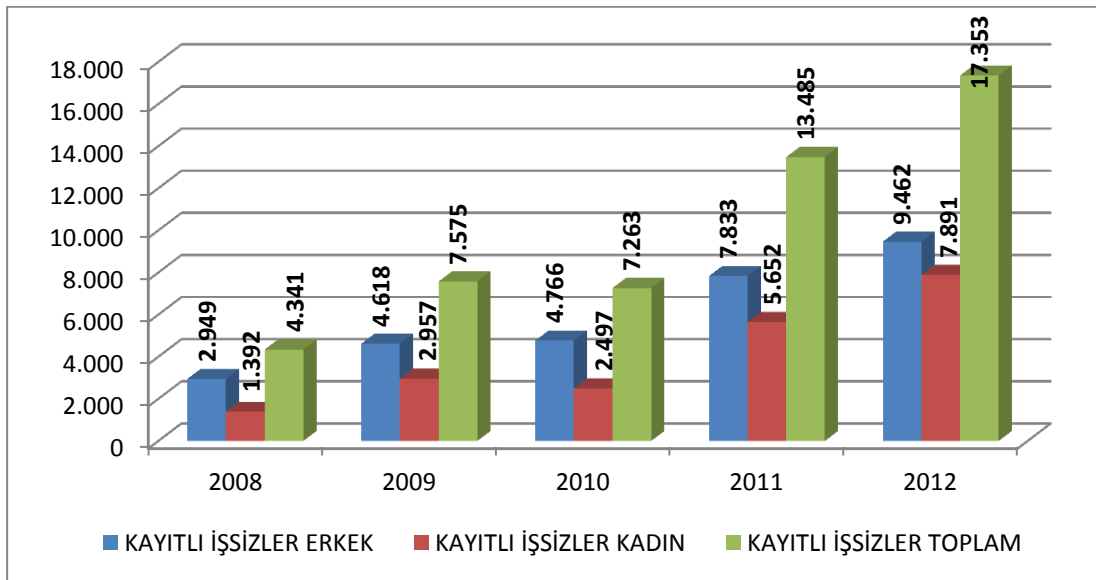
Cinsiyete Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler

Yıllar itibariyle İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayılarının değişimine bakıldığında kadın ve erkek kayıtlı işsiz sayısının en yüksek olduğu yıl 2012'dir.

2008 ile 2012 yılları baz alındığında kayıtlı erkek sayısı yaklaşık 3 katına çıkarak 9.462 kişi olurken, kayıtlı kadın sayısı yaklaşık 4 katına ulaşarak 7.891 kişiye çıkmıştır. Kuruma kayıtlı erkek sayısı fazla olmasına rağmen kadınlardaki yıllar içindeki bu yüksek artışın sebebi, kadınların eğitim seviyesinin artması, kadınların kayıtlılığını artıracak kurumdaki projeler ve kadınların iş arama yöntemlerinde İŞKUR'u tercih etmeleridir.

2011 ve 2012 yılı işsiz kayıtlarında kurumumuz büyük bir ivme yakalamıştır. Kurumumuzun uygulamış olduğu aktif istihdam politikaları da kurumumuza kayıtlılık oranını epey arttırmıştır. Fakat TYP gibi programlar aktif istihdam politikaları için etkin bir rol üstlendiği gibi bu program için müracaat edenlerin birçoğunun lise ve altı eğitimliler olduğu tespit edilmiştir. 2012 yılında göreve başlayan İş ve Meslek Danışmanlarının aktif bir görev üstlenmeleriyle birlikte kurumumuz daha çok tercih edilen bir iş arama yolu olmuştur.

Grafik 26:Cinsiyete Göre Kuruma Kayıt İşsizler (2012)

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Mesleklere Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler

Aşağıdaki tabloda 2012 yılı Türkiye ve Rize il geneli için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin tercih ettikleri ilk 10 meslek verilmiştir. Bu 10 meslek Türkiye ve Rize ili için benzerdir. Rize ilinde aşçı yardımcısı mesleği ile Türkiye genelinde bilgisayar işletmeni meslekleri iki grupta da farklılık gösteren mesleklerdir. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize Çalışma ve İş Kurumu'na kayıtlı işsizlerin meslek dağılımı, 2012 yıl genelindeki gibidir. Dikkat edildiği üzere ilk 3 meslek vasıfsız işçilerin oluşturduğu mesleklerdir ve bu denli vasıfsız işçinin mevcudiyeti ise Çalışma ve İş Kurumunun meslek edindirme kurslarının ne denli doğru bir yatırım olduğunu bizlere göstermektedir.

Tablo 16: Mesleklere Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler (2012)

Rize		TÜRKİYE	
MESLEKLER	KİŞİ	MESLEKLER	KİŞİ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	4.109	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	580.621
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	1.992	BÜRO MEMURU (GENEL)	142.007
BÜRO MEMURU (GENEL)	1154	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	92.007
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	497	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47.614
KAMYONET ŞOFÖRÜ	351	SEKRETER	46.050
SEKRETER	349	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	45.512
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	328	ÖN MUHASEBECİ	38.206
MUHASEBECİ	262	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	35.912
AŞÇI YARDIMCISI	246	MUHASEBECİ	32.002
ÖN MUHASEBECİ	237	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	26.951
Genel Toplam	9.525	Genel Toplam	2.372.262

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Yaş Gruplarına Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler

2012 yılı Rize Çalışma ve İş Kurumu'na kayıtlı işsizler yaş gruplarına göre incelendiğinde, kayıtlı işsizler içinde en büyük pay %21,7 ile 25 – 29 yaş grubunda iken %19,5 ile 20-24 yaş grubu ve ardından da %17,8 ile 30-34 yaş grubu takip etmektedir. 2013 yılı ilk 9 aylık dönemde Rize ilindeki kayıtlı işsizlerin yaş gruplarına göre dağılımı 2012 yılındaki verilerle paralellik göstermektedir.

Tablo 17: Yaş Gruplarına Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler (2012)

Yaş Grupları	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60-64
Erkek	266	1.829	2.019	1.696	1.419	1.212	711	221	67	20
Kadın	210	1.547	1.740	1.399	1.168	1.012	524	219	56	13

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Eğitim Durumuna Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler

2012 yılında kayıtlı işsizlerin cinsiyet ve eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında her iki cinsiyet için kayıtlılığın en fazla olduğu eğitim seviyesi ilköğretimdir.

Yükseköğretim seviyesindeki kadın ve erkeklerin kayıtlılık oranlarına bakıldığında, kadınlarda bu oran %19,6 iken erkeklerde %15,2'dir. Bu veri, yükseköğretime sahip kadınların erkeklere göre, iş arama kanalları içerisinde İŞKUR 'u daha çok tercih ettiğini gösterir.

2013 yılı ilk 9 aylık dönemde Rize ilindeki kayıtlı işsizlerin eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında, en yüksek oran 2012 yılında olduğu gibi ilköğretim mezunlarındadır. Diğer eğitim seviyelerindeki kayıtlılık oranı, 2012 yılındaki verilerle benzerlik göstermektedir.

Tablo 18:Eğitim Durumuna Göre Kuruma Kayıtlı İşsizler (2012)

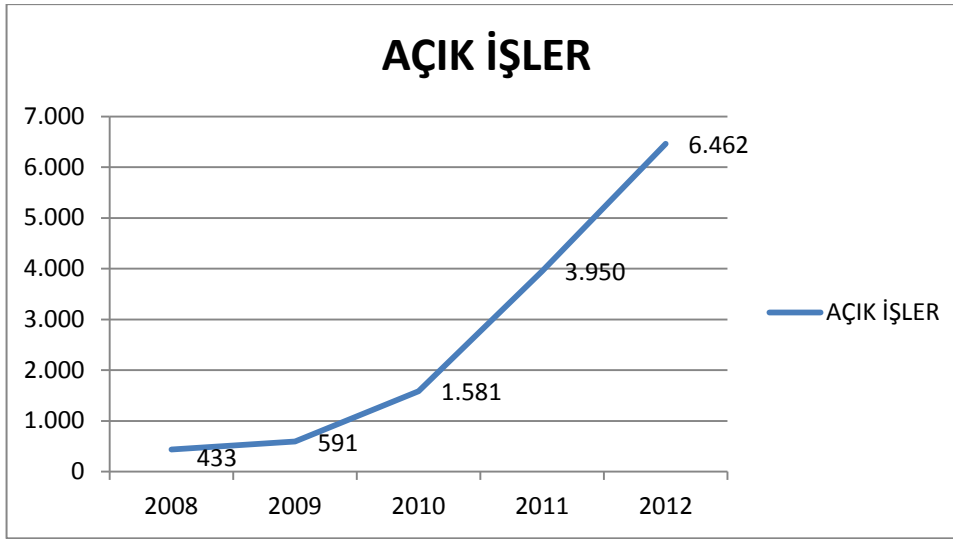
Eğitim Durumu	Erkek	Kadın
Okuma-Yazma Bilmeyenler	84	112
Okur-Yazar Olanlar	75	204
İlköğretim	5.167	3.766
Ortaöğretim	2.701	2.260
Önlisans	884	960
Lisans	538	575
Yüksek Lisans	13	13
Doktora	0	1
Toplam	9.462	7.891

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

1.5.2. Açık İşler

Rize ilindeki açık iş sayılarını aşağıdaki grafiğe göre incelersek; 2008 ile 2009 yılları arasında açık işler, yatay bir seyir izleyip 2009'dan 2012 yılına kadar hızlı bir artış gözlenmiştir. Bu verileri inceleyecek olursak son yıllarda Çalışma ve İş Kurumumuzun Rize ili işgücü piyasasında çok daha aktif çalıştığını ve daha çok kabul görmekte olduğunu ifade edebiliriz. 2012 yılında İŞKUR internet sayfamızda Rize ili için 6.462 açık iş ilanı yayımlanmıştır.

Grafik 27:Yıllara Göre Açık İşler (2012)

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

2012 yılı Rize ilindeki toplam açık iş sayısının %33,3'ünü kamu ilanları, %66,7'sini özel iş ilanları oluşturur. Rize ilindeki açık iş sayıları Türkiye genelindeki açık iş sayıları içinde %0,65'lik bir paya sahiptir. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize ilindeki açık iş ilanların %27,3'ü kamuya ait iken %72,7'si özel sektör iş ilanlarına aittir.

2012 yılında Rize ilindeki 6.462 açık iş ilanına sosyal durum açısından bakıldığında, açık işlerin 6.373 'ü normal, 89'u engellilere yönelik olarak açık iş ilanı oluşturulmuştur. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŞKUR'da yayımlanan 7.180 açık iş ilanının 53'ü engelli kişilere geri kalan kısmı da normal kişilere yöneliktir.

Mesleklere Göre Açık İşler

Türkiye ve Rize ili için 2012 yılında İŞKUR internet sayfasında yayımlanan açık iş ilanlarına göre ilk 10 meslek aşağıdaki tabloda sıralanmıştır. Bu veriler değerlendirildiğinde, Rize ilinde en çok tercih edilen ilk üç meslek sırasıyla beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik) ve garson (servis elemanı)'dır. Türkiye'de ise ilk sırayı beden işçisi(genel) alırken, ikinci ve üçüncü sırayı temizlik ile ilgili işler alır.

2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŞKUR'daki iş ilanlarında ilk sırada beden işçisi (genel) mesleği yer almaktadır. İkinci sırada satış danışmanı mesleği, üçüncü sırada ise garson(Servis Elemanı) mesleği yer almaktadır.

Beden İşçisi (genel) mesleği ilimizdeki sektörel çeşitliliğin fazla olmaması nedeniyle imalat sektöründe faaliyet gösteren çay fabrikalarının talepleri nedeniyle yüksek bir müracaata sahiptir. Diğer iki meslekte ise ilimizdeki hizmet sektörünün geniş bir paya sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 19: Mesleklere göre açık işler (2012)

RİZE		TÜRKİYE	
Meslekler	AÇIK İŞ	Meslekler	AÇIK İŞ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2722	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	366.718
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	990	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	48.132
GARSON (SERVİS ELEMANI)	248	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	43.931
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	209	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	22.153
MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	125	BÜRO MEMURU (GENEL)	20.913
ÖN MUHASEBECİ	120	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	20.446
DİĞER HİZMETÇİLER VE İLGİLİ HİZMET İŞÇİLERİ	117	MAKİNECİ (DİKİŞ)	18.058
TIBBİ DOKÜMANTASYONCU VE SEKRETER	99	GARSON (SERVİS ELEMANI)	15.768
MUHASEBECİ	73	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	13.197
AŞÇI	72	REYON GÖREVLİSİ	11.054
Genel Toplam	4775	Genel Toplam	991.804

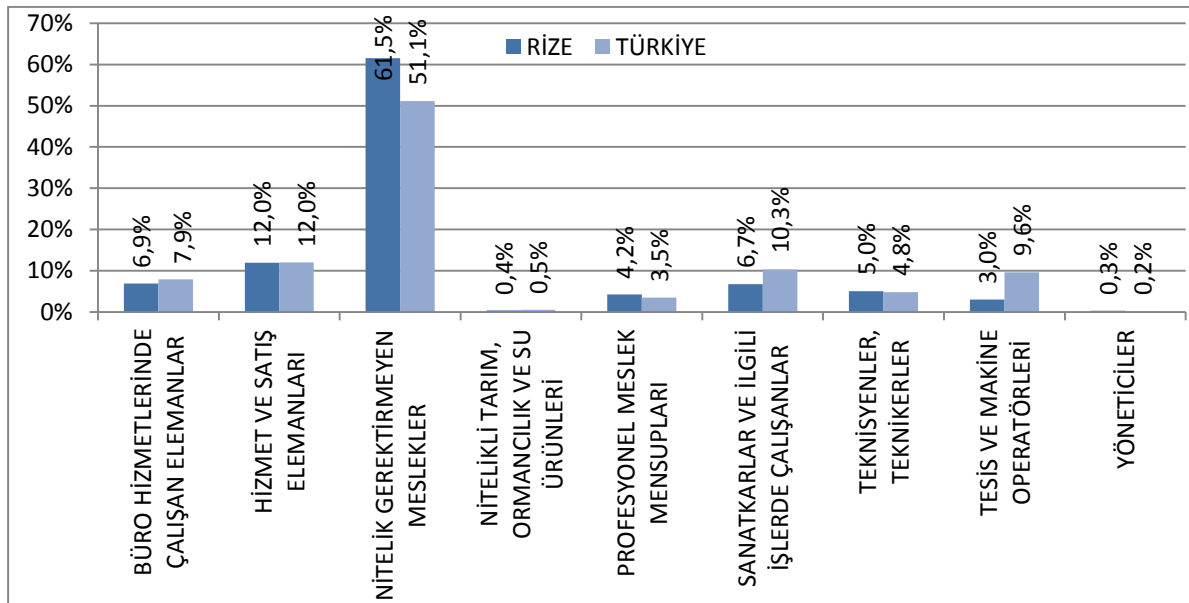
Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Meslek Gruplarına Göre Açık İşler

2012 yılındaki açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı Türkiye ve Rize il geneli için aşağıdaki grafikte verilmiştir. Rize'deki açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu %61,5 ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda çalışanlardır. Bu durum, Rize ili ile Türkiye'de paralellik gösterir.

2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize Çalışma ve İş Kurumu'nda meslek gruplarına göre açık işler 2012 yılına göre farklılık göstermemektedir. 2012 yılında büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubu 3.sıradayken 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde 6. sıraya gerilemiştir. 2013 yılında ise tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu ise 3. Sıraya yükselmiştir.

Grafik 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşler (2012)

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

İktisadi Faaliyetlere Göre Açık İşler

2012 yılı için Rize ili ve Türkiye genelindeki iktisat faaliyet alanlarına göre açık iş ilanları aşağıdaki tabloda verilmiştir. Tablo:20 İncelendiğinde, Rize il genelinde en yüksek açık iş oranının idari ve destek hizmetleri faaliyetleri sektöründe olduğu görülür. Rize ilinde açık işlerin yoğun olduğu diğer iki sektör ise diğer hizmet faaliyetleri ile imalat sektörleridir. Türkiye’de ise imalat sektörü başı çekerken toptan ve perakende ticaret ikinci sırayı almakta ve üçüncü sektör olarak ta diğer hizmet faaliyetleri sektörü bulunmaktadır.

Rize ilinin coğrafi koşulları bazı sektörlerde açık iş oranlarının Türkiye ortalamasından daha yüksek olmasını sağlar. Rize ilindeki coğrafi koşulların etkisi ve daha çok Tarıma dayalı sanayiinin gelişmiş olması dolayısıyla imalat, inşaat ve hizmet faaliyetleri sektörleri daha ön plana çıkmaktadır. Fakat ilimizin bir deniz ve orman şehri olmasına rağmen tarım, ormancılık ve balıkçılık faaliyetleri sektöründe gerekli gelişmeyi gösterememiştir.

2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize ili iktisat faaliyet alanlarına göre açık iş ilanlar incelendiğinde, imalat sektörü birinci sıradadır. İnşaat sektörü ikinci sırayı alırken, toptan ve perakende ticaret faaliyetleri ise üçüncü sıradadır.

Tablo 20:İktisadi Faaliyetlere Göre Açık İşler (2012)

SEKTÖRLER	RİZE	TÜRKİYE
Bilgi ve iletişim	2,4%	4,4%
Diğer hizmet faaliyetleri	13,6%	9,1%
Eğitim	4,6%	3,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,3%	0,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,5%	1,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,1%
Hane Halklarının işverenler olarak faaliyetleri	0,0%	0,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14,3%	8,6%
İmalat	12,7%	33,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,3%	1,4%
İnşaat	11,5%	5,4%
Kamu yönetimi ve savunma; zorunlu sosyal güvenlik	0,0%	1,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4,9%	5,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	0,6%	0,4%
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,5%	0,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6,7%	6,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4,8%	1,5%
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	0,6%	1,6%
Toptan ve perakende ticaret	8,5%	9,5%
Ulaştırma ve depolama	11,0%	4,2%
Uluslararası örgütler ve temsilciliklerinin faaliyetleri	0,0%	0,0%

Kaynak: İŞKUR,2012 Verileri

1.5.3. İŞKUR'a Başvuru

Son yıllarda Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri'nin yürütmüş olduğu İŞKUR tanıtım faaliyetleri sayesinde işgücünün, iş arama kanalları içerisinde İŞKUR'u, geçen yıllara oranla daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Toplumumuzda işgücünün ve işverenlerin giderek artan bir oranla İŞKUR'u tercih ettiklerini gözlemlenmektedir. Çalışma ve İş Kurumuna kaydolun işgücü ve işverenlerimizin, çalışma hayatı konusunda bilinçlendirilmesi sayesinde kuruma kayıtlılık arttığı gibi bilinçli vatandaşlar sayesinde de sosyal güvenlik gibi alanlarda kayıt dışılığın önüne geçilmektedir. İŞKUR'a başvuruları, yıllara ve cinsiyete, eğitim durumuna ve mesleklere göre aşağıda özetlenecektir.

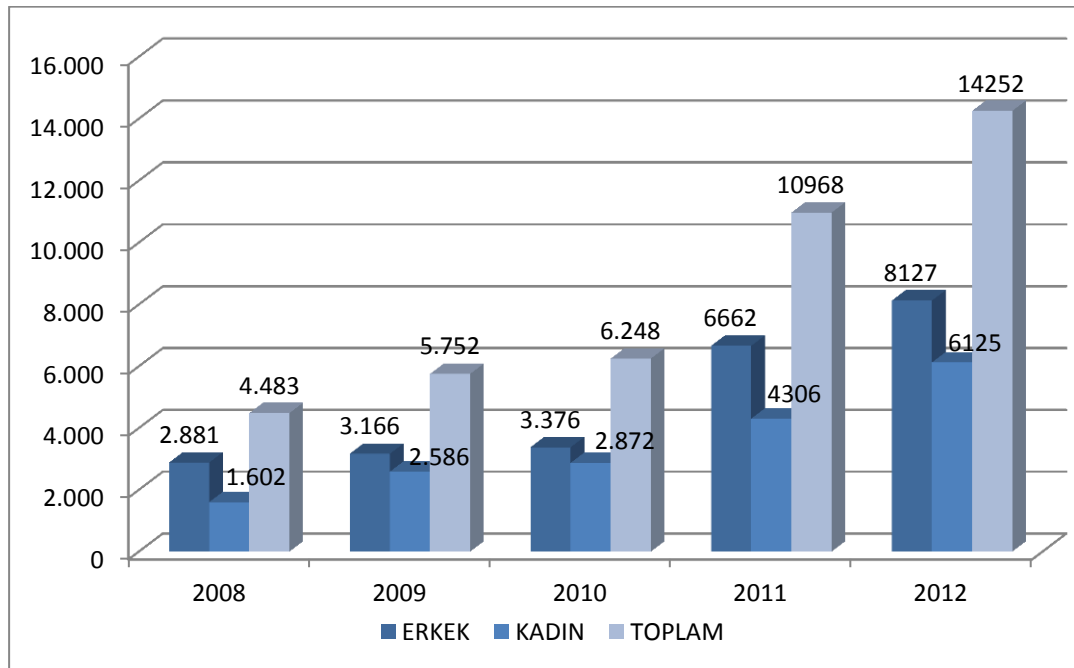
Yıllara ve Cinsiyete Göre Başvurular

2008 ve 2012 yılları arasında Çalışma ve İş Kurumu Rize İl Müdürlüğüne yapılan, başvurulara cinsiyet ve yıllar açısından bakıldığında, tüm yıllarda toplam başvuruların arttığı görülmektedir.

Yıllar içerisinde İŞKUR'a yapılan başvurular giderek artmış ve 2012 yılında en yüksek seviyeye ulaşmıştır. Bunun nedeni, İŞKUR'un daha tanınır bir kurum haline gelmesi ve iş arayanların kurumu, iş arama yöntemleri içerisinde daha fazla tercih etmesidir.

Bu verilerin kuruma ait kayıtlı işsizlerin (grafik26) cinsiyete göre dağılımıyla paralellik gösterdiği dikkat çekmektedir.

Grafik 29: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Rize Çalışma ve İş Kurumuna Başvurular

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Eğitim Durumuna Göre Kuruma Başvurular

2012 yılındaki İŞKUR başvurularını eğitim durumu ve cinsiyete göre incelediğimizde, eğitim seviyesine göre en yüksek başvuru sayısı ilköğretim mezunlarında olup, bu sayı kadınlarda 3.090 kişi (%50,4) iken erkeklerde 4.395 kişi (%54,1)'dir. Başvurular içerisinde doktora mezunu sayısı hiç olmamakla birlikte Yüksek Lisans mezunu sayısı toplamda 17 kişi olmuştur.

2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize Çalışma ve İş Kurumu'na yapılan başvuruların en yüksek olduğu eğitim seviyesi yine ilköğretim iken, kuruma yapılan toplam başvuru sayısı 8.352 kişi olmuştur.

Tablo 21:Eğitim Durumu ve Cinsiyete Göre Kuruma Başvurular (2012)

EĞİTİM DURUMU	ERKEK	KADIN
Okuma-Yazma Bilmeyenler	45	68
Okur-Yazar Olanlar	165	206
İlköğretim	4.395	3.090
Ortaöğretim	2.366	1.661
Önlisans	700	661
Lisans	449	429
Yüksek Lisans	7	10
Doktora	0	0
Toplam	8.127	6.125

Kaynak; İŞKUR,2012 Veriler

Mesleklere Göre Kuruma Başvurular

Türkiye ve Rize ili için 2012 yılında İŞKUR'a yapılan başvurulara göre ilk 10 meslek aşağıdaki tabloda sıralanmıştır. Bu veriler doğrultusunda, Rize ili ve Türkiye için başvuruların en çok olduğu mesleklerin paralellik göstermektedir. Bu meslekler, beden işçisi (genel), büro memuru (genel) ve beden işçisi (temizlik işçisi)dir.2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize Çalışma ve İş Kurumu'na yapılan başvuruların en çok olduğu meslekler 2012 yılıyla paralellik göstermektedir.

Tablo 22:Mesleklere Göre Kuruma Başvurular (2012)

Rize		TÜRKİYE	
MESLEKLER	KİŞİ SAYISI	MESLEKLER	KİŞİ SAYISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	3360	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	572.862
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	2019	BÜRO MEMURU (GENEL)	100.687
BÜRO MEMURU (GENEL)	634	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	86.976
SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	434	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	53.649
SEKRETER	288	SATIŞ ELEMANI (TANITIM)	47.515
GARSON (SERVİS ELEMANI)	267	SEKRETER	36.929
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	248	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	33.993
KAMYONET ŞOFÖRÜ	245	ÖN MUHASEBECİ	30.406
MUHASEBECİ	204	GARSON (SERVİS ELEMANI)	27.132
AŞÇI YARDIMCISI	198	MUHASEBECİ	25.799
Genel Toplam	7897	Genel Toplam	2.296.325

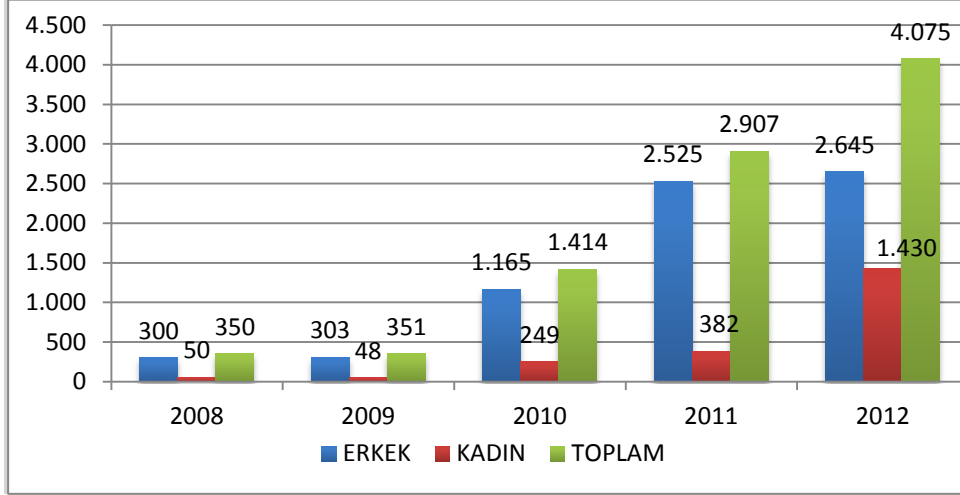
Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

1.5.4. İŖe YerleŖtirmeler

İŖKUR'un hedefi, iŖsizliđin önlenmesine, istihdamın geliŖtirilmesine, yaygınlaŖtırılmasına yardımcı olmak ve iŖsizlik sigortası hizmetlerini yürütmektir. Bu hedefe ulaŖmak için kurum bünyesinde çeŖitli faaliyetler gerçekteŖtirilmektedir. Bu kapsamda yapılan 2013 yılı İŖgücü Piyasası AraŖtırması (İPA) sırasında alınan talepler ile yıl içinde alınan genel talepler doğrultusunda gerçekteŖen iŖe yerleŖtirmelerin çeŖitli faktörlere göre dağılımı bu baŖlıkta incelenecektir.

Yıllara ve Cinsiyete Göre İŖe YerleŖtirmeler

Grafik 30:Yıllara ve Cinsiyete Göre İŖe YerleŖtirmeler

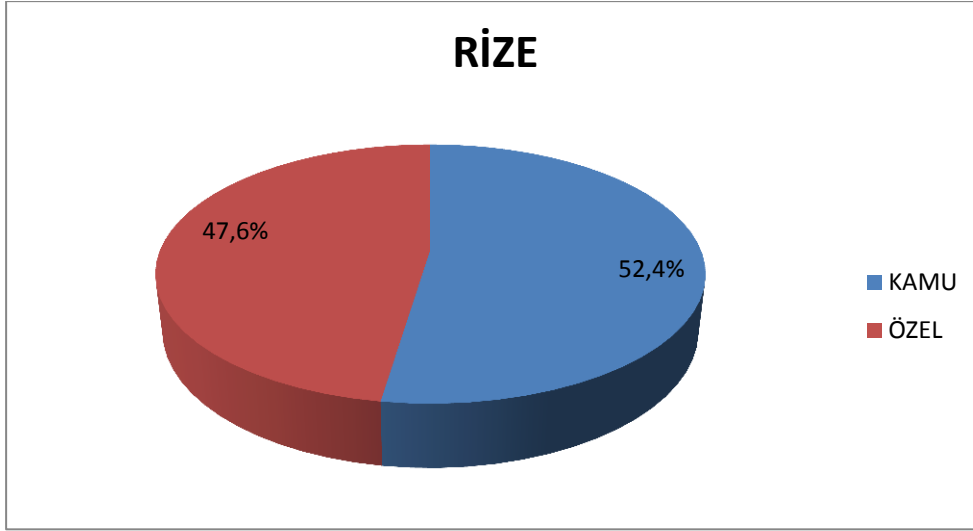
Kaynak; İŖKUR,2012 Verileri

ÇalıŖma ve İŖ Kurumu Rize İl Müdürlüğünde yıllara göre meydana gelen, iŖe yerleŖtirme sayılarının cinsiyete göre dağılımı yukarıdaki tabloda verilmiŖtir. Grafik:30'a göre tüm yıllarda, erkeklerin iŖe yerleŖtirme sayısının arttığı görölmektedir. 2008 ve 2012 yılları baz alındığında, toplam iŖe yerleŖtirme sayısı yaklaşık 12 kat artmıŖtır. Bu yıllar için, iŖe yerleŖtirme sayısını cinsiyet açısından değerlendirdiğimizde ise kadınlarda yaklaşık 28 kat artarken, erkeklerde 9 kat artmıŖtır. Bu verilere göre, Rize ilinde son 4 yılda bayan istihdamında ciddi bir yol alınmıŖtır. İŖe yerleŖtirmedeki artıŖı sağlayan faktörlerden bazıları, ekonomideki büyüme, İŖKUR'un tanınırlılığının ve faaliyetlerinin artmasıdır diyebiliriz.

Rize ilinde İŖe YerleŖtirmelerin Kamu-Özel Dağılımı

2012 yılında Rize ilinde iŖe yerleŖtirmelerin kamu ve özel iŖyerlerine dağılımı aŖađıdaki Grafik:31'de verilmiŖtir. Grafiğe göre, Rize ili için kamu kurumlarında %52,4; özel iŖ yerlerinde %47,6 iŖe yerleŖtirmeler olduğu görölmektedir. Rize ilindeki iŖe yerleŖtirme sayıları Türkiye genelindeki iŖe yerleŖtirmeler içinde %0,73'lik bir paya sahiptir.

Grafik 31:İşe Yerleştirmelerin Kamu-Özel Dağılımı

Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler

2012 yılında Rize ilinde meydana gelen işe yerleştirme sayısı eğitim durumu ve cinsiyete göre incelediğinde, erkeklerde ve kadınlarda en yüksek işe yerleştirme sayısı ilköğretim mezunlarındadır. Bu durum 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde de benzerdir. Tablo:23'e göre ilköğretim seviyesinden sonra, eğitim durumu ile işe yerleştirme sayısı arasında ters bir orantı olduğu dikkat çekmektedir.

Tablo 23:Eğitim Durumuna Göre İşe Yerleştirmeler (2012)

EĞİTİM DURUMU	ERKEK	KADIN	TOPLAM
Okuma-Yazma Bilmeyenler	19	24	43
Okur-Yazar Olanlar	134	85	219
İlköğretim	1.592	717	2.309
Ortaöğretim	680	369	1.049
Önlisans	162	146	308
Lisans	58	86	144
Yüksek Lisans	0	3	3
Doktora	0	0	0
Toplam	2.645	1.430	4.075

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Mesleklere Göre İşe Yerleştirmeler

2012 yılı işe yerleştirme sayısının Rize ilinde fazla olduğu ilk üç meslek, beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik) ve güvenlik görevlisiyken, Türkiye'de beden işçisi (genel) ve temizlikle ilgili işlerdir. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŞKUR'daki işe yerleştirmenin en fazla olduğu ilk üç meslek beden işçisi(genel), beden işçisi (temizlik) ve imal işçisidir. 2012 yılında ilk on meslek arasında bulunmayan imal işçisi, 2013 yılında üçüncü sırayı almıştır.

Tablo 24: Mesleklere Göre İŖe YerleŖtirmeler (2012)

RİZE		TÜRKİYE	
MESLEK	KiŖi SAYISI	MESLEK	KiŖi SAYISI
BEDEN İŖÇİSİ (GENEL)	1918	BEDEN İŖÇİSİ (GENEL)	229.943
BEDEN İŖÇİSİ (TEMİZLİK)	1046	BEDEN İŖÇİSİ (TEMİZLİK)	37.294
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	191	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	29.650
MÜŖTERİ TEMSİLCİSİ	102	GÜVENLİK GÖREVLİSİ	13.308
GARSON (SERVİS ELEMANI)	73	SATIŖ ELEMANI (TANITIM)	11.867
SATIŖ ELEMANI (TANITIM)	72	BÜRO MEMURU (GENEL)	8.597
TIBBİ DOKÜMANTASYONCU VE SEKRETER	49	REYON GÖREVLİSİ	8.267
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	32	ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	8.152
BEDEN İŖÇİSİ (İNŖAAT)	30	MAKİNECİ (DİKİŖ)	8.115
ÖN MUHASEBECİ	26	KASİYER	6.740
Genel Toplam	3.539	Genel Toplam	556.587

Kaynak; İŖKUR,2012 Verileri

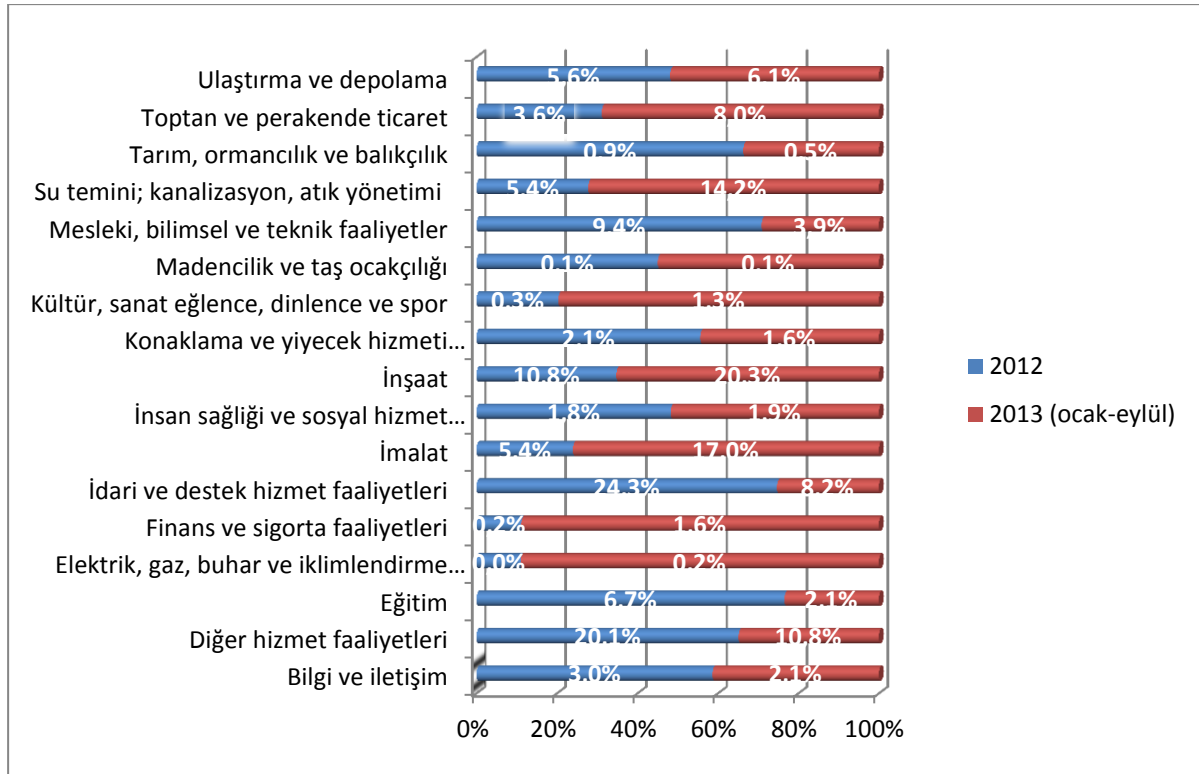
Tablo 25: Meslek Gruplarına Göre İŖe YerleŖtirmeler (2012, 2013 Ocak-Eylül)

İŖE YERLEŖTİRMELER	2012	2013
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŖAN ELEMANLAR	5,3%	2,2%
HİZMET VE SATIŖ ELEMANLARI	11,1%	8,9%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	74,8%	77,1%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŖANLARI	0,6%	0,1%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	1,3%	1,3%
SANATKÂRLAR VE İLGİLİ İŖLERDE ÇALIŖANLAR	2,4%	1,9%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2,6%	2,6%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	1,8%	5,8%
YÖNETİCİLER	0,1%	0,1%

Kaynak; İŖKUR,2012 Verileri

Yukarıdaki tabloda Rize ilinde 2012 yılında iŖe yerleŖtirilenlerin meslek gruplarına göre dağılımına bakıldığında en yüksek pay nitelik gerektirmeyen iŖlerde çalıŖanlardadır. Bunu hizmet ve satıŖ elemanları, büro hizmetlerinde çalıŖanlar takip etmektedir.2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŖKUR'daki iŖe yerleŖtirmelerin en yüksek olduğu meslek grubu 2012 yılına göre %2,3'lük artış gösteren nitelik gerektirmeyen mesleklerde çalıŖanlardır. 2012 yılı Türkiye genelinde en çok iŖe yerleŖtirme nitelik gerektirmeyen meslek grubunda yapılmıŖtır. Türkiye'de bu meslek grubuna ait iŖe yerleŖtirme sayısı, toplam iŖe yerleŖtirme sayısının %57'si iken Rize ilinde bu oran 2012 yılı için %74,8'tür. Bu veri bize Rize ilinin nitelikli eleman yerleŖtirme oranının Türkiye ortalamasının üzerinde olduğunu gösterir.

Grafik 32:Sektörlere göre işe yerleştirmeler (2012 – 2013 Ocak-Eylül Oransal Karşılaştırması)

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

2012 yılındaki işe yerleştirmelerin sektörel dağılımına bakıldığında, Rize ilinde en yüksek payın idari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe olduğu görülür. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünü sırasıyla izleyen diğer iki sektör, diğer hizmet faaliyetleri sektörü ile inşaat sektörüdür. 2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŞKUR'da işe yerleştirmede inşaat sektörü birinci sıradadır. Bu sektörü imalat sektörü ve su temini; kanalizasyon, atık yönetimi faaliyetleri sektörleri izlemektedir.

Tablo 26:Sosyal Duruma Göre İşe Yerleştirmeler (2012, 2013 Ocak-Eylül)

	2012	2013
Normal	4035	3993
Engelli	40	18
Eski Hükümlü-TMY (Terörle Mücadelede Yaralanan)	0	1
Genel Toplam	4075	4012

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

2012 yılında işe yerleştirilen kişilere sosyal durum açısından bakıldığında, Rize ilindeki işe yerleştirilenlerin, %99'u normal, %1'i engellidir. Türkiye'de bu oranlara bakıldığında, %93,5'i normal, %6,38'i engelli ve %0,06'sı ise eski hükümlüdür. Rize ilinde normal kişilerin işe yerleştirilme oranları Türkiye ortalamasının üstünde iken, engelli kişilerin işe yerleştirilme oranı Türkiye ortalamasının altındadır. Sosyal duruma göre işe yerleştirmeleri 2013 yılının ilk 9 aylık dönemindeki Rize verilerine göre incelersek, 3993 kişi normal, 18'i engelli ve 1'i eski hükümlüdür. Bu 9 aylık dönemde, 2012 yılı Rize verilerine göre normal ve eski hükümlü kişilerin işe yerleştirme oranları artarken engelli kişilerin işe yerleştirme oranı düşmüştür.

1.5.5. İşgücü Yetiştirme Kursları

Türkiye Çalışma ve İş Kurumu; istihdamın korunması, artırılması, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesi ile işsizliğin azaltılmasına yardımcı olmak amacıyla işgücü yetiştirme ve uyum hizmetleri yürütmektedir. Bu etkinlikler, “Kuruma kayıtlı işsizlerin iş piyasası ihtiyaçları doğrultusunda istihdam edilebilirliklerinin artırılarak; iş bulmalarının kolaylaştırılmasına, işe yerleştirilmesine ve kendi işlerini kurmalarına yönelik girişimcilik ve meslek edindirme kurslarını, mesleklerini geliştirme ve değiştirme eğitimlerini, rehberlik ve danışmanlık hizmetlerini, toplum yararına programlarını ve çalışan işgücüne ilişkin eğitim seminerlerini” kapsamaktadır.

2012 yılı işgücü yetiştirme kurs verilerine bakıldığında, Rize ili için toplam 275 kurs açılarak 4.101 kişi bu programdan yararlandığı görülmüştür. Kursiyer sayılarının dağılımına cinsiyet açısından baktığımızda, erkek katılımcı sayısı 2565 iken kadın katılımcı sayısı 1536'dır.

Rize ilinde 2012 yılında en fazla katılımcının faydalandığı kursun İşgücü Yetiştirme Kursu/TYP olduğu görülmektedir. Hükümlülere ve engellilere yönelik kurslar açılmamıştır.

Tablo 27:İşgücü Yetiştirme Kursları (2012)

KURS TÜRÜ	RİZE	
	Kurs Sayısı Rize	Kursiyer Sayısı Rize
GİRİŞİMCİLİK	3	146
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	0	0
İŞ. YET. KURS/ İSTİHDAM GARANTİLİ	18	457
İŞ. YET. KURS/GENEL	9	179
İŞ. YET. KURS/TYP	75	2.988
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI(İEP)	118	178
ÖZÜRLÜ KURSLARI	0	0
UMEM PROJESİ	6	73
UMEM PROJESİ/İEP	46	80
Genel Toplam	275	4.101

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

2013 yılının ilk 9 aylık döneminde Rize İŞKUR tarafından 318 tane kurs açılmıştır. Bu kurslar dâhilinde 625 kişiye eğitim verilerek ileriki hayatlarında kendilerine daha kolay iş bulmaları için destek sağlanmıştır. Bu dönemde, 256 kursla en fazla işbaşı eğitim programında kurs açılmış ve 363 kişi bu kurslardan yararlanmıştır. Bunun dışında 52 adet TYP, 7 adet işgücü yetiştirme kursu/istihdam garantili,2 tane işgücü yetiştirme kursu/genel ve 1 tane girişimcilik kursu açılmıştır.

1.5.6. İşsizlik Ödeneği

Türkiye Çalışma ve İş Kurumu işsizlik sigortası servisi, kişinin bir işyerinde çalışırken, çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösterir. Rize ilinde 2012 yılında toplam 1707 işsizlik ödeneği başvurusu alınmış, bunlardan 1.041 kişi ödeneği almaya hak kazanmıştır.

İşsizlik Ödeneği Başvuruları

2012 yılında Rize iline ait işsizlik ödeneği başvuruları incelendiğinde; toplam 1707 başvuru alınmıştır. Başvuranlardan 1313'ü erkek, 394'ü kadındır. Türkiye geneline bakıldığında; Rize ili işsizlik ödeneği başvurularında Türkiye'nin %0,28 'ini oluşturmaktadır.

Tablo 28:Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Ödeneği Başvuruları (2012)

	RİZE			TÜRKİYE		
	ERKEK	KADIN	TOPLAM	ERKEK	KADIN	TOPLAM
BİLİNMEYEN	0	0	0	428	97	525
Okur Yazar Olmayan	3	3	6	2.333	1.536	3869
Okur Yazar	6	1	7	3.655	1.489	5144
İlköğretim	731	120	851	246.625	60.699	307324
Ortaöğretim	418	139	557	130.951	57.825	188776
Önlisans	85	75	160	23.445	20.043	43488
Lisans	68	56	124	32.451	24.949	57400
Yüksek Lisans	2	0	2	1.275	1.311	2586
Doktora	0	0	0	76	57	133
TOPLAM	1313	394	1707	441239	168006	609245

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

Yukarıdaki tablo incelendiğinde eğitim durumuna göre işsizlik ödeneği başvuruları en çok ilköğretim mezunları tarafından yapılmıştır. Eğitim seviyesi yükseldikçe işsizlik ödeneği başvurularının azaldığı görülmektedir. Bu durum da bizlere eğitim seviyesi düşük olsa dahi insanımızın kamu hizmetlerinin bilincinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca eğitim seviyesi yüksek olan insanların daha az iş kaybına uğradıkları veya çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

Tablo 29:İşsizlik Ödeneği Faaliyetleri (2012)

	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ BAŞVURUSU	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ HAK EDEN SAYISI		
		İŞSİZLİK ÖDENEĞİ KESİLEN	İŞSİZLİK ÖDENEĞİ BİTEN	ÖDEMESİ DEVAM EDEN
RİZE	1.707	325	214	502
TÜRKİYE	609.245	121.852	75.032	168.835

Kaynak; İŞKUR,2012 Verileri

2012 yılı Rize il genelinde işsizlik ödeneği hak edenler incelendiğinde; ödeneği biten 214 kişi, ödeneği kesilen 325 ve ödeneği devam eden 502 kişi bulunmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri

için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Tablo 30:İŞKUR İşgücü Piyasası Araştırmaları (2007-2012)

İŞKUR'UN UYGULADIĞI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI YÖNTEM VERİLERİ						
Dönem	Kapsamı	Period	Sınıflamalar	Yöntem	GÖRÜŞME YAPILAN İŞYERİ SAYISI ¹	
2007	50+ TÜM İŞYERLERİ	15 EKİM - 30	İSCO 88- NACE	Yüz yüze	Toplam	12.712
2008	TÜM İŞYERLERİ	15 Ekim - 5 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	71.001
					10+ işyeri	26.409
					50+işyeri	7.224
2009/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	17 Nisan - 30 Mayıs	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	275.099
					10+ işyeri	83.404
					50+işyeri	15.273
2009/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	4 Kasım-13 Aralık	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	255.938
					10+ işyeri	80.638
					50+işyeri	15.985
2010/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	218.068
					10+ işyeri	73.418
					50+işyeri	14.476
2010/II	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	198.479
					10+ işyeri	69.442
					50+işyeri	14.688
2011/I	İŞKUR'a KAYITLI TÜM İŞYERLERİ	26 Nisan- 1 Haziran	İSCO 88- NACE REV.1.1	Elektronik	Toplam	159.862
					10+ işyeri	60.501
					50+işyeri	13.393
2011/II	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	19 Aralık- 19 Ocak	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam	5.941
					10+ işyeri	3.283
					50+işyeri	1.606
2012/I	10 + GİRİŞİMLER (TÜİK)	2 Mayıs- 15 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam Girişim	5.225
2012/II	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	10 Eylül-31 Ekim	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	53.164
2013/I	10 + İŞYERLERİ (TÜİK)	15 Mayıs-30 Haziran	İSCO 88- NACE REV.2	Yüz yüze	Toplam İşyeri	87.719

Kaynak: İŞKUR

Türkiye İş Kurumu, 2013 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında Türkiye genelinde 87.719 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

¹ Genelleme yapılmamış işyeri sayısıdır.

- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kısıtlımı dâhil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

Talep araştırması için örnek hacmi, örnek seçimi, tahmin ve notasyon yöntemleri hakkında Ek 2'de ayrıntılı açıklama yapılmıştır.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Rize ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırmasının sonuçlarını 4 ana başlık altında ve Türkiye genelindeki sonuçları ile karşılaştırarak incelemek mümkündür. Bu başlıklar;

- İşyerleri ve mevcut istihdam,
- Açık işler,
- Temininde güçlük çekilen meslekler,
- Gelecek dönem istihdam beklentileridir.

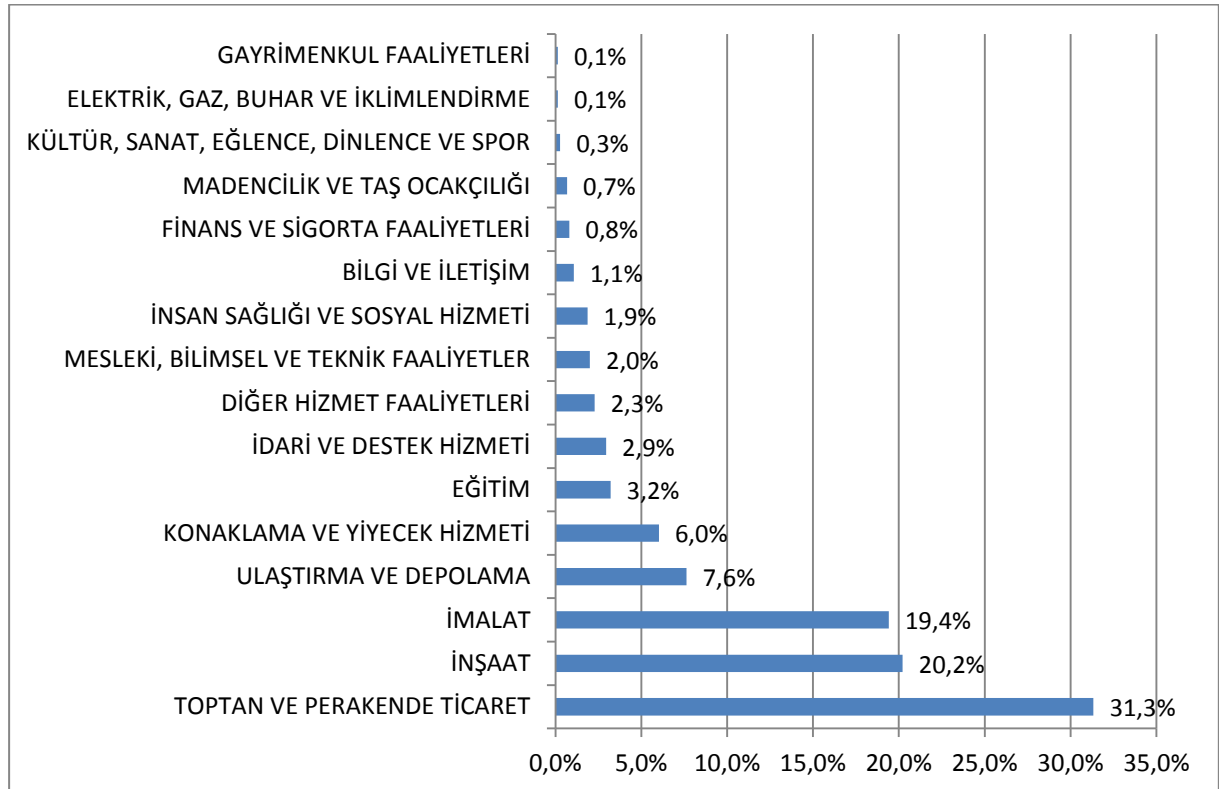
2.1. İşyerleri ve Mevcut İstihdam

2.1.1. Sektörlere Göre İşyeri Sayıları

2013 Mayıs-Haziran döneminde yapılan İPA ile 10 üzeri çalışanı olan Rize İl Genelinde 747 işyeri ve Türkiye Genelinde 183.667 işyeri gezilerek sektörlere göre işyerlerinin durumu analiz edilmiştir.

İşyerlerin sektörlerini belirten aşağıdaki tablo incelendiğinde, Rize’de faaliyet gösteren işyerleri içinde en çok %31,3 ile toptan ve perakende ticaret, ikinci sırada %20,2 ile inşaat sektöründeki işyerleri almaktadır. Türkiye işyerleri incelendiğinde ise en çok %25,8 ile imalat sektörü, ikinci sırada %24,7 ile toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır.

Grafik 33:Sektörlere Göre İşyeri Sayıları, Rize

Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması,2013

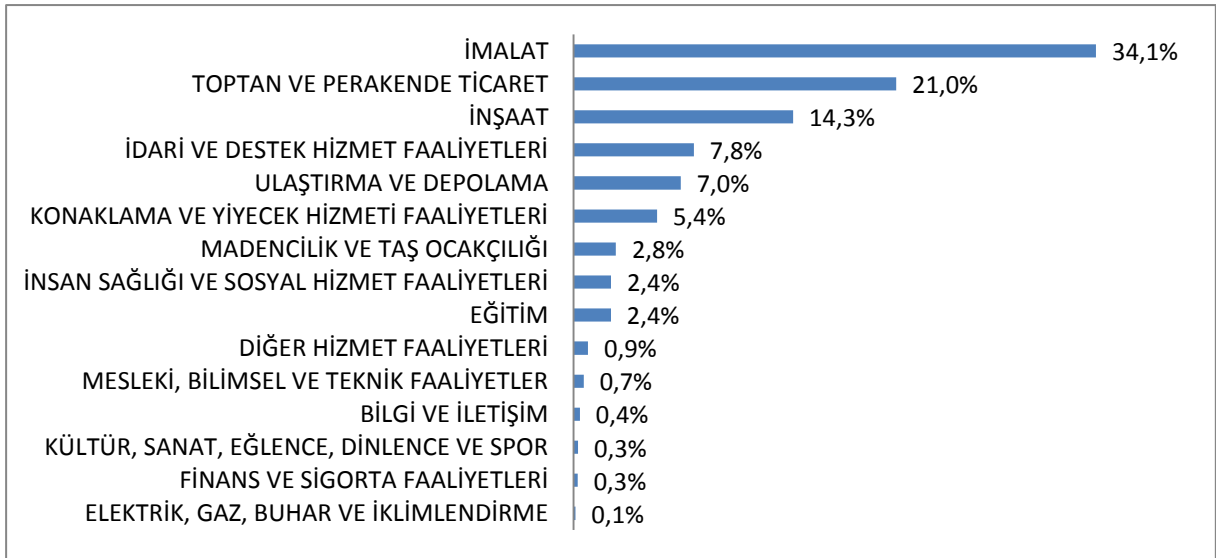
2.1.2. Sektörlere Göre Çalışan Sayıları

Rize genelindeki sektörlere göre çalışan sayıları incelendiğinde, bu çalışma kapsamında tüm sektörlerde 20.078 kişi çalışmakta iken, Türkiye genelinde bu sayı 5.595.354 kişidir.

Rize genelindeki sektöre göre çalışan sayısında birinci sırada %34,1 ile imalat sektörü, ikinci sırada %21,0 ile toptan ve perakende ticaret ve üçüncü sırada ise %14,3 ile inşaat sektörü izlemektedir. Çalışanların büyük çoğunluğunu erkektir.

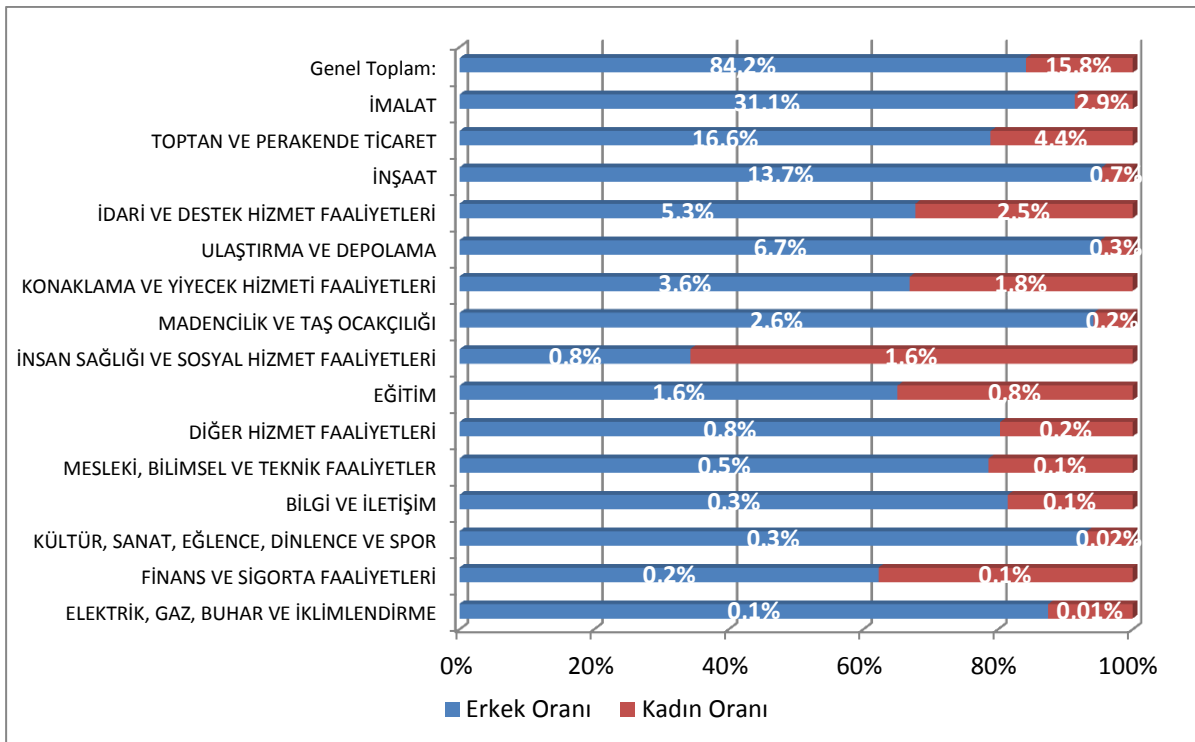
Türkiye genelinde sektörlere göre çalışan sayısında birinci sırada %36,0 ile imalat sektörü, ikinci sırada %17,0 ile toptan ve perakende ticaret ve üçüncü sırada %12,0 ile inşaat sektörü izlemektedir. Rize ili ile Türkiye’de sektörlerde çalışan sayıları paralellik göstermektedir.

Grafik 34:Sektörlere Göre Çalışan Sayıları Rize

Kaynak: İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Grafik 35:Sektörlere Göre Çalışan Sayılarının Cinsiyet Dağılımı

Kaynak: Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

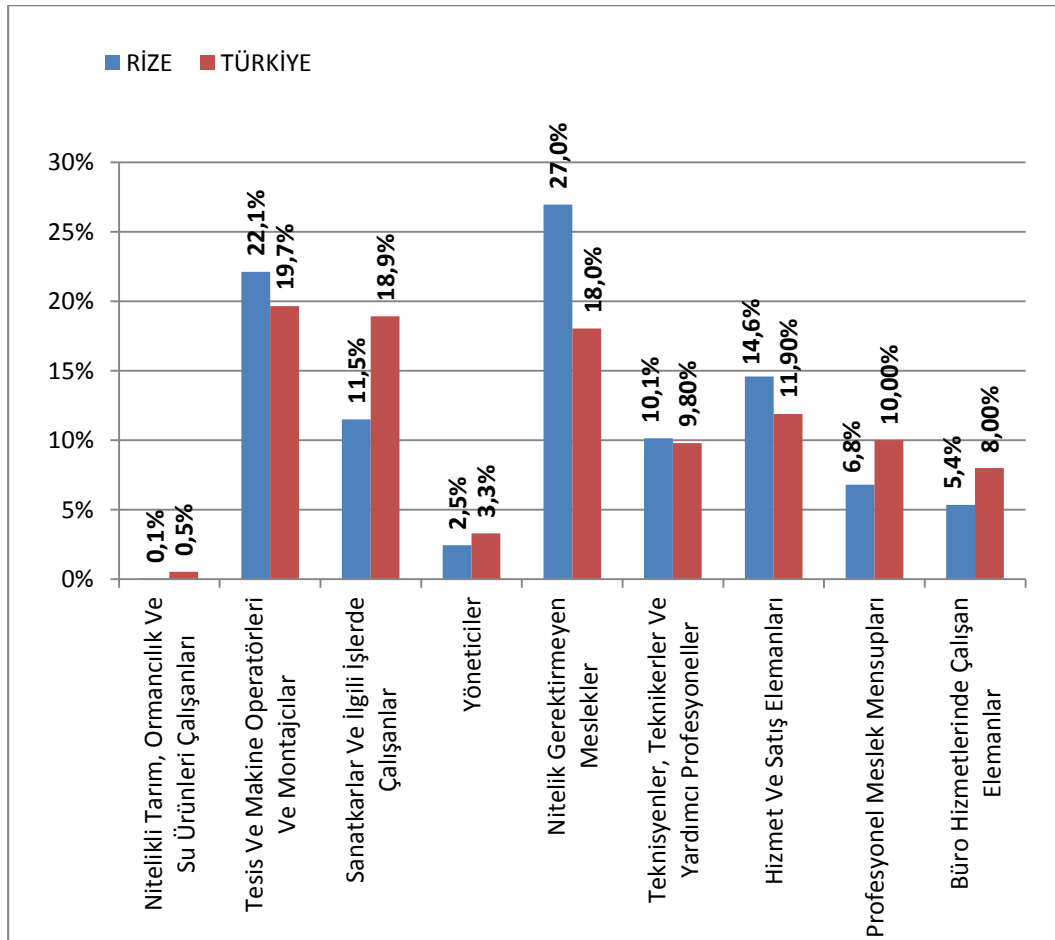
Bu çalışma kapsamında Rize genelinde çalışan sayısının 20.078 (kişi) cinsiyet dağılımı incelendiğinde çalışanların %84,2 (16.902 kişi)'sini erkek çalışanlar oluştururken, %15,8 (3.177 kişi)'unu kadın çalışanlar oluşturur. Bu durum Rize ilindeki kadın çalışanların çalışma hayatında az yer aldığı görülmektedir. Bunun nedeni, kadınların çoğunun işgücü piyasasının talep ettiği niteliklerden yoksun olması, piyasadaki firmaların birçoğunun kurumsal yapıda olmaması, kadınların daha çok ev işlerinde ve aile içi işlerde çalışması gibi sebepler gösterilebilir.

Sektörlerin cinsiyete göre dağılımında kadınların insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe daha fazla yer edindiği görülmektedir. Erkeklerin ise daha çok fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde kadınlara göre daha fazla çalıştığı görülmektedir.

2.1.3. Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayısı

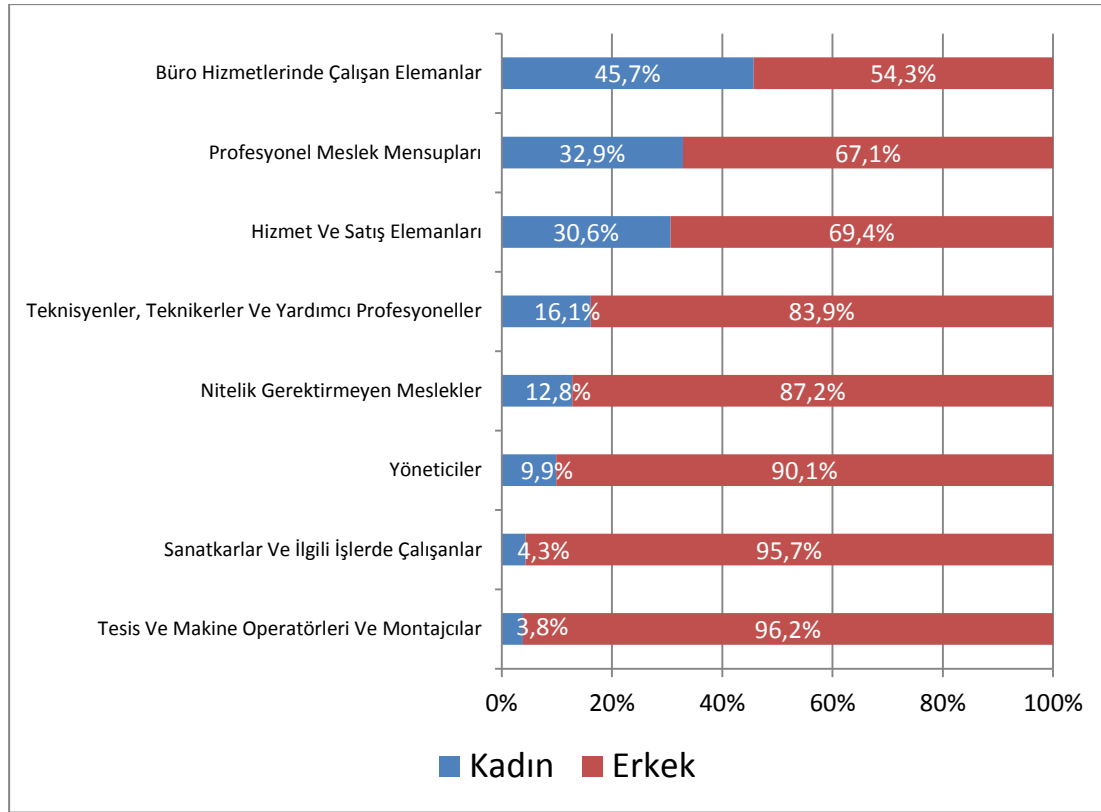
Meslek gruplarına göre çalışan sayıları Rize için incelendiğinde, en çok çalışanın bulunduğu meslek grubu %27,0 ile nitelik gerektirmeyen meslekler, ikinci sırada %22,1 ile tesis ve makine operatörleri meslekler grubu, üçüncü sırada ise hizmet ve satış elemanlar meslek grubudur. Türkiye genelinde en çok çalışanın bulunduğu bu meslek grubu %19,7 tesis ve makine operatörleri, ikinci sırada %18,9 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, üçüncü sırada ise %18,0 ile nitelik gerektirmeyen mesleklerdir. Meslek gruplarına göre çalışan sayıları Rize ili ile Türkiye arasında farklılık göstermektedir.

Grafik 36: Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayıları Türkiye - Rize

Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Grafik 37: Meslek Gruplarına Göre Çalışan Sayılarının Cinsiyet Dağılımı

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Meslek gruplarının cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde, erkek çalışanların tüm meslek gruplarında, kadın çalışanlardan fazla olduğu görülmektedir. Fakat kadın çalışan sayısının yoğun olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek grupları, hizmet ve satış elemanları meslek gruplarıdır.

2.1.4. Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı

Rize ili için çalışanların mesleklere göre dağılımı incelendiğinde, %13,7 ile beden işçisi (genel) mesleği ilk sırada yer almaktadır. Bunu %10,7 ile imal işçisi ve %4,5 ile beden işçisi (inşaat) mesleği izlemektedir.

Çalışanların mesleklere göre dağılımını cinsiyet faktörü açısından incelediğimizde, erkeklerin en yoğun çalıştığı ilk üç meslek yukarıda bahsettiğimiz genel dağılımdan pek bir farklılık göstermemektedir. Erkeklerin iş hayatında daha yoğun bir şekilde bulunması hem genel meslek dağılımını hem de cinsiyet odaklı mesleki dağılımın sıralamasını benzer kılmaktadır. Kadınlarda ise ilk üç sırada %1,3 ile satış danışmanı, %1,2 ile temizlik görevlisi ve %1,1 ile beden işçisi (temizlik) mesleğidir.

Grafik 38:Çalışanların Mesleklere Göre Dağılımı

Çalışanların Mesleklerine Göre Dağılım Oranları					
	Toplam	Erkek		Kadın	
Beden İşçisi (Genel)	13,7%	Beden İşçisi (Genel)	15,4%	Satış Danışmanı	1,3%
İmal İşçisi	10,7%	İmal İşçisi	11,9%	Temizlik Görevlisi	1,2%
Beden İşçisi (İnşaat)	4,5%	Beden İşçisi (İnşaat)	5,3%	Beden İşçisi (Temizlik)	1,1%
Satış Danışmanı	3,6%	Şoför-Yük Taşıma	4,1%	Sekreter	0,8%
Şoför-Yük Taşıma	3,5%	Çay Eksperi	3,7%	Muhasebeci	0,7%
Çay Eksperi	3,4%	Satış Danışmanı	2,8%	İmal İşçisi	0,7%
Temizlik Görevlisi	2,4%	Beden İşçisi-Bina İnşaatı	2,5%	Beden İşçisi (Genel)	0,7%
Pazarlamacı	2,3%	Pazarlamacı	2,5%	Kasiyer	0,6%
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	2,1%	Garson (Servis Elemanı)	1,5%	Reyon Görevlisi	0,6%
Beden İşçisi (Temizlik)	2,1%	Aşçı	1,4%	Aşçı	0,6%
Muhasebeci	1,8%	Temizlik Görevlisi	1,4%	Tıbbi Sekreter	0,5%
Aşçı	1,7%	Muhasebeci	1,2%	Ön Muhasebeci	0,5%
Garson (Servis Elemanı)	1,5%	Beden İşçisi (Temizlik)	1,2%	Büro Memuru (Genel)	0,3%
Reyon Görevlisi	1,3%	Güvenlik Görevlisi	1,1%	Çay Eksperi	0,3%
Ön Muhasebeci	1,1%	Elektrik Teknisyeni	1,0%	Hemşire	0,3%
Güvenlik Görevlisi	1,0%	Ağır Kamyon Şoförü	1,0%	Tıbbi Dokümantasyoncu	0,2%
Tıbbi Sekreter	1,0%	Madenci (Genel)	0,9%	Pazarlamacı	0,2%
Sekreter	0,9%	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	0,9%	İstatistik Büro Elemanı	0,2%
Kasiyer	0,9%	Reyon Görevlisi	0,8%	Engelli Bakıcısı	0,2%
Elektrik Teknisyeni	0,9%	Elektrikçi (Genel)	0,7%	Aşçı Yardımcısı	0,2%

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Kadınların çalışmış oldukları mesleklerin sıralaması ile erkeklerin daha çok varlık gösterdikleri meslekler farklılık göstermektedir. Fizik gücü gerektiren mesleklerde erkeklerin daha yoğun bulunduğunu tablodan da görebilmekteyiz. Bayanların daha çok ofis ortamında çalışmayı tercih ettikleri görülmektedir.

2.2. AÇIK İŞLER

Türkiye genelinde **183.667** işyeri gezilerek “eleman ihtiyacı duyuyor musunuz?” sorusuna “evet” cevabı veren **52.669** işyerinin, **258.082** kişilik açık iş ilanı olduğu tespit edilmiştir. Bu verilere baktığımızda her 100 işyerinden 23’ünde açık iş olduğu görülmüştür.

Rize genelinde **747** işyeri gezilerek “eleman ihtiyacı duyuyor musunuz?” sorusuna “evet” cevabı veren **218** işyerinin, **679** kişilik açık iş ilanı olduğu tespit edilmiştir. Bu verilere baktığımızda her 100 işyerinden 36’sında açık iş olduğu görülmüştür.

Türkiye genelinde açık iş oranı **%4,4** iken bu oran Rize için **%3,3**’tür. Bu verilerden de anlaşılacağı gibi Rize ili açık iş oranı bakımından Türkiye ortalamasının altındadır.

2.2.1. Sektörlere Göre Açık İşler

Aşağıdaki tablo; sektörlere göre açık işleri, açık iş dağılımını ve açık iş oranını göstermektedir. Rize il genelinde 679 açık iş bulunmaktadır. Bu açık işlerin kendi içindeki dağılımını incelersek, en büyük oran %38,6 ile toptan ve perakende sektöründedir. Bunu %20 ile imalat sektörü ve %15,9 ile inşaat sektörü izlemektedir. Açık iş bulunan ilk üç sektör tamamının %74,5'ini oluşturarak toplam açık işler arasında büyük bir paya sahiptir.

Sektörler açık iş oranı(bkz. Ek 3-B) açısından incelendiğinde, en çok açık iş oranının %6,9 ile bilgi ve iletişim sektöründe olduğu görülmektedir. Fakat bu sektör için analiz edilen işyeri ve çalışan sayısı az olduğundan oransal olarak diğer sektörlerle göre daha ağır basmaktadır. Bu sektörü sırasıyla %6,7 ile konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri ve %5,8 ile konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü izlemektedir.

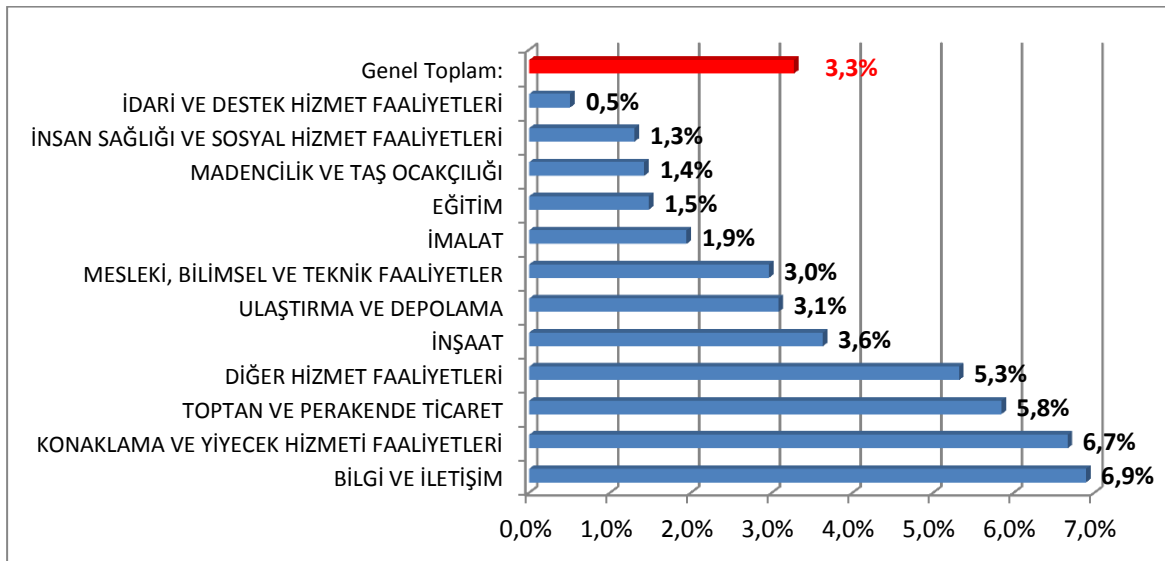
Tablo 31:Sektörlere Göre Açık İş, Açık İş Dağılımı ve Açık İş Oranları

	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
BİLGİ VE İLETİŞİM	6	81	6,9%
KONAKLAMA VE YIYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	78	1092	6,7%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	262	4224	5,8%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	11	189	5,3%
İNŞAAT	108	2873	3,6%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	45	1402	3,1%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	4	131	3,0%
İMALAT	136	6842	1,9%
EĞİTİM	7	487	1,5%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	8	554	1,4%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	6	490	1,3%
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	8	1575	0,5%
Genel Toplam:	679	20078	3,3%

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Tüm bu verilere göre Rize genelinde imalat sektöründe açık iş sayısının fazla olmasına rağmen açık iş oranı düşüktür. Bunun temel nedeni, Rize genelinde imalat sektöründeki çalışan sayısının fazla olmasıdır.

Grafik 39:Açık İşlerin Sektörlere Göre Dağılımı

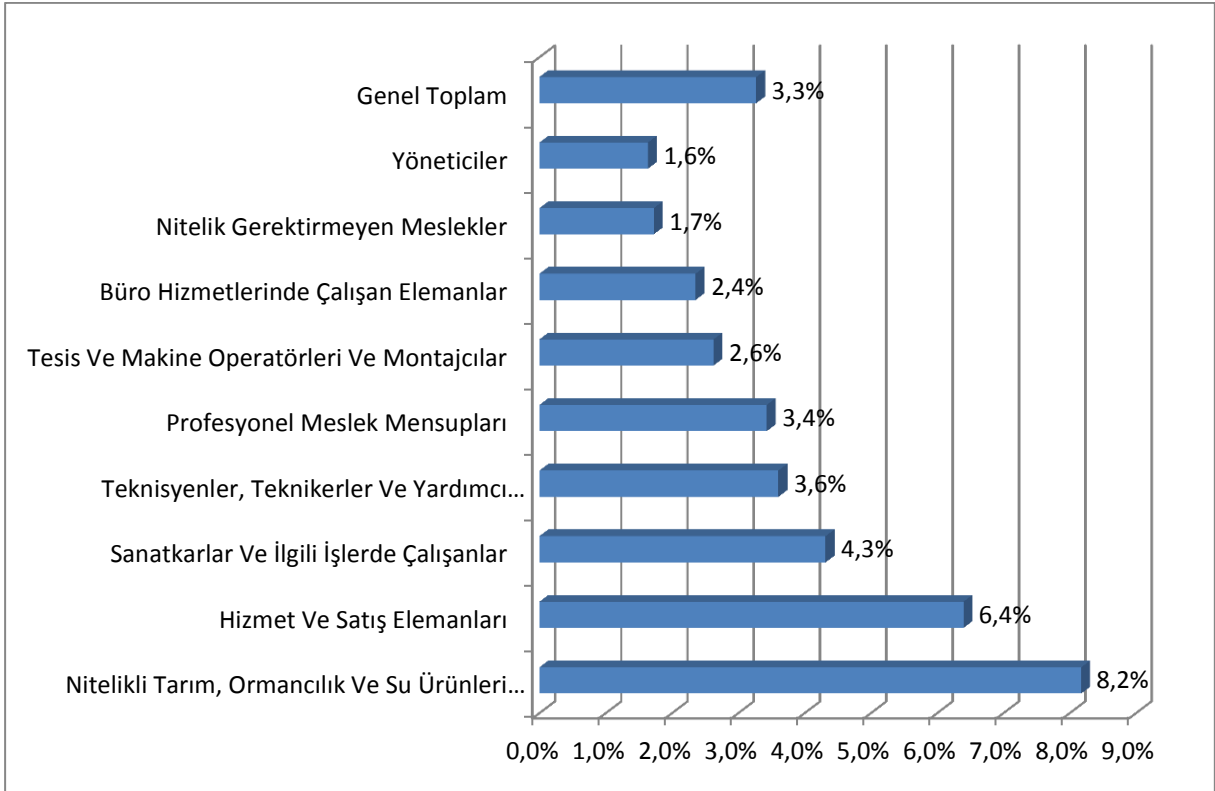
Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.2.2. Meslek Gruplarına Göre Açık İşler

Aşağıdaki tablo meslek gruplarına göre açık işlerin dağılımını ve açık iş oranını göstermektedir. Rize il genelinde 679 açık iş bulunmaktadır. Bu açık işlerin kendi içindeki dağılımını incelersek, en büyük oran %29,5 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubundadır. Bunu %17,6 ile tesis ve makine operatörleri ve montajcılar ve %15,3 sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu izlemektedir.

Meslek grupları açık iş oranı(bkz. Ek 3-B) açısından incelendiğinde, en çok açık iş oranının %8,2 ile nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları olduğu görülür. Fakat yapılan analiz çalışmasında bu meslek grubundaki örneklemin az olması dolayısıyla ve her meslek grubunun kendi içinde değerlendirilmesinden ötürü oran yüksek çıkmıştır. Bu sektörü sırasıyla %6,4 ile hizmet ve satış elemanları ve %4,3 ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu izlemektedir.

Grafik 40:Açık işlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı -RİZE

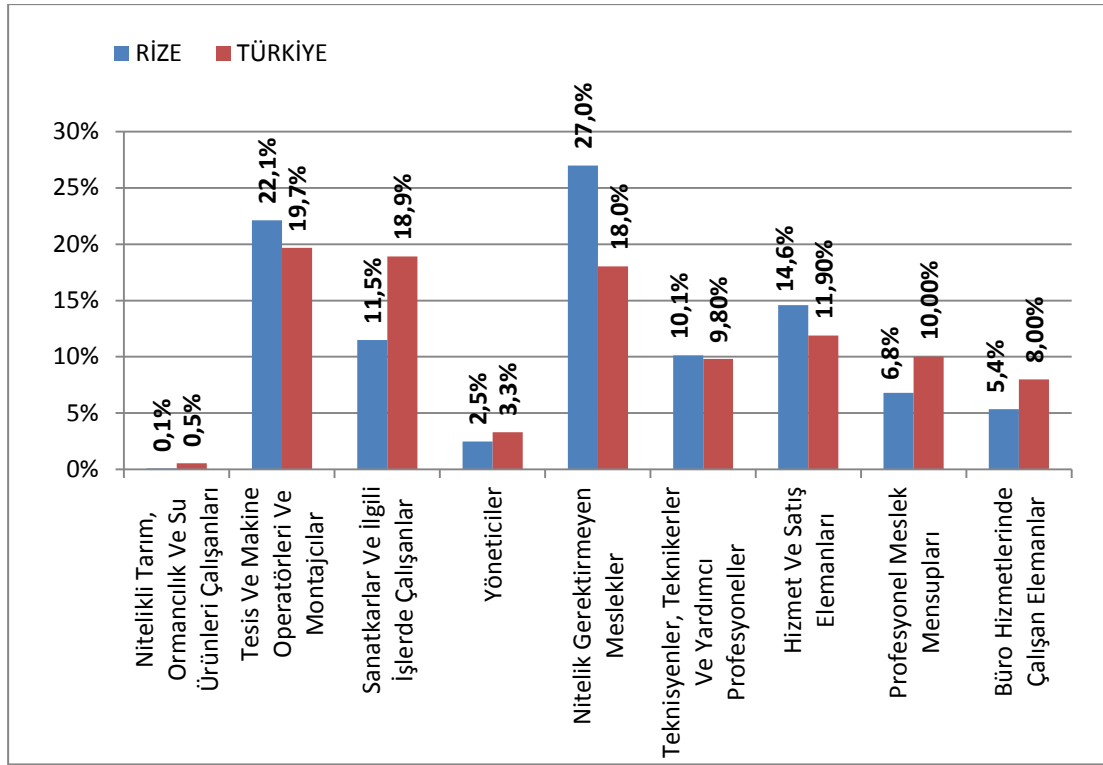

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Yukarıdaki grafikte Türkiye ve Rize'nin açık iş oranları verilmektedir. Türkiye'de açık iş oranı %4,4 iken, bu oran Rize'de %3,3'tür.

Rize'deki açık iş oranlarında meslek grupları sıralamasında ilk üçe giren nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri, hizmet ve satış elemanları ile sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. Türkiye'de ise ilk üç meslek grubunda Rize ile aynı meslek grupları bulunmakla birlikte sadece sıralamadaki yerleri değişiklik göstermektedir.

Grafik 41:Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı Türkiye - Rize

Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.2.3. Mesleklere Göre Açık İş Sayıları

Aşağıdaki tabloda Türkiye geneli ve Rize ilinde yapılan işgücü piyasası araştırma sonucunda elde edilen çalışan sayılarının mesleklere göre açık iş ilanlarının en fazla olduğu ilk 20 meslek görülmektedir.

Açık işlerin dağılımına Rize ili için bakıldığında, en fazla talep edilen mesleğin %11 ile imal işçisi mesleğinde olduğu görülür. İkinci sırada %10,4 beden işçisi (genel) ile satış danışmanı mesleği yer almaktadır. Türkiye genelinde açık işlerin meslek dağılımı incelendiğinde birinci sırayı %7,9 ile makineci(dikiş) mesleği alır. Bunu %3,3 ile beden işçisi(genel) ve %3,2 ile güvenlik görevlisi mesleği takip eder.

Rize ili için, açık iş dağılımındaki ilk 20 meslek sıralamasında, imal işçisi ve beden işçisi (genel) mesleği ile diğer meslekler arasındaki farkın temel sebebi bu gibi mesleklerde çalışma koşulları, çalışanlara verilen yetersiz sosyal haklar gibi nedenlerden dolayı iş arayanların bu meslekte çalışmak istememesidir.

Tablo 32:Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı Türkiye-Rize

RİZE			TÜRKİYE		
MESLEKLER	Toplam Açık İş	Açık İş Dağılımı	MESLEKLER	Toplam Açık İş	Açık İş Dağılımı
İmal İşçisi	75	11,0%	Makineci (Dikiş)	20358	7,9%
Beden İşçisi (Genel)	71	10,4%	Beden İşçisi (Genel)	8544	3,3%
Satış Danışmanı	63	9,3%	Güvenlik Görevlisi	8331	3,2%
Garson (Servis Elemanı)	43	6,3%	Garson (Servis Elemanı)	6168	2,4%

Elektrik Teknisyeni	25	3,7%	Temizlik Görevlisi	5775	2,2%
Komi (Garson Yardımcısı)	20	2,9%	Ortacı	4511	1,7%
Pazarlamacı	18	2,7%	Gaz Altı Kaynakçısı	4263	1,7%
Reyon Görevlisi	18	2,7%	Satış Danışmanı	4107	1,6%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	15	2,3%	Pazarlamacı	3516	1,4%
Şoför-Yük Taşıma	11	1,6%	Çağrı Merkezi Görevlisi	3444	1,3%
Seyahat Servis Elemanı (Host/hostes/otobüs-Tren)	10	1,5%	Komi (Garson Yardımcısı)	2863	1,1%
Aşçı	10	1,5%	Şoför-Yük Taşıma	2843	1,1%
Muhasebeci	9	1,3%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	2573	1,0%
Ön Muhasebeci	8	1,2%	Ütücü	2501	1,0%
Kasiyer	7	1,0%	Depo Hamalı	2385	0,9%
Kurye	7	1,0%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	2293	0,9%
Aşçı Yardımcısı	6	0,9%	Overlok Makinesi Operatörü	2224	0,9%
Usta Öğretici (Betonarme Kalıpcılığı Ve Çatıcılık)	5	0,8%	Beden İşçisi (İnşaat)	2003	0,8%
Tuğla İmal İşçisi	5	0,8%	Ön Muhasebeci	1994	0,8%
Sekreter	5	0,8%	Muhasebeci	1914	0,7%

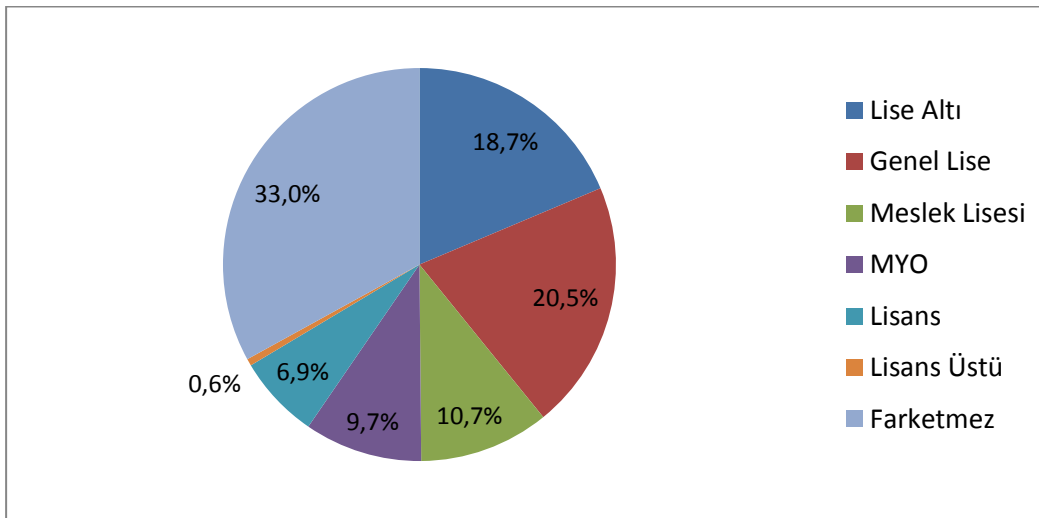
Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.2.4. Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri

Rize il geneli 10 üzeri çalışanı olan işyerlerine yapılan işgücü piyasası analizi oranı sonucunda işverenlerin iş arayan profilinde talep ettikleri eğitim düzeyi aşağıdaki grafikte verilmiştir.

Açık işler için yaklaşık olarak yüzde 67 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilirken belirli bir eğitim düzeyi istenmeyen açık işler ise yüzde 33'tür. Açık işlerde istenilen eğitim düzeyindeki dağılım, yüzde 10,7 oranıyla meslek lisesi, yüzde 20,5 oranıyla genel lise, yüzde 18,7 oranıyla lise altı ve yüzde 17,2 oranıyla ise lise üstü eğitimlilerdir. Buradan anlaşıldığı üzere işverenlerin büyük bir kısmı çalışacakları işgücünün eğitim seviyesine dair beklentisi bulunmaktadır.

Grafik 42:Açık İşler İçin Talep Edilen Eğitim Düzeyleri

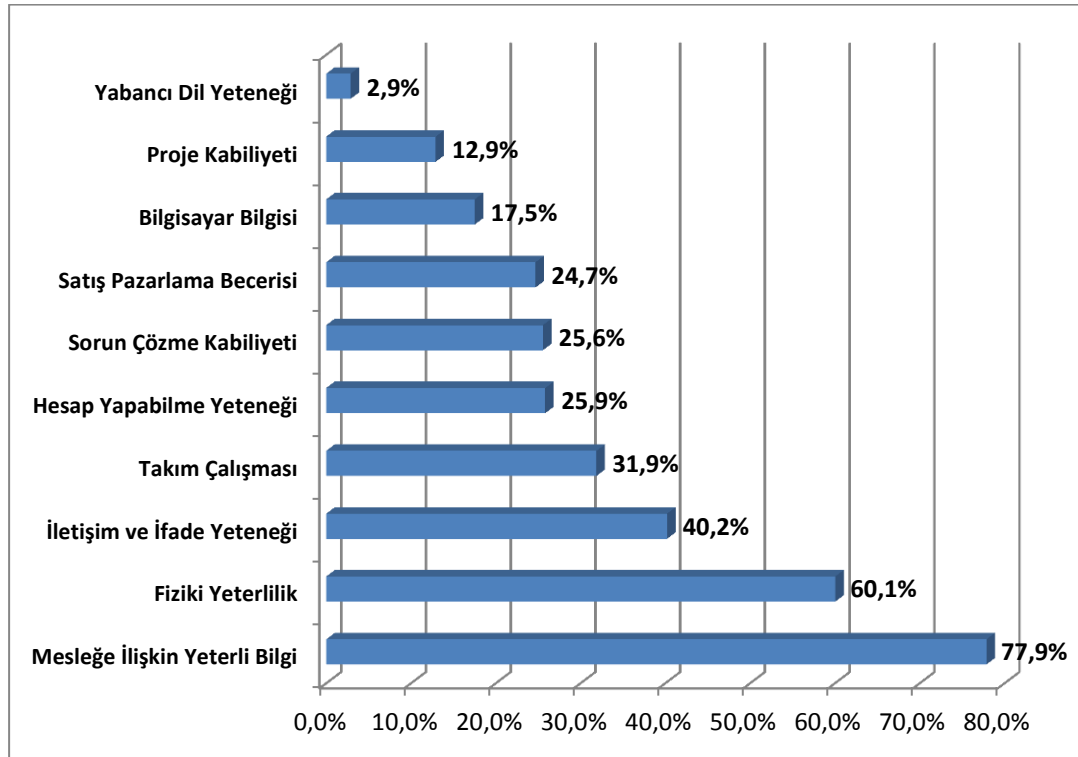
Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.2.5. Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

İşverenlerce açık işler için iş arayanlardan talep edilen ek beceriler incelendiğinde ise; yüzde 77,9'unun mesleğe ilişkin yeterli bilgiyi, yüzde 60,1' inin fiziksel yeterliliği, yüzde 40,2' sinin iletişim ve ifade etme becerisini, yüzde 31,9'unun takım çalışması becerilerini, yüzde 24,7'sini satış ve pazarlama kabiliyetini, yüzde 25,6'sının sorun çözebilme kabiliyetini, yüzde 17,5'inin bilgisayar destekli çalışmayı, yüzde 25,9'unun hesap yapabilmeyi, yüzde 2,9' unun yabancı dil yeterliliğini ve yüzde 12,9'unun proje tabanlı çalışabilmeyi talep ettiği tespit edilmiştir.

Bu verilere bakıldığında işverenler, mesleki yeterlilik becerisine sahip olan iş arayanlara öncelik vermektedir. Ayrıca bu verilerin analiz edilirken işverenlere birçok seçeneği aynı anda tercih edebilme şansı tanındığından oransal veriler yüksek çıkmıştır.

Grafik 43: Açık İşler İçin Talep Edilen Beceri Düzeyleri

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

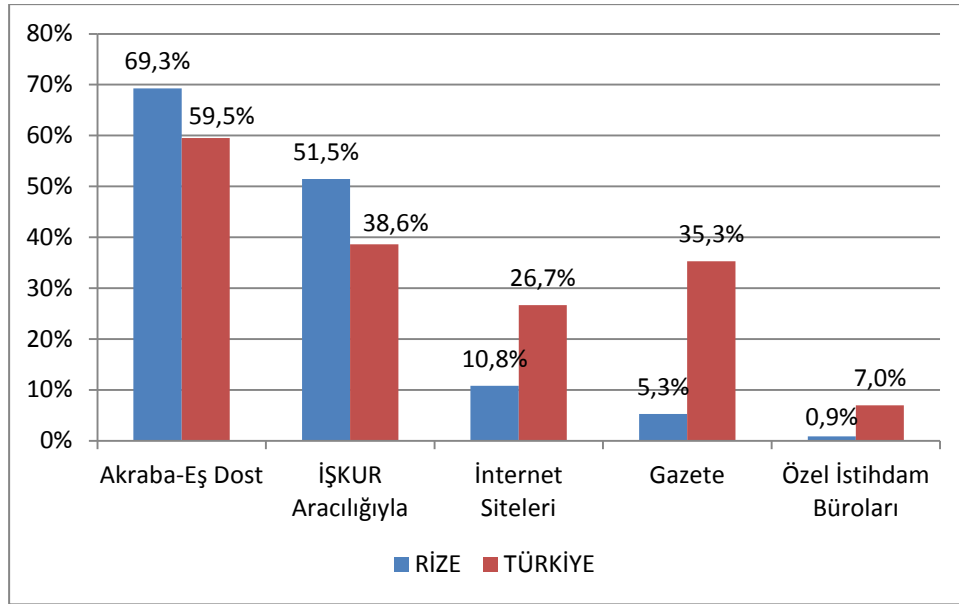
2.2.6. Mesleklere Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları

İşverenler açık işlerine uygun eleman bulabilmek için birbirinden farklı ve birden fazla yöntem kullanabilmektedir. Araştırma kapsamında yer alan ve açık iş belirten işverenler %51,5 oranında İŞKUR aracılığı ile açık işler için eleman arama yolunu tercih etmektedir. Bu oran Türkiye genelindeki %38,6 oran ile karşılaştırıldığında aradaki fark göze çarpmaktadır.

Bu veriler ışığında; Rize ilinde açık işlerin karşılanma yolları arasında İŞKUR'un bilinen ve alışlagelmiş yöntemlerin yanında işverenler tarafından önemli bir seçenek olarak değerlendirildiği görülmektedir.

"Akraba-eş dost" aracılığı ile eleman temin etme yoluna gitme yöntemi işverenler tarafından hala en çok kullanılan yöntemler arasındadır. Bu yolla açık işlerin karşılanma oranı Rize ili için %69,3 ile ilk sırada yer almaktadır. Bu oran Türkiye geneli için %59,5 olup ilimizin oldukça altındadır.

Grafik 44: Mesleklere Göre Açık İşlerin Karşılama Yolları

Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.3. TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

2013 Mayıs-Haziran döneminde yapılan İşgücü Piyasası Araştırması ile 747 işyeri ziyaret edilmiş ve eleman temininde güçlük çekilen meslekler sorulmuştur. Bu soruya “evet” cevabını veren 404 işyeri, eleman temininde güçlük çekilen kişi sayısının 602 olarak belirtmiştir.

2.3.1. Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Sektörlere göre temininde güçlük dağılımında en yüksek oran %75 ile bilgi ve iletişim sektörü ve %71,1 ile konaklama ve yiyecek hizmeti sektörleridir. Bu iki sektörde bu oranın yüksek çıkmasının temel nedeni, bu sektörde, hizmet veren işyeri sayısının az olması ve işverenlerin eleman temininde güçlük çekmesidir.

Tablo 33: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen İşyerleri

SEKTÖRLER	Toplam İşyeri Sayısı	Teminde Güçlük Bildiren İşyeri Sayısı	Temininde Güçlük Oranı
BİLGİ VE İLETİŞİM	8	6	75,0%
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	45	32	71,1%
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	234	146	62,5%
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	5	3	60,0%
İMALAT	145	85	58,5%
EĞİTİM	24	14	56,5%
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	14	8	53,8%
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	6	3	50,0%

KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	2	1	50,0%
İDARI VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	22	10	45,5%
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	17	7	43,8%
İNŞAAT	151	61	40,6%
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	15	6	40,0%
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	57	22	38,2%
Genel Toplam:	747	404	%54,1

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Türkiye ve Rize il geneli için temininde güçlük çekilen kişi sayısının dağılımına sektörler açısından bakıldığında farklılıklar mevcuttur. Rize ilinde sektörlere göre teminde güçlük çekilen meslekler sıralaması toptan ve perakende ticaret sektörü, imalat ve inşaat sektörü olarak devam etmektedir. Türkiye genelinde ise imalat sektörü eleman temininde güçlük çeken sektörlerde başı çekerken, toptan ve perakende ticaret sektörü ile inşaat sektörü sırasıyla takip etmektedir.

Tablo 34:Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Rize-Türkiye

Sektör	Toplam Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı (T12)	Rize Temininde Güçlük Çekilen Eleman Dağılım Oranı	Türkiye Temininde Güçlük Çekilen Eleman Dağılım Oranı (%)
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	319	29,9%	18,1
İMALAT	269	25,2%	39,4
İNŞAAT	153	14,4%	13,4
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	114	10,7%	3,8
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	90	8,4%	6,5
İDARI VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	33	3,1%	5,8
EĞİTİM	21	2,0%	0
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET FAALİYETLERİ	20	1,9%	1,7
BİLGİ VE İLETİŞİM	12	1,1%	0,8
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	12	1,1%	3,1
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	12	1,1%	0,2
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	6	0,6%	1,8
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	3	0,3%	0,7
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE, DİNLENCE VE SPOR	2	0,2%	2,9

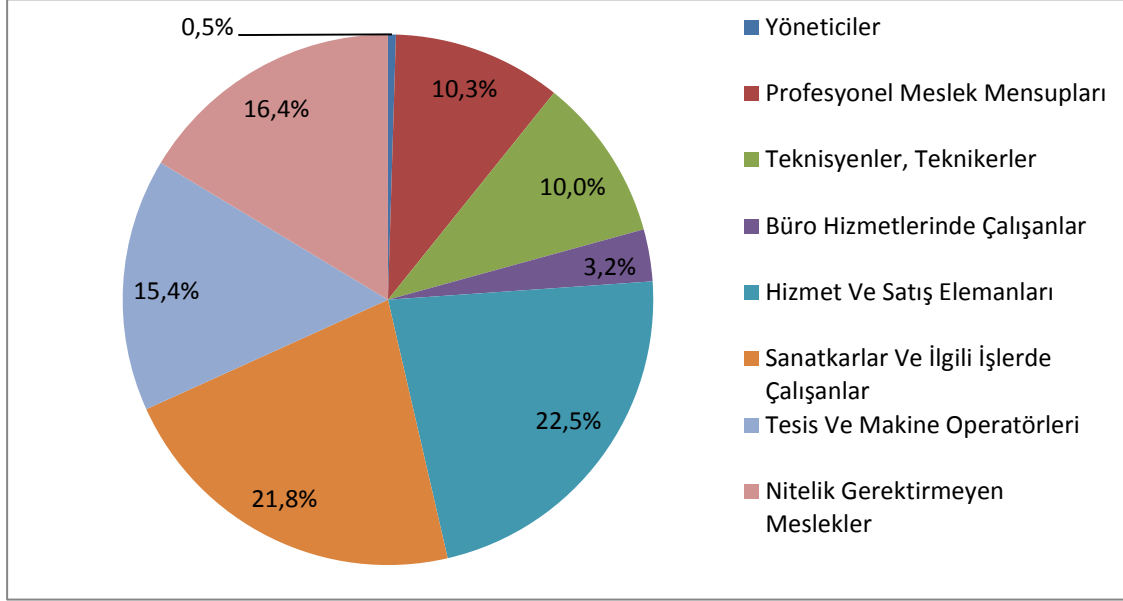
Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.3.2. Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Temininde güçlük çekilen meslek gruplarına bakıldığında %84'ü nitelik gerektirmektedir. Bu nitelik gerektiren mesleklerin başında %23'ünü hizmet ve satış elemanları meslek grubu gelmektedir. Çok yakın bir oranla bunu sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar takip etmektedirler.

Meslek gruplarının, açık iş ile temininde güçlük dağılımlarını karşılaştırsak, hizmet ve satış elemanları meslek grubunda, %22,5 ile temininde güçlük çekilmesine rağmen açık iş dağılımı %29,5'tir.

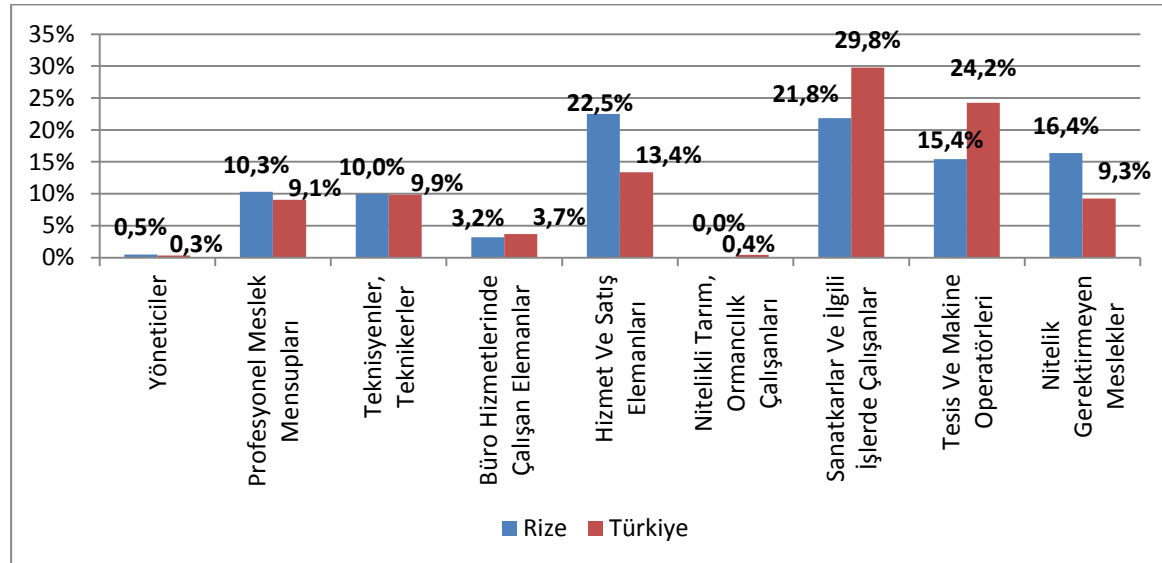
Grafik 45: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

Türkiye ve Rize il geneline temininde güçlük çekilen meslek grupları açısından bakıldığında, aşağıdaki tabloda ilk 3 meslek grubunun aynı meslek grupları olduğu görülmektedir. Fakat meslek gruplarının sıralamadaki öncelikleri farklılık göstermektedir.

Grafik 46: Temininde Güçlük Çekilen Meslek Grupları Rize-Türkiye

Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.3.3. Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Türkiye ve Rize il genelinde yapılan işgücü piyasası araştırma sonucunda, temininde güçlük çekilen mesleklerden en fazla olan ilk 20 meslek aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerde en dikkat çeken, açık işlerde de olduğu gibi beden işçisi (genel) mesleğidir. Beden işçisi (genel) ve yanı sıra imal işçisi mesleklerinin yoğun bir talep görmesi yaz sezonunda tarımsal faaliyetlerden kaynaklanmaktadır. İlimizde çay fabrikalarının yoğun bir şekilde bulunması ve bu sektörde emek yoğun bir şekilde çalışılması insan kaynağına ve bilahare vasıfsız işgücüne yoğun bir ihtiyaç duyulmaktadır. Fakat iş arayan kimseler ise bu tip işlerin kısa vadeli bir istihdam oluşturması dolayısıyla bu tip çalışma olanaklarına rağbet etmemektedirler ve bu nedenle de beden işçisi ve imal işçisi mesleklerinin temininde güçlük yaşanmaktadır.

Tablo 35: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Rize	Oran	Türkiye	Oran
Beden İşçisi (Genel)	11,1%	Makineci (Dikiş)	6,9%
Satış Danışmanı	7,4%	Güvenlik Görevlisi	2,8%
İmal İşçisi	7,0%	Garson (Servis Elemanı)	2,3%
Pazarlamacı	4,0%	Beden İşçisi (Genel)	1,9%
Aşçı	3,3%	Gaz Altı Kaynakçısı	1,7%
Garson (Servis Elemanı)	3,2%	Satış Danışmanı	1,4%
Muhasebeci	2,5%	Ortacı	1,4%
Beden İşçisi (İnşaat)	1,9%	Temizlik Görevlisi	1,3%
Ağır Kamyon Şoförü	1,6%	Pazarlamacı	1,3%
Diğer Fırıncılar	1,5%	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	1,2%
Komi (Garson Yardımcısı)	1,2%	Aşçı	1,1%
İş Makineleri Operatörü	1,2%	Çağrı Merkezi Görevlisi	1,0%
Şarküteri Ürünleri Satış Elemanı	1,1%	Şoför-Yük Taşıma	1,0%
Doğal Gaz Tesisatçısı	1,1%	Sıvacı	0,9%
Elektrikçi (Genel)	1,1%	CNC Torna Tezgahı Operatörü	0,9%
Şoför-Yük Taşıma	1,1%	Beden İşçisi (İnşaat)	0,9%
Hamurkar	1,1%	Ütücü	0,9%
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	1,1%	Hemşire	0,8%
Çay Eksperi	1,0%	Muhasebeci	0,8%
Otobüs Muavini	1,0%	Komi (Garson Yardımcısı)	0,8%

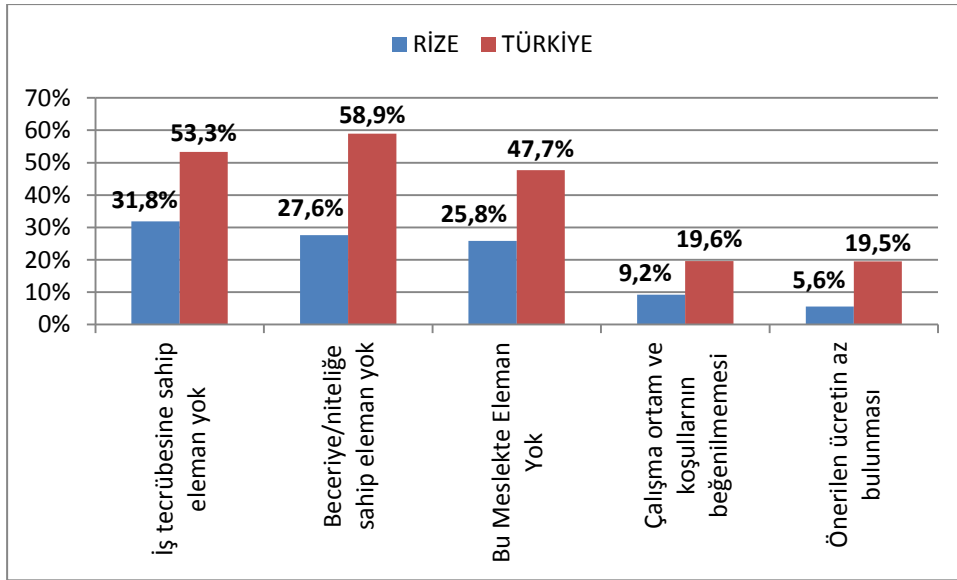
Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.3.4. Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Rize il geneli için işverenlerin yüzde 31,8'i eleman temininde güçlük çekilme nedeni olarak "tecrübeli eleman bulunamamasını", yüzde 27,6'sı "yeterli beceri ve niteliğe sahip eleman bulunamamasını", yüzde 25,8'i "meslekte eleman bulunamamasını", yüzde 9,2' si "çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesini" ve yüzde 5,6'sı "önerilen ücretin yeterli bulunamamasını" göstermiştir.

Türkiye ve Rize il geneline dair veriler karşılaştırıldığında, mesleklerin temininde güçlük çekilme neden sıralamaları ilk iki sıradaki neden hariç benzerdir. Rize iline bakıldığında ildeki işgücü piyasası araştırmasına katılan 10 ve üzeri çalışanı olan işyerleri için "iş tecrübesi" en önemli neden iken Türkiye genelinde ise "yeterli beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması" nedeniyle daha çok karşılaşılmaktadır.

Grafik 47: Mesleklerin Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak; İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.4. GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Bu bölümde işgücü piyasası analizi sonucu ile işletmelerin 31 Aralık 2013 / 30 Haziran 2014 tarihlerine kadar olan istihdam artış ve azalış eğilimleri aşağıdaki grafik ve tablolar ile incelenecektir.

2.4.1. Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi (NİD) ve Değişim Oranları (NİDO)

31 Aralık 2013 tarihi için Rize il geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği sektör 164 kişi ile inşaat ve en fazla azalışın görüldüğü sektör 439 kişi ile imalat işçileridir. Bu dönemde bölgemizde yoğun bir şekilde faaliyet gösteren çay fabrikaları ve eşlik eden sektörel faaliyetlerde insan gücünün yoğun kullanılması ve yaz sezonunun sonunda bu mevsimlik işlerin bitmesi neticesinde istihdam azalışı görülür. Aynı dönem içerisinde net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu sektör gayrimenkul faaliyetleridir fakat bu sektörde faaliyet gösteren firma sayısının ve sektörde çalışan oranının az olması nedeniyle oran çok yüksek çıkmıştır. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme faaliyetleri sektöründe hiç değişiklik görülmemektedir.

30 Haziran 2014 tarihi için Rize il geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği sektör 594 kişi ile imalat ve ilgili işler meslek grubundadır ve azalış beklenen bir meslek grubu görülmemektedir. Aynı dönem içerisinde net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu sektör %30,5 ile kültür sanat eğlence faaliyetleri sektörü iken bazı sektörlerde ise azalış veya artış görülmemektedir.

Tablo 36:Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimleri

Sektör	31 Aralık 2013 Net İstihdam Değişimi	30 Haziran 2014 Net İstihdam Değişimi	31 Aralık 2013 Net İstihdam Değişim Oranı, (%)	30 Haziran 2014 Net İstihdam Değişim Oranı, (%)
MADENCİLİK VE TAŞ OCAKÇILIĞI	0	2	0	0,36
İMALAT	-439	594	-6,42	8,69
ELEKTRİK, GAZ, BUHAR VE İKLİMLENDİRME	0	0	0	0
İNŞAAT	164	179	5,71	6,25
TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET	148	265	3,51	6,28
ULAŞTIRMA VE DEPOLAMA	-68	216	-4,88	15,37
KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYET	31	21	2,84	1,92
BİLGİ VE İLETİŞİM	6	3	7,41	3,7
FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	2	0	3,77	0
GAYRİMENKUL FAALİYETLERİ	10	0	1000	0
MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYET	53	30	40,46	22,9
İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	-35	30	-2,22	1,9
EĞİTİM	17	1	3,43	0,21
İNSAN SAĞLIĞI VE SOSYAL HİZMET	15	10	3,08	1,98
KÜLTÜR, SANAT, EĞLENCE	21	18	35,59	30,51
DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	6	9	3,37	4,49
Genel Toplam:	-69	1378	-0,34	6,86

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.4.2. Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi (NİDO) ve Değişim Oranları (NİDO)

31 Aralık 2013 tarihi için Rize il geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği meslek grubu 148 kişi ile hizmet ve satış elemanları ve en fazla azalışın görüldüğü sektör 484 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubudur. Bu dönemde bölgemizde yoğun bir şekilde faaliyet gösteren çay fabrikaları ve eşlik eden sektörel faaliyetlerde insan gücünün yoğun kullanılması ve yaz sezonunun sonunda bu mevsimlik işlerin bitmesi neticesinde istihdam azalışı görülür ve bu azalış en çokta nitelik gerektirmeyen meslekler grubunu etkiler. Aynı dönem içerisinde net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu meslek grubu teknisyenler, teknikerler ve yardımcı elemanlar meslek grubundadır.

30 Haziran 2014 tarihi için Rize il geneli net istihdam değişimine bakıldığında, istihdam artışının en çok beklendiği meslek grubu 700 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubundadır ve azalış beklenen bir meslek grubu görülmemektedir. Aynı dönem içerisinde net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu sektör %12,9 ile yine nitelik gerektirmeyen meslekler grubu gelmektedir. Bu grubun yaz sezonunda tarım sanayisi sektöründe yoğun bir şekilde çalışmalarından ötürü yaz dönemi başında artış ve sonbahar mevsiminde de azalış göstermesi nedeniyle en yüksek net istihdam değişim oranları bu meslek grubunda gözükmemektedir.

Tablo 37: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi (NİD) ve Değişim Oranları (NİDO)

Meslek Grupları	31 Aralık 2013 Net İstihdam Değişimi	30 Haziran 2014 Net İstihdam Değişimi	31 Aralık 2013 Net İstihdam Değişim Oranı, (%)	30 Haziran 2014 Net İstihdam Değişim Oranı, (%)
Yöneticiler	11	1	2,3%	0,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	50	14	3,7%	1,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı	113	67	5,6%	3,3%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	21	4	2,0%	0,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	148	139	5,0%	4,7%
Sanatkârlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	124	123	5,4%	5,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri	-52	330	-1,2%	7,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	-484	700	-8,9%	12,9%
Genel Toplam:	-69	1378	-0,3%	6,9%

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.4.3. İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihlerine kadar beklenen istihdam artışındaki ilk 20 meslek verilmiştir.

Rize ili için her iki dönemde de net istihdam artışın en fazla beklendiği meslek, beden işçisi (inşaat) mesleğindedir. Çalışan sayısının da en fazla olduğu bu mesleğin yüksek olmasının nedeni, bölgede inşaat sektörünün önemli yer tutmasıdır.

Tablo 38: Gelecek Dönem Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler

31 Aralık 2013 İtibariyle Meslekte Beklenen İstihdam Artışı	30 Haziran 2014 İtibariyle İstihdam Artışı Beklenen Meslekler
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (Genel)
Elektrik Teknisyeni	İmal İşçisi
Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Reyon Görevlisi	Ağır Kamyon Şoförü
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	Beden İşçisi (İnşaat)
Garson (Servis Elemanı)	Çay Eksperi
Pazarlamacı	Garson (Servis Elemanı)
İnşaat Kalfası (Genel)	Reyon Görevlisi
Futbolcu	Beden İşçisi-Bina İnşaatı
Seyahat Servis Elemanı	İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)
Kasiyer	Kasiyer
Kurye	Beden İşçisi (Temizlik)
Kalıpçı-Pres	Elektrik Teknisyeni
Beton Transmikser Operatörü	Futbolcu
Komi (Garson Yardımcısı)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Demirci (Makine İle)	Diğer Sıvacılar
İnşaat Boyacısı/Boyacı-Bina	Plastik İşlemeci
Şoför-Yük Taşıma	Elektrikçi (Genel)
Muhasebeci	İş Makineleri Yağcısı
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Pazarlamacı

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

2.4.4. İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2013 ve 30 Haziran 2014 tarihlerine kadar beklenen istihdam azalışındaki meslekler verilmiştir.

Rize il geneli verilerine göre, 31 Aralık 2013 tarihine kadar en çok azalma beklenen meslekler içinde bekçi birinci sırayı alırken akaryakıt satış elemanı ikinci sıradadır. 30 Haziran 2014 tarihine kadar en çok azalma beklenen ilk iki meslek ise doğalgaz ısıtma ve sıhhi tesisat teknikeri ve direksiyon eğitmenidir. 2014 yılının ikinci yarısı göz önüne alındığında azalış beklenen mesleklerin dört tane olduğu dikkat çekmektedir. Bu noktada ise azalış bildiren firmaların daha kısa vadeli insan kaynakları politikaları daha güzel belirleyebilmekteler ve uzun vadeli personel rejimleri oluşturmadıklarını görmekteyiz.

Tablo 39:İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler(31 Aralık 2013- 30 Haziran 2014)

31 Aralık 2013 İtibariyle Meslekte Beklenen İstihdam Azalışı	30 Haziran 2014 İtibariyle İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Bekçi	Doğalgaz Isıtma Ve Sıhhi Tesisat Teknikeri
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Direksiyon Eğitmeni
Fotoğraf Sanatçısı	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller
Reklam Tabelacı	Müşteri Temsilcisi
Mekanik Bakım Ve Onarımcısı (Motorlu Taşıtlar Hariç)	
Diğer Metal Levha İşçileri	
Minibüs Şoförü	
Kompozit Cephe Kaplama İşçisi	
Oto Yıkama Elemanı	
Unlu Mamüller Paketleme İşçisi	
Vinç Operatörü	
Tuğla İmal İşçisi	
Sıvacı	
Seramik Süsleyicisi (Elle)	
Plastik İşlemeci	
Beden İşçisi-Bina İnşaatı	
Beden İşçisi (Temizlik)	
İmal İşçisi	
Beden İşçisi (Genel)	

Kaynak; Rize İşgücü Piyasası Araştırması, 2013

SONUÇ

Rize ili İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik aktif işgücü programlarına yön vermektir. Bu doğrultuda kullanılacak parametreler işgücü arz ve talep tarafıdır.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasası arz yapısı ve arzı etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir kısmı il bazında değil, İİBS2 bölümlenmesi doğrultusunda Trabzon, Rize, Ordu, Giresun, Gümüşhane ve Artvin' i kapsayan TR90 bölgesine aittir.

Talep boyutunun tespiti için Türkiye İstatistik Kurumu'ndan (TÜİK) 2012 Nisan ayında güncelleştirilerek alınan adres listesine göre 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. İşyeri anketi uygulanacak işyerinde çalışan sayısı 10+ istihdamlı olmasına rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına olumsuz katkı yapan durumlardan biri genelde işgücü piyasasının kayıt dışı çalışma oranının yüksek olmasıdır. Bu durum kendini TR90 bölgesinde de göstermektedir. Bölgede tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışma oranı %22'dir. Bu durum işverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermediklerinden dolayı araştırmanın sonuçlarına negatif katkı yapabilmektedir.

Araştırmanın sonuçlarına olumsuz katkı yapan durumlardan bir tanesi de işverenlerden mesleklere ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Mesleklere yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır.

Yukarıda sayılan birtakım olumsuzluklara rağmen gerçekleştirilen talep araştırması tüm işverenleri kapsadığı için zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Rize ili sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması itibarıyla 81 il içinde 37. sıradadır. Kamu yatırımları açısından bakıldığında ise 2012 yılında Rize toplam 106 Milyon TL ile 60. Sırada yer almaktadır.

Çalışabilir yaştaki nüfus Türkiye ortalamasından üzerindedir. Çalışabilir yaştaki nüfusun ağırlıklı kısmını lise altı eğitilmişler oluşturmaktadır. Çalışabilir nüfusun sadece, %10,1'i yüksek eğitimlidir. Rize ili nüfusun yaş ve eğitim yapısı, işgücü talebi ve sektörlerin eğilim yapısı ile beraber değerlendirildiğinde; yeni istihdam alanlarının oluşturulması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bölgedeki çalışabilir nüfusun eğitim oranlarının düşüklüğü bu kişilerin işgücü piyasasına girişi zorlaştırmaktadır.

Rize ilinin göçe bağlı nüfus bilgileri incelendiğinde özellikle son yıllarda dalgalı bir seyir izlendiği gözlemlenmiştir. Yıllar itibarıyla bakıldığında 2009, 2010 yıllarında göç verirken 2011 yılında göç hızımız dengede kalmıştır fakat 2012 yılında yeniden göç vermeye başladığı gözlemlenmiştir. Burada verilen göçün hızıyla birlikte göç edenlerin niteliklerini de ortaya koyarsak; genelde eğitim seviyesi yüksek olanların (lisans ve daha yüksek eğitilmişler) şehirden göç ettiği anlaşılmaktadır. Buna karşın alınan göçün eğitim seviyesinin ilköğretim ve lise düzeyinde yoğunlaşmış olduğu görülmektedir.

Rize ilinin verdiği göçün hem niteliği hem de yaş dağılımı ile birlikte değerlendirildiğinde genç ve çalışan nüfusun ilden ayrıldığı görülmektedir. Bu durum ilde yetişen ve eğitim gören kişilerin daha iyi şartlarda çalışmak üzere göç ettiği sonucunu ortaya çıkartmaktadır. Özellikle yüksek katma değerli sanayi yatırımlarının olmaması bölgedeki genç ve yüksek eğitilmiş kişilerin göç etmek zorunda kalmalarına yol açmaktadır.

Bununla birlikte ildeki ana geçim kaynaklarındaki tarım sektöründe yaşanan çözümlerle ilde bölgede tarım işletmeciliği önemli derecede azalmıştır. Tarımdaki çalışanların sayısının tüm çalışanlara oranı %9,5'te kalmıştır. Bölge istihdamının %26,4'ü sanayi sektöründedir. Bölge sanayisi nitelikli elemana ihtiyaç duymamaktadır. Lise altı eğitilmişlerin istihdamdaki oranı yüksek eğitimlilere göre daha yüksektir.

Rize ilinin tarıma dayalı sanayi sektörü ile kalkınmasından dolayı ve bu sanayinin mevsimlik istihdam sağlamasından ötürü Rize ilinin büyük oranda hizmet sektöründe faaliyet gösterip istihdam sağladığı görülmektedir. Yapılan işgücü piyasası araştırması raporu sonucunda elde edilen veriler ışığında işyeri büyüklüklerine ve sektörlere göre çalışanların en fazla bulunduğu sektör Rize için toptan ve perakende ticaret sektörüdür. Bu sektörlerin alt kırımlıları olan yiyecek içecek ticareti, kara yolu taşımacılığı, temizlik ve güvenlik hizmetleri gibi sektörlerin gayri safi hasılaya katkısı yaklaşık %55 civarındadır. Bulduğumuz TR90 bölgesi ve var olan turizm potansiyeli değerlendirildiğinde gelecek dönemler için yükselişini arttıracak bir sektör olmasından dolayı bu alandaki yatırımların artırılması istihdama büyük oranda katkı sağlayacağı açıkça görülmektedir.

Bölgede son iki yılda istihdam oranı azalış gösterirken, işsizlik oranı artmaktadır. Rize ilini işgücü göstergeleri açısından değerlendirdiğimizde; işgücüne katılım oranı yıllar itibariyle azalarak 2012 yılında 55,5'e inmiştir. İşgücüne katılım oranı açısından Türkiye ortalamasından (%48,8) yüksektir.

2012 yılının Aralık ayı sonu itibariyle Rize Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde kayıtlı işgücü istatistiklerine bakıldığında, Rize'de kuruma kayıtlı 17.353 kayıtlı işsiz olduğu görülmektedir. Bu sayı 2011 yılında 13.485 olduğu görülmektedir İŞKUR' a kayıtlı işsizler incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz 25-29 yaş grubundadır. Kayıtlı işsizlerin %21,7'si bu yaş grubundadır.

2012 yılındaki İŞKUR başvurularını eğitim durumu ve cinsiyete göre incelediğimizde, eğitim seviyesine göre en yüksek başvuru sayısı ilköğretim mezunlarında olup, bu sayı kadınlarda 3.090 kişi (%50,4) iken erkeklerde 4.395 kişi (%54,1)'dir.

Araştırma sonuçlarına göre Rize'de 747 işyerinde 20078 kişi istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise 6.240.388 kişi istihdam edilmektedir. Rize'de çalışanların %84'ü erkek , %16'sı kadındır. Bu oran %25 olan Türkiye ortalamasının altındadır. Rize de Erkeklerin %31 'i toptan imalat sektöründe çalışmaktadır. Türkiye genelinde ise çalışan sayısının en fazla olduğu sektör imalat sektörüdür. Rize'de kadınların %21'i toptan ve perakende ticaret sektöründe çalışmaktadır.

Erkeklerin en fazla çalıştıkları meslekler sırasıyla beden işçisi (genel), imal işçisi, şoför-yük taşıma, çay eksperisi, satış danışmanı, beden işçisi (inşaat), pazarlamacı (satış temsilcisi), garson (servis elemanı),aşçı olurken kadınların en fazla çalıştıkları meslekler ise Satış Danışmanı temizlik görevlisi, beden işçisi (temizlik), sekreter, muhasebeci, imal işçisi, beden işçisi (genel), kasiyer, reyon görevlisi, aşçı gibi ya belirli becerileri gerektiren düşük eğitilmiş mesleklerde veya yüksek eğitim düzeyi isteyen mesleklerde çalışmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Rize ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektör konaklama ve yiyecek hizmetleri faaliyetleri sektörü olup ayrıca imalat ve inşaat sektörlerinin de hem işyeri sayısı hem de açık iş anlamında ağırlıklı bir yere sahip olduğu açıkça görülmektedir. Dolayısıyla düzenlenecek olan işgücü yetiştirme faaliyetlerinin kısa vadede bu sektörlerin ihtiyaçlarına yönelik olması olumlu sonuçlar doğuracaktır.

En fazla çalışana sahip sektörlerin açık iş oranları da yüksektir. İmalat sektöründe açık iş oranı %26,1 toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe %38,8, İnşaat sektöründe %21,7 ulaştırma ve depolama sektöründe de %16,4'tür.

Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Elimizde şu aşamada ilde istihdam artışını gösterecek bir veri yoktur. Bu veri ancak gelecek yıl mevcut olacaktır. 10+ işyerlerinde tam sayımın uygulanması, gelecek yıl

kapsanacak birçok işyerinin bu yıl ile aynı olmasına yol açacak ve hem gruplandırılmış veriler hem de işyeri bazında açık iş oranı ve sebebi bulunabilecektir.

İşgücü piyasası analizlerinde temel göstergelerden biri olan açık iş oranları toplam açık iş sayısının yanı sıra sektörlerin istihdam büyüklüklerini de dikkate almaktadır. Açık iş oranı yüksek mesleklerin büyüme potansiyeli taşıdığını söylemek mümkündür.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda en fazla istenilen eğitim düzeyi genel lise mezunu olunmasıdır. Açık işlerde mesleklerin birçoğu farklı eğitim düzeyleri gerektirmesine karşın işverenlerin bu mesleklerde istediği eğitim düzeyinin genel lise olması işverenlerin eğitim düzeyine önem verdiklerinin bir göstergesidir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralamasında işverenlerin büyük çoğunluğu yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. İkinci sırada meslekte yeterli nitelik ve beceriye sahip eleman bulunamaması, üçüncü sırada bu meslekte eleman bulunamaması gelmektedir.

Araştırma sonuçlarına göre işletmelerin gelecek beklentileri olumludur. Kısa dönem (altı ay) için en fazla istihdam artışı beklenen sektör İnşaat sektörüyken uzun dönem (on iki ay) itibariyle en fazla istihdam artışı beklenen sektör imalat sektörüdür. Yine kısa dönemde en fazla istihdam artışı beklenen meslek beden işçisi (inşaat) mesleği iken uzun dönemde en fazla istihdam artışının beden işçisi (genel) mesleğinde olacağı belirtilmektedir. Beden işçisi (genel) mesleği ve beden işçisi (inşaat) mesleklerinde istihdamın dalgalı bir seyir izlemesi ilimizde inşaat sektörünün ve imalat sektörünün mevsimsel etkilere bağlı olup dönemsel olmalarından kaynaklanmaktadır.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir.

Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir. Bu noktada kumrumuz devreye sokmuş olduğu ve halen işlemekte olan işbaşı eğitim programının daha işler hale getirilmesi ve işsizlerimizin daha çok rağbet edebileceği bir yapıya kavuşturulması, insan kaynakları yetiştirme noktasındaki kurumsal misyonumuzu daha iyi yerine getirmemize vesile olacaktır.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da özellikle de bazı sektörlerde görülen yüksek işe giriş ve çıkışlardır. Bu yüksek devinim ilde yüksek bir kayıt dışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıt dışılığın önlenmesinde hem de devinimin işletme ve ekonomide sebep olduğu üretim kayıplarının, elemanları tekrar eğitime maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR' a görev düşmektedir. İşletmelerin eleman alımlarında İŞKUR' u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmaktır.

KAYNAKÇA

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları
Kalkınma Bakanlığı
MEB İstatistikleri
SGK, Aylık İstatistik Bülteni
TOBB
TÜİK, ADNKS sonuçları
TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

EKLER

Ek 1: İl İlgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

 İLİ İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI			
	İŞYERİ BİLGİ FORMU			
Sayın İşyeri Yetkilisi,				
<p>Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücü yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçları belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.</p>				
Bilgi verme ve gizlilik				
<p>1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askerî hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz. 2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanununun 21'inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. 3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanununun 136. maddesi hükümleri uygulanır.</p>				
Kapsam				
<p>Bu araştırma, ilimizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden tüm işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, İşyeri sahibi veya ortakları, müdür bulunan işyerlerinde insan kaynakları, personel, işletme veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.</p>				
İŞYERİ BİLGİLERİ				
Örnek No	:			
İşyerinin Yasal Ünvanı	:			
İşyerinin Tabla Ünvanı	:			
ADRES BİLGİLERİ				
İL	:		
İLÇE	:			
KÖY	:			
MAHALLE	:			
CADDE/SOKAK	:			
DIŞ KAPI NO	:			
İÇ KAPI NO	:			
TELEFON/FAKS/e-posta	:			
Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin				
Adı ve Soyadı	:	Ünvanı	:	
Tarih	:	Telefonu	:	
E-posta	:	İmza/Kağıt	:	
Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulanmasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.				
BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABI ORUNDUKTAN SONRA UYGULANILIR VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ EL KİTABINA UYGUN YAPILMAKTADIR. ANIZ EDERİM.				
	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ	
Adı ve Soyadı				
Tarih ve İmza				
BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI				
İL MÜDÜRLÜĞÜ	 			E-POSTA
Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

Bölüm I - İŞYERİ FAALİYETİ	
S1. İşyerinin ana iktisadi faaliyetini aşağıdaki listeden işaretleyiniz? (Sadece bir faaliyet kolu işaretlenecektir.)	
01	Madencilik ve Taş ocakçılığı
02	İmalat
03	Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
04	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
05	İnşaat
06	Toptan ve perakende ticaret, motorlu kara taşıtlarının ve motorsikletlerin onarımı
07	Ulaştırma ve depolama
08	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
09	Bilgi ve iletişim
10	Finans ve sigorta faaliyetleri
11	Gayrimenkul faaliyetleri
12	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
13	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
14	Eğitim
15	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
16	Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor
17	Diğer hizmet faaliyetleri
S2. İşyerinin iktisadi faaliyet kodu işyeri listesindeki ile aynı mı, değişmiş mi? (Bu soru ziyaret edilen işyerinde değil, İŞKUR'un Bürosunda Koordinatör veya görevlendireceği bir kişi tarafından doldurulacaktır.)	
Aynı	Değişmiş
Sonraki Sayfaya Geçiniz 	

Bölüm II - MEVCUT İSTİHDAM			
S3: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli <u>fiilen yaptıkları işlere</u> göre sıralayınız?			
01	02	03	04
Yapılan İş (Örnek: mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Erkek Çalışan Sayısı	Kadın Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

Bölüm III - AÇIK İŞLER					
S6: İşyerinizde <u>bu an</u> eleman ihtiyacı duyduğunuz meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?					
S6.1: Eleman ihtiyacı duyuyunuz. ☐ ☐ Soru 6'ya geçiniz.					
01	02	03	04	05	06
Eleman İhtiyacı Duyulan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen <u>Asgari Eğitim Düzeyi</u> 1. Lise altı 2. Genel İse 3. Meslek İse 4. Meslek Yüksekokulu 5. Lisans 6. Lisans üstü 7. Farklıdır	<u>Beceri İhtiyacı (*)</u> 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve Bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabirme (aritmetik beceri) 4. Mesleğe ilişkin yeterli bilgi 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve beğenmez karar verme becerileri 8. Talim çalışması 9-Yabancı dil 10. İletişim ve ifade yeteneği	İhtiyacı duyduğunuz elemanı herhangi bir yolla anıyor musunuz? 1-EVET 2-HAYIR	<u>Açık İşleriniz genellikle nasıl yolla anıyorsunuz? (*)</u> 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akıllı-Eğ Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Bölgeleri
			1 2 3 4 5 6 7 8 9 10		1 2 3 4 5

BÖLÜM IV. 31 ARALIK 2013 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER	
01	02
5.6: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net artış</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐ 8.3'e geçiniz Hayırsa ☐ 8.1 veya 8.2 geçiniz
5.6.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış beklediğinizi <u>belirliyorsunuz</u> .	☐
5.6.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış olup olmayacağına dair <u>bilginiz bulunmamaktadır</u> .	☐ 7 soruya geçiniz
5.6.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net artış</u> olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?	
Net artış <u>ARTTI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayı <u>arttı</u>

5.7: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net artış</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐ 7.3'e geçiniz Hayırsa ☐ 7.1 veya 7.2 geçiniz
5.7.1: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış beklediğinizi <u>belirliyorsunuz</u> .	☐
5.7.2: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış olup olmayacağına dair <u>bilginiz bulunmamaktadır</u> .	☐ 8 soruya geçiniz
5.7.3: 31 Aralık 2013 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net artış</u> olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?	
Net artış <u>AZALDI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayı <u>azaldı</u>

BÖLÜM V. 30 HAZİRAN 2014 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER	
01	02
5.8: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net artış</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐ 8.3'e geçiniz Hayırsa ☐ 8.1 veya 8.2 geçiniz
5.8.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış beklediğinizi <u>belirliyorsunuz</u> .	☐
5.8.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış olup olmayacağına dair <u>bilginiz bulunmamaktadır</u> .	☐ 9 soruya geçiniz
5.8.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net artış</u> olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?	
Net artış <u>ARTTI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayı <u>arttı</u>

5.9: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte <u>net artış</u> bekliyor musunuz?	Evetse ☐ 8.3'e geçiniz Hayırsa ☐ 8.1 veya 8.2 geçiniz
5.9.1: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış beklediğinizi <u>düşünmüyorsunuz</u> .	☐
5.9.2: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla herhangi bir meslekte net artış olup olmayacağına dair <u>bilginiz bulunmamaktadır</u> .	☐ 10 soruya geçiniz
5.9.3: 30 Haziran 2014 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında <u>net artış</u> olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?	
Net artış <u>AZALDI</u> olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayı <u>azaldı</u>

BÖLÜM VI. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER								
10: 2013 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?								
10.1: Eleman temininde güçlük çektiğiniz meslek yok. ☐ Göçüme Bittiniz. TEŞEKKÜRLER.								
01	02	03	04					
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman sayısı	Temininde güçlük çektiğiniz mesleğin adı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)					
		1-4YET 5-HAYIR 6-KİSİMLER	1	2	3	4	5	
		☐						

Ek 2- A : Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi

İl İşgücü Piyasası Talep Araştırmasında tam sayım yapılan iller dışında tabakalı rassal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. İşgücü Piyasası Araştırmasında amaç, kapsam dâhilindeki sektör bazında il ve Türkiye tahmini vermektir. Örnek hacmi istenilen düzeyde tahmin üretilmesini sağlayacak kriterler dikkate alınarak ve % 25 cevapsızlık oranı ilave edilerek 74 ilde tamsayım 7 ilde örnekleme şeklinde belirlenmiştir.

Örnek hacminin dağıtımı, sektör düzeyinde uzlaşık dağıtım yöntemi ile yapılmıştır.

$$n_h = \bar{n} [K^2 + (1- K^2) M_h^2]^{1/2}$$

\bar{n} = Göze düşen ortalama örnek hacmi

$$M_h = N_h / (N / h) = h.W_h$$

K = Göreceli önem

h = Tabaka sayısı

$$n_{min} = K.\bar{n} \text{ en küçük göze düşen örnek hacmi}$$

Bu yöntem birim sayısı çok küçük dahi olsa her tabakada belirli sayıda örnek hacmini garanti etmektir. Dolayısıyla girişim sayısının çok az sayıda olduğu tabakalar yapısal olarak sistem içerisinde belirlenerek tamsayıyla ele alınmıştır. Tüm sektörlerde maliyet ve işgücü dikkate alınarak $n_{min}=125$ olacak şekilde tabakalara düşen örnek hacmi belirlenmiştir.

Örneklerin seçimi ardışık basit rassal örnekleme (ABRÖ) yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde, birimlere (0,1] aralığında uniform dağılan sürekli rassal sayılar (permanent random number-PRN) atanır. Atanan bu rassal sayılara göre birimler küçükten büyüğe doğru dizilir, tabaka bazında belirlenen $d_h \in [0,1]$ şeklindeki sabit bir başlangıç noktasından sonraki ilk birimden başlamak üzere, tabaka bazında belirlenen örnek hacmi kadar birim örneğe seçilir.

Ek 2- B : Tahmin ve Notasyonlar

Her sektörde girişimler buldukları tabaka esas olmak üzere ABRÖ yöntemi ile örneğe seçilmişlerdir.

Her tabakadan örneğe seçilen toplam n_h tane birimin π_h olarak tanımlanan bir seçim olasılığı vardır. Herhangi bir tabakadaki örnek birimin seçim olasılığı aşağıdaki gibi yazılır:

$$\pi_h = \frac{n_h}{N_h}$$

h = ele alınan ekonomik faaliyet ve büyüklük grubundaki tabaka indisi

$$n_h = \text{h. tabakadaki örnek birim sayısı}$$

$$N_h = \text{h. tabakadaki toplam birim sayısı}$$

Herhangi bir karakteristiğin (y) toplam tahmini (\hat{Y}), seçilen birimlerin seçim olasılıklarının tersi ile çarpımının toplamından elde edilir.

$$\hat{Y}_h = \sum_i \left(\frac{y_i}{\pi_h} \right) = \sum_i \frac{N_h}{n_h} y_i$$

(\hat{Y}) toplam tahminine ilişkin h. tabakadaki varyans formülü aşağıda verilmiştir:

$$v(\hat{Y}_h) = N_h^2 v(\bar{y}_h) = N_h^2 \left[\sum (y_i - \bar{y}_h)^2 / (n_h - 1) \right] \text{ dir.}$$

Tabaka bazında gerçekleştirilen bu tahminlerden Türkiye toplamına tabakalı örneklemin genel kuralları kullanılarak ulaşılır. Herhangi bir karakteristiğin genel toplam tahmini

$$\hat{Y} = \sum_h \hat{Y}_h \text{ şeklinde bulunur.}$$

Toplam tahmine ilişkin varyans ise

$$v(\hat{Y}) = \sum_h v(\hat{Y}_h) \text{ olarak elde edilir.}$$

Alan uygulaması sırasında alanda kapanan, faaliyeti kapsam dışına çıkan, mükerrer olan ve referans yılında faaliyette bulunmayan birimler kapsam dışında değerlendirilmiş, birimin cevap vermeyi reddetmesi, alanda bulunamaması, el değiştirmesi gibi cevapsızlık durumunun oluşması halinde cevapsızlık düzeltilmesi yapılmıştır. Bu yolla değişkenler bazında elde edilen sonuçların cevapsızlık nedeniyle ortaya çıkacak yanlılık etkileri giderilmiştir. Cevapsızlık düzeltilmesi aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

R^0 = cevapsızlık düzeltilmesi

R^0 = seçilmiş uygun birim sayısı (kapsam dışı birimler hariç) / cevaplı birim sayısıdır.

Ek 2- C: Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2012)

Tamsayım Yapılan İllerin Adı	10+ İşyeri Sayısı	Örnekleme Yapılan İllerin Adı	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
Balıkesir	1.585	Adana	1.677
Manisa	1.582	Ankara	1.982
Tekirdağ	1.545	Antalya	1.745
Hatay	1.416	Bursa	1.838
Aydın	1.370	Denizli	1.507
Şanlıurfa	1.342	Diyarbakır	1.422
Kahramanmaraş	1.327	Gaziantep	1.472
Eskişehir	1.282	İstanbul	2.132
Sakarya	1.250	İzmir	1.881
Malatya	1.070	Kayseri	1.440
Afyonkarahisar	995	Kocaeli	1.737
Elazığ	974	Konya	1.658
Ordu	962	Mersin	1.572
Kütahya	890	Muğla	1.478
Erzurum	856	Trabzon	1.393
Van	850	Örneklem Toplam	24.934
Zonguldak	832		
Sivas	804	Tokat (Pilot İl)	704
Çorum	802	Samsun (Pilot İl)	1387
Çanakkale	753		
Düzce	736	Araştırmada Seçilen Toplam İşyeri	65.723
Uşak	691		
Giresun	687		
Mardin	677		
Osmaniye	671		
Adıyaman	644		
Batman	641		
Rize	607		
Aksaray	602		
Nevşehir	559		
Edirne	517		
İsparta	505		
Kırklareli	485		
Kastamonu	481		
Yozgat	475		
Amasya	445		
Niğde	423		
Bolu	406		
Karaman	393		
Yalova	386		
Burdur	364		
Şırnak	345		
Bartın	303		
Karabük	299		
Bilecik	291		
Bingöl	281		
Sinop	280		
Erzincan	278		
Kırşehir	260		
Artvin	244		
Kırıkkale	240		
Siirt	233		
Bitlis	216		
Ağrı	213		
Çankırı	212		
Muş	192		
Kars	177		
Iğdır	162		
Gümüşhane	127		
Kilis	119		
Hakkari	117		
Tunceli	93		
Bayburt	77		
Ardahan	57		
Tamsayım toplamı	38.698		

Ek 2- D: Tamsayım ve Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları (2013)

TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	TAM SAYIM YAPILAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI	ÖRNEKLEM YAPAN İLLER	İŞYERİ SAYISI	CEVAP VEREN İŞYERİ SAYISI
Adana	3.803	3.326	Kars	296	261	Antalya	1686	1397
Adıyaman	855	733	Kastamonu	713	561	Bursa	1.802	1.555
A.Karahisar	1.327	1.131	Kayseri	2.897	2.710	Denizli	1286	1149
Ağrı	445	382	Kırıkkale	308	275	İstanbul	5.985	5.104
Aksaray	813	722	Kırklareli	601	506	İzmir	3020	2526
Amasya	625	578	Kırşehir	364	311	Kocaeli	1.783	1.521
Ardahan	77	74	Kilis	157	136	Ankara	4.026	3.086
Artvin	318	286	Konya	3.921	3.533	Örneklem Toplam	19.588	16.338
Aydın	1.786	1.414	Kütahya	1.111	924	GENEL TOPLAM	100.857	87.719
Balıkesir	2.050	1.802	Malatya	1.527	1.368			
Bartın	361	328	Manisa	2.104	1.881			
Batman	1.158	932	Mardin	1.399	1.194			
Bayburt	98	80	Mersin	3.144	2.713			
Bilecik	370	309	Muğla	2.326	2.049			
Bingöl	524	461	Muş	407	352			
Bitlis	375	347	Nevşehir	759	670			
Bolu	533	477	Niğde	581	471			
Burdur	461	394	Ordu	1.297	1.189			
Çanakkale	937	845	Osmaniye	948	847			
Çankırı	253	219	Rize	795	724			
Çorum	1.017	920	Sakarya	1.760	1.607			
Diyarbakır	2.749	2.468	Samsun	2.007	1.593			
Düzce	970	867	Siirt	366	347			
Edirne	639	560	Sinop	343	305			
Elazığ	1.314	1.095	Sivas	1.109	987			
Erzincan	380	347	Şanlıurfa	2.463	2.163			
Erzurum	1.197	1.046	Şırnak	660	576			
Eskişehir	1.735	1.579	Tekirdağ	2.141	1.849			
Gaziantep	2.935	2.662	Tokat	920	846			
Giresun	889	798	Trabzon	2.324	1.990			
Gümüşhane	178	152	Tunceli	163	151			
Hakkâri	200	187	Uşak	910	828			
Hatay	2.024	1.788	Van	1.203	1.061			
İğdır	277	246	Yalova	520	469			
Isparta	615	556	Yozgat	634	548			
K.Maraş	1.892	1.626	Zonguldak	983	842			
Karabük	413	365	Tamsayım Toplam	81.264	71.381			
Karaman	510	442						

Ek 3- A: Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 15 Mayıs-30 Haziran 2013 tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2012 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Okul, yurt, otel, çocuk yuvası, huzurevi, hastane, hapisane, kışla ya da orduvinde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$İKO = \frac{İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz)}{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam istihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığına ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlerle geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün İSCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı istihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı istihdam}}{\text{Toplam istihdam}} \times 100$$

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulunduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son üç ay içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, üç ay içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü arzı (istihdam+işsiz)}} \times 100$$

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın birçok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı: Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

- 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.
- İçinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı
- Yetişkin işsizlik oranı içinde genç işsizlik oranının yüzdesi
- Genç işsizlik indeksi olarak tanımlanan toplam işsizlik içinde gençlerin oranı
- Genç nüfus içinde genç işsizlerin oranı

Uzun süreli işsizlik: Kısa süreli işsizlik; işsizlik ödenekleri, daha önce yapılan tasarruflar veya aile üyelerinin desteği ile yönetilebilir. İşsizliği süresi uzadıkça ekonomik yıkıma yol açar. Bir yıldan fazla süreli işsizlik olarak tanımlanan uzun süreli işsizliğin değerlendirilmesinde iki ölçüt önemlidir.

- Toplam işgücü içinde uzun süreli işsizlerin oranı
- Uzun dönemli işsizlik indeksi olarak tanımlanan bir yıldan fazla süredir işsiz olanların toplam işsizlik içindeki oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler, çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. *İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar:* Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. *İş bulma ümidi olmayanlar:* Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. *Diğer:* Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irade sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. *Mevsimlik çalışanlar:* Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. *Ev işleriyle meşgul:* Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. *Eğitim/Öğretime devam ediyor:* Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. *Emekli:* Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. *Çalışamaz halde:* Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. *Diğer:* Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = $\frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - (\text{İstihdam} + \text{İşsiz})}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum İl Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 2 yıl süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. *Beceri*, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı: 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{(0-14 \text{ yaş nüfus} + 65 \text{ yaş nüfus})}{15-64 \text{ yaş nüfus}} \times 100$$

Bölgesel Gayri Safi Katma Değer (GSKD): Bir bölgede yerleşik ekonomik birimlerin belli bir dönemde bu bölgedeki ekonomik faaliyetleri sonucunda ürettikleri mal ve hizmetlerin (çıktı) değerinden, bu üretimde bulunabilmek için kullandıkları mal ve hizmetler (ara tüketim) değerinin çıkarılması sonucu elde edilen değerdir.

Kişi Başı Bölgesel Gayri Safi Katma Değer: Cari fiyatlarla bölgesel gayri safi katma değer yıl ortası bölge nüfus tahminine bölünmesi ile TL cinsinden kişi başı bölgesel gayri safi katma değer elde edilir. Hesaplanan bu değer ithalat ağırlıklı ortalama dolar kuruna bölünmesi ile dolar değeriyle kişi başı bölgesel gayri safi katma değere ulaşılmaktadır.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için

belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak

ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Ek 3- B: Nüfus ve Konut Araştırmasına Göre İl Düzeyinde İşgücü Piyasası Göstergeleri

1- Temel İşgücü Göstergeleri

il	15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücünde olmayan nüfus	İşgücüne katılım oranı (%)	İstihdam oranı (%)	İşsizlik oranı (%)
Toplam	55 639	26 420	24 320	2 100	29 219	47,5	43,7	7,9
Adana	1 536	671	595	77	864	43,7	38,7	11,4
Adıyaman	408	211	187	23	197	51,7	46,0	11,1
Afyonkarahisar	530	250	237	13	281	47,1	44,7	5,1
Ağrı	333	163	151	12	170	49,0	45,5	7,2
Amasya	255	124	116	7	131	48,5	45,6	6,0
Ankara	3 794	1 691	1 570	121	2 103	44,6	41,4	7,1
Antalya	1 559	835	790	45	723	53,6	50,7	5,4
Artvin	134	78	73	5	56	58,3	54,7	6,0
Aydın	794	391	359	33	403	49,2	45,1	8,3
Balıkesir	942	459	426	33	483	48,7	45,2	7,2
Bilecik	163	76	72	4	87	46,7	44,2	5,3
Bingöl	182	86	78	8	95	47,5	43,1	9,3
Bitlis	208	103	91	11	106	49,2	43,7	11,1
Bolu	223	105	99	6	118	47,1	44,4	5,7
Burdur	201	103	97	6	98	51,3	48,2	5,9
Bursa	2 045	985	916	69	1 060	48,2	44,8	7,0
Çanakkale	408	204	195	8	204	49,9	47,8	4,2
Çankırı	140	69	65	3	71	49,0	46,6	5,0
Çorum	415	193	183	10	221	46,6	44,1	5,3
Denizli	733	384	360	23	350	52,3	49,1	6,1
Diyarbakır	995	402	347	55	592	40,4	34,9	13,8
Edirne	335	188	177	11	147	56,2	52,9	5,9
Elazığ	418	178	159	19	241	42,5	38,0	10,6
Erzincan	167	79	74	5	88	47,4	44,4	6,4
Erzurum	549	259	242	17	290	47,2	44,1	6,6
Eskişehir	634	265	247	18	369	41,8	39,0	6,6
Gaziantep	1 134	497	460	38	637	43,9	40,5	7,6
Rize	336	166	153	14	169	49,6	45,4	8,3
Gümüşhane	100	45	41	4	55	45,0	41,2	8,5
Hakkari	174	72	62	9	102	41,2	35,8	13,0
Hatay	1 035	474	423	51	560	45,8	40,9	10,8
Isparta	327	163	152	12	164	50,0	46,4	7,1
Mersin	1 241	570	517	54	671	46,0	41,6	9,4
İstanbul	10 368	4 983	4 565	418	5 384	48,1	44,0	8,4
İzmir	3 173	1 477	1 330	147	1 696	46,6	41,9	9,9
Kars	211	108	102	6	102	51,4	48,3	6,0
Kastamonu	292	161	156	6	131	55,2	53,3	3,5
Kayseri	917	396	368	28	522	43,1	40,1	7,0
Kırklareli	284	153	140	13	131	54,0	49,4	8,4
Kırşehir	173	80	75	6	93	46,5	43,1	7,3
Kocaeli	1 208	555	502	53	653	45,9	41,5	9,5
Konya	1 493	683	649	33	811	45,7	43,5	4,9
Kütahya	453	207	195	12	246	45,6	43,0	5,9

Malatya	556	251	230	21	305	45,2	41,4	8,4
Manisa	1 048	546	520	26	502	52,1	49,6	4,8
Kahramanmaraş	726	335	307	28	391	46,1	42,2	8,4
Mardin	471	198	177	20	274	41,9	37,6	10,3
Muğla	669	365	343	22	303	54,6	51,3	6,1
Muş	248	125	115	10	123	50,3	46,3	8,1
Nevşehir	215	115	110	5	100	53,4	51,1	4,3
Niğde	244	129	122	7	115	52,9	49,8	5,8
Ordu	551	299	282	16	252	54,2	51,3	5,4
Rize	253	120	108	13	132	47,6	42,6	10,5
Sakarya	678	309	281	27	370	45,5	41,5	8,8
Samsun	960	472	434	38	488	49,2	45,2	8,0
Siirt	185	79	73	7	106	42,9	39,2	8,6
Sinop	164	81	77	4	83	49,6	47,1	4,9
Sivas	474	209	194	15	265	44,1	40,9	7,4
Tekirdağ	647	341	317	24	306	52,7	49,0	6,9
Tokat	453	218	207	11	235	48,1	45,6	5,2
Trabzon	592	305	281	24	288	51,4	47,4	7,8
Tunceli	72	40	35	5	32	55,1	48,2	12,5
Şanlıurfa	988	447	400	46	542	45,2	40,5	10,4
Uşak	269	144	132	12	125	53,6	49,1	8,4
Van	638	276	249	27	362	43,2	39,0	9,8
Yozgat	347	171	159	12	176	49,4	45,9	7,0
Zonguldak	488	238	220	17	251	48,7	45,1	7,3
Aksaray	273	147	139	8	126	53,8	51,0	5,3
Bayburt	58	33	32	2	25	57,4	54,5	4,9
Karaman	176	88	81	6	88	49,9	46,4	7,1
Kırıkkale	216	84	75	9	132	38,8	34,8	10,3
Batman	314	128	112	16	186	40,8	35,7	12,6
Şırnak	260	109	93	17	150	42,1	35,7	15,3
Bartın	150	74	69	5	77	49,0	45,7	6,9
Ardahan	80	50	47	3	31	61,7	58,2	5,7
Iğdır	125	71	66	5	54	56,8	52,6	7,3
Yalova	163	76	69	8	87	46,8	42,0	10,2
Karabük	178	73	67	6	105	40,9	37,4	8,6
Kilis	85	43	41	2	42	50,7	47,9	5,5
Osmaniye	343	148	132	16	194	43,3	38,6	10,9
Düzce	262	141	130	11	121	53,6	49,4	7,8

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

2- İstihdamın Sektörel Dağılımı

il	İstihdam (000)	Tarım (000)	Sanayi (000)	Hizmet (000)	Tarım (%)	Sanayi (%)	Hizmet (%)
Toplam	24 320	5 531	6 605	12 184	22,7	27,2	50,1
Adana	595	113	170	312	19,0	28,6	52,4
Adıyaman	187	95	34	58	50,8	18,4	30,8
Afyonkarahisar	237	96	53	88	40,4	22,5	37,1
Ağrı	151	54	42	55	35,8	28,0	36,1
Amasya	116	54	17	45	46,3	14,9	38,8
Ankara	1 570	75	349	1 146	4,8	22,2	73,0
Antalya	790	214	108	468	27,1	13,6	59,3
Artvin	73	29	11	33	40,1	14,7	45,2
Aydın	359	118	77	164	32,8	21,4	45,8
Balıkesir	426	169	81	176	39,7	19,0	41,3
Bilecik	72	15	27	30	21,3	37,1	41,7
Bingöl	78	27	16	35	35,0	20,7	44,3
Bitlis	91	40	13	39	43,6	13,7	42,7
Bolu	99	30	22	47	29,8	22,7	47,5
Burdur	97	45	17	35	46,3	17,8	35,8
Bursa	916	132	390	394	14,4	42,6	43,0
Çanakkale	195	76	34	85	38,8	17,5	43,8
Çankırı	65	29	11	25	45,1	16,3	38,5
Çorum	183	69	49	65	37,4	27,0	35,6
Denizli	360	106	116	138	29,3	32,3	38,4
Diyarbakır	347	82	87	178	23,6	25,2	51,3
Edirne	177	63	28	86	35,6	16,0	48,4
Elazığ	159	45	32	82	28,5	20,1	51,4
Erzincan	74	29	9	36	38,6	12,5	48,8
Erzurum	242	110	32	100	45,3	13,3	41,4
Eskişehir	247	38	80	129	15,5	32,4	52,1
Gaziantep	460	75	172	213	16,3	37,5	46,2
Rize	153	70	26	56	46,1	17,0	37,0
Gümüşhane	41	16	7	18	38,2	17,5	44,3
Hakkari	62	12	6	44	19,5	9,7	70,8
Hatay	423	107	103	213	25,3	24,3	50,3
Isparta	152	62	22	68	40,8	14,7	44,5
Mersin	517	166	101	250	32,0	19,6	48,4
İstanbul	4 565	31	1 677	2 857	0,7	36,7	62,6
İzmir	1 330	156	404	770	11,8	30,3	57,9
Kars	102	49	16	37	48,3	15,4	36,3
Kastamonu	156	82	20	54	52,8	12,7	34,5
Kayseri	368	54	135	179	14,6	36,7	48,7
Kırklareli	140	35	43	62	25,0	31,0	44,0
Kırşehir	75	29	15	31	38,6	19,9	41,5
Kocaeli	502	22	221	258	4,4	44,1	51,5
Konya	649	205	155	289	31,6	23,8	44,5
Kütahya	195	76	50	69	39,0	25,7	35,3
Malatya	230	78	47	105	34,0	20,2	45,7
Manisa	520	212	131	178	40,7	25,1	34,2

Kahramanmaraş	307	97	97	112	31,8	31,7	36,5
Mardin	177	58	31	88	32,8	17,4	49,8
Muğla	343	107	50	186	31,1	14,7	54,2
Muş	115	65	17	34	56,2	14,4	29,4
Nevşehir	110	47	16	47	42,6	14,2	43,2
Niğde	122	58	22	42	47,5	18,4	34,1
Ordu	282	138	57	88	48,8	20,1	31,1
Rize	108	39	26	43	36,3	23,8	39,9
Sakarya	281	71	89	121	25,2	31,7	43,2
Samsun	434	169	90	175	38,9	20,8	40,3
Siirt	73	23	12	38	31,7	16,3	52,0
Sinop	77	27	20	30	35,2	26,0	38,8
Sivas	194	73	42	78	37,8	21,8	40,3
Tekirdağ	317	49	148	121	15,4	46,6	38,1
Tokat	207	102	34	71	49,1	16,3	34,6
Trabzon	281	103	55	123	36,7	19,5	43,8
Tunceli	35	8	3	25	21,6	7,8	70,6
Şanlıurfa	400	191	58	151	47,6	14,5	37,8
Uşak	132	52	35	45	39,5	26,4	34,1
Van	249	65	83	101	26,1	33,4	40,5
Yozgat	159	78	29	52	48,8	18,4	32,9
Zonguldak	220	58	67	96	26,2	30,4	43,5
Aksaray	139	59	31	50	42,2	22,0	35,8
Bayburt	32	16	5	11	50,0	14,4	35,6
Karaman	81	32	20	29	39,7	25,1	35,2
Kırıkkale	75	16	16	43	21,2	21,5	57,3
Batman	112	30	26	56	26,5	23,5	50,0
Şırnak	93	15	13	65	15,7	14,5	69,8
Bartın	69	25	18	26	36,3	26,5	37,2
Ardahan	47	31	2	14	66,2	3,8	30,0
İğdır	66	32	8	25	49,0	12,3	38,7
Yalova	69	8	20	41	11,7	29,0	59,2
Karabük	67	10	18	39	15,0	26,8	58,2
Kilis	41	18	7	17	42,9	16,5	40,6
Osmaniye	132	34	39	59	25,8	29,6	44,5
Düzce	130	42	43	45	32,1	33,3	34,6

Kaynak: TÜİK, Nüfus ve Konut Araştırması, 2 Ekim 2011

Ek 4- Diğer Tablolar

Ek 4-A: Türkiye Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları - TÜRKİYE

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 için Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 Aralık 2014 için Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
Madencilik ve taş ocakçılığı	1.590	78.462	2.398	2.814	1.492	2.248	3,0	1,9	2,9
İmalat	47.378	1.991.454	113.084	134.403	101.196	79.726	5,4	5,1	4,0
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım	590	37.568	494	510	534	538	1,3	1,4	1,4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	389	28.801	532	559	219	524	1,8	0,8	1,8
İnşaat	29.776	653.825	22.728	45.631	36.993	35.600	3,4	5,7	5,4
Toptan ve perakende ticaret	45.281	925.382	44.837	61.834	48.878	46.739	4,6	5,3	5,1
Ulaştırma ve depolama	10.977	289.106	8.628	13.091	6.680	10.241	2,9	2,3	3,5
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	11.428	282.720	16.875	22.200	1.700	15.535	5,6	0,6	5,5
Bilgi ve iletişim	2.325	71.742	2.814	2.764	4.272	3.881	3,8	6,0	5,4
Finans ve sigorta faaliyetleri	3.382	97.973	2.064	2.340	3.754	3.874	2,1	3,8	4,0
Gayrimenkul faaliyetleri	1.487	32.464	1.370	1.891	2.058	2.669	4,1	6,3	8,2
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8.034	182.122	7.261	10.595	8.681	14.246	3,8	4,8	7,8
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6.690	490.060	17.891	19.887	34.422	35.670	3,5	7,0	7,3
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	2	27	0	0	0	0	0,0	0,0	0,0
Eğitim	5.319	153.509	3.861	5.693	3.671	2.659	2,5	2,4	1,7
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4.111	165.943	7.017	9.896	5.126	4.929	4,1	3,1	3,0
Kültür, sanat, eğlence, dinlenme ve spor	766	19.251	623	852	-12	546	3,1	-0,1	2,8
Diğer hizmet faaliyetleri	4.142	94.944	5.606	5.988	4.243	8.707	5,6	4,5	9,2
GENEL TOPLAM	183.667	5.595.354	258.082	340.950	263.906	268.334	4,4	4,7	4,8

Ek 4-B: İl Geneli İPTA Alan Uygulama Sonuçları -RİZE

Sektörlere Göre İPTA Sonuçları-2013/1. Dönem									
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	31 Aralık 2013 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	30 Aralık 2014 İçin Belirtilen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 31 Aralık	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	554	8	6	0	2	1,42	0,00	0,36
İmalat	145	6842	136	269	-439	594	1,95	-6,42	8,69
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	24	0	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	151	2873	108	153	164	179	3,63	5,71	6,25
İnşaat	234	4224	262	319	148	265	5,85	3,51	6,28
Toptan ve perakende ticaret	57	1402	45	114	-68	216	3,08	-4,88	15,37
Ulaştırma ve depolama	45	1092	78	90	31	21	6,67	2,84	1,92
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	8	81	6	12	6	3	6,90	7,41	3,70
Bilgi ve iletişim	6	53	0	3	2	0	0,00	3,77	0,00
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	1	0	0	10	0	0,00	1000,00	0,00
Gayrimenkul faaliyetleri	15	131	4	12	53	30	2,96	40,46	22,90
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	22	1575	8	33	-35	30	0,51	-2,22	1,90
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	24	487	7	21	17	1	1,48	3,43	0,21
Kamu yönetimi ve savunma zorunlu sosyal güvenlik	14	490	6	20	15	10	1,30	3,08	1,98
Eğitim	2	59	0	2	21	18	0,00	35,59	30,51
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	17	189	11	12	6	9	5,32	3,37	4,49
Kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor	747	20078	679	1065	-69	1378	3,27	-0,34	6,86
Diğer hizmet faaliyetleri	5	554	8	6	0	2	1,42	0,00	0,36
GENEL TOPLAM	145	6842	136	269	-439	594	1,95	-6,42	8,69

TÜRKİYE İŞ KURUMU
RİZE ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Piriçelebi Mah. Cumhuriyet Cad. Kat:1 No:132
Tel: 0 (464) 213 04 10
www.iskur.gov.tr